

Evaluatie Beleid Jeugd en Veiligheid Amsterdam 1995 tot en met 1998

Bijlagen

Amsterdam, april 1999

Essy van Dijk
Agnes van Burik
Cor van 't Hoff
Julia Mölck

van dijk, van soomeren en partners

Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
Kvk Amsterdam nummer 2181412
Bezoek: Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
Post: Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
Telefoon: 020 625 75 37 Facsimile: 020 627 47 59

Voorwoord

Eind 1995 heeft de gemeente Amsterdam met het Rijk het convenant Grote Stedenbeleid afgesloten. Een belangrijk onderdeel van dit convenant is het beleid Jeugd en Veiligheid.

Het beleid Jeugd en Veiligheid heeft Amsterdam geconcretiseerd in het programma 'Binden of Boeien'. Het programma is opgebouwd uit een aantal doelstellingen en thema's, die onder meer gerealiseerd moeten worden via concrete projecten.

Het Jeugd en Veiligheid-programma is begonnen als groeimodel, dat wil zeggen: steeds meer partijen doen mee en het programma wordt steeds breder wat betreft aanpak en doelgroepen. In de tweede fase is de inhoud van het programma verder versterkt en verdiept.

In september 1999 zal het bestaande convenant tussen de grote steden en het Rijk aflopen. Inmiddels is een doorstartconvenant, als voorbereiding op een nieuw convenant, gesloten. In verband met de uitwerking hiervan, heeft de gemeente Amsterdam aangegeven uiterlijk begin 1999 over een tussenevaluatie te willen beschikken van het beleidsprogramma ter bestrijding van de jeugdcriminaliteit. Deze evaluatie zal de gehele beleidsperiode 1995-1998 bestrijken.

Aan Van Dijk, Van Soomeren en Partners (DSP) is daarom gevraagd om het beleid Jeugd en Veiligheid (1995-1998) te evalueren. Hiertoe zijn in het totaal vier evaluatie-trajecten uitgevoerd:

1 Analyse geregistreeerde jeugdcriminaliteit

Dit onderzoek behelst een meting van de omvang en ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit in Amsterdam in 1996 en 1997, aan de hand van HKS-cijfers van de politie en cijfers van Bureau Halt.

2 Projecten evaluatie

In dit onderzoek staat de evaluatie van de afzonderlijke projecten centraal.

3 Programma-evaluatie

In dit onderzoek is nagegaan in hoeverre de doelstellingen van het beleidsprogramma gerealiseerd zijn.

4 Omgevingsanalyse

In dit onderzoek is nagegaan in hoeverre het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid van invloed is geweest op het reguliere denken en handelen van organisaties in de omgeving.

Van het eerste deelonderzoek wordt in een separaat rapport verslag gedaan. De resultaten van de overige drie deelonderzoeken zijn opgenomen in deze bijlagen. In het hoofdrapport 'Evaluatie Jeugd en Veiligheid Amsterdam' wordt de over-all evaluatie gepresenteerd, waarbij de resultaten van de deelonderzoeken 2 t/m 4 worden samengevat en met elkaar in verband gebracht.

Inhoudsopgave

Bijlage 1	Projecten evaluatie 1995-199	7
Bijlage 2	Programma-evaluatie 1995-1998	61
Bijlage 3	Omgevingsanalyse 1995-1998	87

Bijlage 1 Projectenevaluatie

Inhoudsopgave

1	Inleiding en onderzoeksopzet	11
1.1	Inleiding	11
1.2	Onderzoeksvragen	11
1.3	Onderzoeksmethode	11
1.4	De rol van de projectgroep Jeugd en Veiligheid	12
1.5	Samenwerking kolommen Jeugd en Veiligheid	12
1.6	Leeswijzer	12
2	Vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten	15
2.1	Deskundigheidsbevordering politie en justitie met betrekking tot specifieke jeugdcriminaliteitsproblematiek	15
2.2	Verkorting doorlooptijden	16
2.3	Informatie-analyse sepotbeleid politie en justitie om te komen tot sepot/verbalisering-richtlijnen	17
2.4	Optimalisering voorlichtingsrapportages Raad voor de Kinderbescherming Verbetering communicatie Openbaar Ministerie, politie en Raad voor de Kinderbescherming	17
2.5	Cliëntvolgsysteem	18
2.6	Strafrechtelijke forensische diagnostiek en zorg van delinquent jeugdigen	19
2.7	Justitie in de buurt	20
3	Grotere variatie in straffen	21
4	Perspectief op werk	23
4.1	Evaluatie en kwaliteitsverbetering arbeidsperspectiefprojecten van de politie	23
4.2	Coördinatie Keerpunt	23
5	Cliëntgerichte hulpverlening	25
5.1	Implementatie Change	25
5.2	(Ondersteuning) Nieuwe Perspectieven	25
5.3	Stelselmatige Dader Aanpak	27
6	Een veilig schoolklimaat	29
6.1	Veilig in School (VIS)	29
6.2	Voorlichting op school	31
7	Verbetering informatiepositie	33
8	Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken	35
8.1	Inleiding	35
8.2	Mentoraat/trajectbegeleiding	35
8.3	Toezichtteams	40
8.4	Veilige vindplaatsen	42
8.5	Pleinwerk	44
8.6	Sport/spel-activiteiten	46
8.7	School	48
8.8	Overige	50

9	Overige projecten	53
9.1	Arrazi project	53
9.2	Adviesraad Turken	54
9.3	Preventieproject vandalisme/criminaliteit in het Openbaar Vervoer	54
9.4	Stedelijke Marokkaanse Raad; project info-netwerk	55
9.5	Communicatieplan Jeugd en Veiligheid	55
10	Overzichten	57

1 Inleiding en onderzoeksofzet

1.1 Inleiding

In deze bijlage worden de 76 projecten, die in de periode 1995-1998 in het kader van jeugd en veiligheid zijn uitgevoerd, geëvalueerd.

1.2 Onderzoeksvragen

In dit onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Welke projecten zijn uitgevoerd?
- Wat zijn de doelen c.q. is het maatregelenpakket van de projecten?
- Op welke doelgroepen zijn de projecten gericht?
- Wat is de kwaliteit van de projecten?
- Met wie wordt samengewerkt en hoe verloopt de samenwerking?
- Is er sprake van bepaalde specifieke werkwijzen en zijn (eventuele) werkwijzen door anderen overgenomen?

1.3 Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek zijn de volgende bronnen gebruikt:

- de door DSP verrichte projectenevaluaties Jeugd en Veiligheid-1 (1996) en Jeugd en Veiligheid-2 (1997);
- de door de trekkers van projecten Jeugd en Veiligheid-3 ingevulde vragenlijst, waarin onder meer naar de volgende zaken is gevraagd:
 - is de doelstelling van het project bereikt?
 - hoeveel en welk type jongeren hebben aan het project deelgenomen?
 - wat zijn de resultaten van het project?
 - hoe beoordeelt men de kwaliteit van het project met een rapportcijfer?

Uit de resultaten van de vragenlijst bleek dat trekkers de benodigde informatie vaak summier, onduidelijk of incompleet aanleveren. Waar dit mogelijk was is de door hen verstrekte informatie aangevuld met informatie uit de beschikbare eidevaluaties van afgesloten projecten Jeugd en Veiligheid-3.

Daarnaast zijn de volgende opmerkingen van belang:

- Vanwege een uitbreiding van de gehanteerde vragenlijst zijn alleen de projecten die in 1998 (nog) liepen door de trekkers op de thema's kwaliteit en samenwerking beoordeeld.
- De evaluatiegegevens hebben alleen betrekking op de periode dat de initiatieven de status hadden van Jeugd en Veiligheid-project. Als een initiatief of project voort is gezet zonder Jeugd en Veiligheid-subsidie, zijn daar geen evaluatie-gegevens over beschikbaar.
In andere onderzoeken (programma-evaluatie en omgevingsanalyse) wordt wel ingegaan op de eventuele voortzetting van Jeugd en Veiligheid-projecten. Van belang is dan in hoeverre zij regulier zijn geworden.

1.4 De rol van de projectgroep Jeugd en Veiligheid

De rol en positie van de projectgroep Jeugd en Veiligheid ten opzichte van de projecten is niet altijd dezelfde geweest. Grofweg kunnen de volgende drie rollen onderscheiden worden.

- Initiator/ aanjager en subsidiënt (voor 100% of minder).
- (Mede)financier van een onderdeel van reguliere werkzaamheden of incidentele activiteit.
- Projectgroep heeft feitelijk geen rol; het betreft een reguliere activiteit die als project Jeugd en Veiligheid is opgenomen om een overzicht te krijgen van het totaal aan inspanningen die worden verricht op het gebied van Jeugd en Veiligheid. Veelal betreft het activiteiten die direct gefinancierd worden door het Ministerie van Justitie.

De rol en positie van Jeugd en Veiligheid, wordt alleen in de evaluatie vermeld, als deze *niet* tot de eerste categorie (Initiator/ aanjager en subsidiënt) behoort.

1.5 Samenwerking kolommen Jeugd en Veiligheid

Een specifiek thema binnen Jeugd en Veiligheid is dat de kolommen 'jeugd' en 'veiligheid' naar elkaar toegroeien. Dat wil zeggen dat door de gezamenlijke betrokkenheid bij het beleid Jeugd en Veiligheid de samenhang en samenwerking tussen de partners uit de strafrechtsketen, de gemeente, de stadsdelen en welzijnsvoorzieningen toeneemt. Beoogd wordt dat organisaties die zich van oudsher overwegend om veiligheid bekommeren (bijvoorbeeld het Openbaar Ministerie) zich meer met 'jeugd' bezighouden en andersom dat instanties die voor het jeugdbeleid verantwoordelijk zijn (bijvoorbeeld de stadsdelen) in hun beleid meer aandacht aan 'veiligheid' besteden.

In de projectevaluatie is daarom tevens gevraagd of de 'kolommen' in het project samenwerken en hoe dit wordt beoordeeld. De resultaten hiervan zijn steeds opgenomen onder het kopje 'Samenwerking kolommen Jeugd en veiligheid'.

1.6 Leeswijzer

Na de inleiding en onderzoeksopzet (hoofdstuk 1) worden in de hoofdstukken 2 t/m 9 de resultaten van deze deelevaluatie geschetst. De projecten zijn daarbij ingedeeld volgens de zeven beleidsdoelstellingen van Jeugd en Veiligheid, namelijk (het betreffende hoofdstuk staat tussen haakjes):

- Vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten, gepleegd door jeugdige daders (2).
- Een grotere variatie in straffen voor jeugdige daders (3).
- Perspectief op werk voor justitiële jongeren (4).
- Voldoende aanbod van cliëntgerichte hulpverlening (5).
- Een veilig schoolklimaat (6).
- Verbetering van informatie over jeugdproblematiek (7).
- Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken (8).

In hoofdstuk 9 staan projecten die niet binnen één van de bovenstaande doelstellingen vallen.

In hoofdstuk 10 zijn samenvattende overzichten van de doelgroepen van de projecten en de mate waarin organisaties uit de kolommen Jeugd en Veiligheid met elkaar samenwerken opgenomen.

Verder zijn de projecten bij de evaluatie waar mogelijk ingedeeld in clusters. In het rapport worden de projecten alleen apart besproken als de doelstellingen van de projecten van elkaar afwijken.

Omdat de opzet van elk van de projecten al uitgebreid in het projectenboek van elk Jeugd en Veiligheid-programma wordt beschreven, wordt in deze evaluatie vooral ingegaan op de geboekte resultaten.

2 Vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten

Binnen de doelstelling 'vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten gepleegd door jeugdige daders' vallen de volgende acht projecten.

- Deskundigheidsbevordering politie en justitie m.b.t. specifieke jeugdcriminaliteitsproblematiek, 1996, 1997 en 1998.
- Verkorting doorlooptijden, 1996 en 1997.
- Informatie-analyse sepotbeleid politie en justitie om te komen tot sepot/verbalisering-richtlijnen, 1996 en 1997.
- Optimalisering voorlichtingsrapportages Raad voor de Kinderbescherming, 1996, 1997 en 1998.
- Verbetering communicatie Openbaar Ministerie, politie en Raad voor de Kinderbescherming, 1996 en 1997.
- Cliëntvolgsysteem, 1996, 1997 en 1998.
- Strafrechtelijke forensische diagnostiek en zorg van delinquent jeugdigen, 1998.
- Justitie in de buurt, 1997 en 1998.

In dit cluster worden de projecten, vanwege hun verschillende aard, apart besproken.

2.1 Deskundigheidsbevordering politie en justitie met betrekking tot specifieke jeugdcriminaliteitsproblematiek

Doelstelling

Het hoofddoel van dit project is het verminderen van de jeugdcriminaliteit door een vroegtijdige en professionele potentiële en justitiële reactie.

Het project kent de volgende subdoelen.

- Op deskundige wijze reageren op strafbare feiten door politie, justitie en Raad voor de Kinderbescherming.
- Voldoende reageren op complexe problematieken door politie, justitie, Raad voor de Kinderbescherming en jeugdreclassering.
- Bevorderen van de daadkracht en professionaliteit in de afhandeling door integraal overleg op uitvoeringsniveau.

Resultaat

Dit project is gestart met het formeren van het Platform Jeugdreclassering, waarin de volgende partijen zitting hebben: politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdreclassering (onderdeel van Bureau Jeugdzorg Amsterdam (BJA)). Hiermee is de samenwerking tussen alle justitiepartners (politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en bureau jeugdzorg Amsterdam) geïntensiveerd.

In het voorjaar 1996 is een werkconferentie georganiseerd over de praktische gevolgen van het nieuwe jeugdstrafrecht voor de verschillende partijen (politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en jeugdreclassering).

In werkbijeenkomsten van het Platform Jeugdreclassering zijn per politiedistrict knelpunten en oplossingen (innovatievoorstellen gericht op kwaliteitsverbetering van de afhandeling van jeugdstrafzaken) geformuleerd.

Vervolgens is een begin gemaakt met de realisatie van deze innovatievoorstellen. Hiertoe is per politiedistrict een 'verbeterteam' opgericht, dat, onder begeleiding van een extern deskundige, hun eigen oplossing realiseert en zo mogelijk regiobreed implementeert.

Voor de professionele partners van de politie, is een folder ontwikkeld waarin de taken staan die onder de politieke jeugdzorg vallen.

De eindpresentatie van het gehele project is op 30 juni 1999 gepland.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In het kader van dit project werken de vier partijen regelmatig en structureel met elkaar samen, namelijk Politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en jeugdreclassering. Alle partijen zijn volgens de betrokkenen tijdens dit project naar elkaar toegegroeid.

Kwaliteit

Volgens de trekker van dit project verloopt de uitvoering voorspoedig en wordt met het rapportcijfer 7,5 beoordeeld.

2.2 Verkorting doorlooptijden

Doelstelling

Het doel van het project is onderzoek te doen naar de factoren die op de doorlooptijd van invloed zijn en het komen tot aanbevelingen om de doorlooptijd te bekorten.

De doelgroep van het project zijn jongeren in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar, tegen wie een strafzaak loopt.

Resultaat

Het onderzoek naar de doorlooptijden, dat in 1996 en 1997 is uitgevoerd, heeft de volgende resultaten opgeleverd:

- De politie dient 100% strafzaken tegen minderjarigen binnen een maand in te zenden, op dit moment is dat slechts in 51% van de zaken het geval;
- Het parket moet 75% binnen drie maanden beoordelen, op dit moment ligt dat percentage op 36%;
- Aan de totale doelstelling 75% binnen 6 maanden afgedaan wordt niet voldaan: 48% van de zaken voldoet aan deze eis.

De tegenvallende resultaten zijn deels toe te schrijven aan een nieuwe landelijke meetmethode waardoor de cijfers negatief beïnvloed zijn. Het project is in 1997 afgesloten. Vanuit de reguliere taakstelling zullen de aanbevelingen die in het rapport zijn geformuleerd met voorrang uitgevoerd worden.

2.3 Informatie-analyse sepotbeleid politie en justitie om te komen tot sepot/verbalisering-richtlijnen

Doelstelling

De doelen van dit project zijn:

- Inzicht krijgen in de huidige politie- en justitiepraktijk met betrekking tot afdoening jeugdstrafzaken.
- Formuleren en invoeren afdoeningsrichtlijnen voor seponerings- en vervolgingsbeleid.
- Verbeteren afstemming politie en justitie.

De doelgroep van het project zijn jongeren die door de politie zijn aangehouden.

Resultaat

In 1996 is, door middel van een onderzoek, inzicht gekregen in de kwaliteit van de besluitvorming en de procesgang, in de vorm van een kwantitatief overzicht van jeugdstrafzaken. Dit onderzoek is op te vatten als nulmeting. In 1997 is gewerkt aan het formuleren van de afdoeningsrichtlijnen. Eind 1998 zijn de richtlijnen opgenomen in het Handboek Jeugdzaken.

2.4 • Optimalisering voorlichtingsrapportages Raad voor de Kinderbescherming • Verbetering communicatie Openbaar Ministerie, politie en Raad voor de Kinderbescherming

Deze projecten worden direct gefinancierd door het Ministerie van Justitie en betreffen reguliere taken van de betreffende instellingen.

Doelstelling

De doelstelling van deze projecten is:

- vroeg hulp verlenen (of een gesprek kort na heenzending) bij alle jongeren die in verzekering zijn gesteld;
- alle jongeren waartegen proces verbaal is opgemaakt dienen door de politie te worden gemeld bij de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad voor de Kinderbescherming bekijkt vervolgens of actie (contactlegging) nodig wordt geacht;
- kwaliteit van de rapportages van de Raad voor de Kinderbescherming aan de kinderrechter of de officier van justitie wordt verbeterd.

De doelgroep van het project bestaat uit alle minderjarigen tussen de 12 en 18 jaar:

- waartegen de politie proces-verbaal heeft opgemaakt;
- dan wel door het Openbaar Ministerie of de kinderrechter een onderzoek is gevraagd of waarover op eigen initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek wordt gestart.

Bij alle in verzekering gestelde jongeren dient een basisonderzoek te worden uitgevoerd (vroeghulp of een gesprek kort na heenzending). Daarnaast dienen alle jongeren die een proces verbaal hebben gehad, te worden gemeld bij de Raad voor de Kinderbescherming. Deze bepaalt vervolgens bij welke van de gemelde jongeren zij een basisonderzoek uitvoert (in de vorm van een gesprek). De ervaring heeft geleerd dat de Raad voor de Kinderbescherming het in circa 60% van alle gemelde gevallen nodig acht om een basisonderzoek uit te voeren.

Resultaat

Volgens de trekker van het project wordt een in verzekeringstelling altijd gemeld bij de Raad voor de Kinderbescherming. Bij een in verzekeringstelling wordt ook altijd een basisonderzoek uitgevoerd door de Raad voor de Kinderbescherming.

Er is een standaardprocedure ontwikkeld voor de politie waarbij men volgens een indicatielijst elke jongere met een proces-verbaal bij de Raad voor de Kinderbescherming meldt. Dit heeft geresulteerd in een aanzienlijke toename van het aantal basisonderzoeken dat de Raad voor de Kinderbescherming in 1997 en 1998 heeft uitgevoerd (zie tabel 1).

Tabel 1 Aantal basisonderzoeken

	aantal	stijging ten opzichte van 1996 (in %)
1996	704	-
1997	1015	+ 44%
1998	1208	+ 72%

Uit de tabel kan worden afgeleid dat het aantal basisonderzoeken in 1998 met 72% is gestegen in vergelijking met 1996.

Een vervolgonderzoek wordt uitgevoerd door de Raad voor de Kinderbescherming op verzoek van de kinderrechter of de officier van justitie of wanneer de Raad voor de Kinderbescherming dit zelf nodig acht. Het aantal vervolgonderzoeken lag in 1997 op 122. In 1998 steeg dit aantal naar 178; dit betekent een stijging van 46%.

Reeds tijdens het eerste jaar van het project is de kwaliteit van de rapportages die in het kader van een vervolgonderzoek worden uitgebracht, aanzienlijk verbeterd. Dit wordt bevestigd door de kinderrechters.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In het kader van deze projecten werken justitie-organisaties samen, namelijk politie, Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming. Aangegeven wordt dat deze partijen naar elkaar zijn toegegroeid.

Kwaliteit

Rapportcijfers zijn niet gegeven.

2.5 Cliëntvolgsysteem

Doelstelling

Het hoofddoel van dit project is het mogelijk maken van een adequate reactie door de verschillende justitiepartners. Dit wordt bereikt door een beslissingsondersteunend systeem te ontwerpen. Voorafgaand aan dit systeem worden alle politie- en justitiecontacten van minderjarigen geregistreerd. Deze registratie kan door alle justitiepartners geraadpleegd worden. Het volgende doel is het koppelen van de systemen van justitiële partners, waardoor relevante gegevens vanuit alle werkplekken geraadpleegd kunnen worden.

Resultaat

Er is een werkbare vorm gevonden voor koppeling van de registratiesystemen van de verschillende justitiepartners die bij het project zijn betrokken. Door het aanbrengen van een 'raadpleegschil' wordt het mogelijk over en weer met betrekking tot een individu informatie te verkrijgen die van belang kan zijn voor de afhandeling van de zaak. Daarbij wordt rekening gehouden met regels omtrent privacybescherming. Het operationeel maken van het systeem heeft een aantal knelpunten opgeleverd. Het is de bedoeling dat het systeem in 1999 operationeel wordt, waarbij wordt aangesloten bij het systeem dat landelijk wordt ontwikkeld.

Kwaliteit

De trekker beoordeeld dit project als onvoldoende, namelijk met het rapportcijfer 5.

2.6 Strafrechtelijke forensische diagnostiek en zorg van delinquent jeugdigen

Doelstelling

Het hoofddoel van dit project is het zorg dragen voor een adequate reactie op en bemiddeling in de afdoening van delinquent jeugdigen met psychiatrische stoornissen. Dit moet gebeuren via een goede afstemming en samenwerking tussen de Raad voor de Kinderbescherming, de forensisch psychiatrische dienst (FPD) en andere bij dit traject betrokkenen. Het is dus van belang dat er een effectieve samenwerking wordt ontwikkeld.

Het project kent de volgende twee subdoelen.

- Verhogen van de kwaliteit en de efficiëntie van de jeugdforensische diagnostiek en zorg voor delinquent jeugdigen.
- In kaart brengen van de problematiek, zorgbehoefte en het zorgtraject van deze groep.

Doelgroep

In 1998 heeft de kinderrechter voor 250 jeugdigen delinquenten (12-18 jaar) met ernstige psycho-sociale en psychiatrische problematiek in het kader van het strafrecht een gedragsdeskundige rapportage aangevraagd.

Resultaten

Met het project zijn volgens de trekker de volgende resultaten bereikt.

- Samenwerking tussen alle justitiële jeugdpartners.
- Standaardisatie en protocollisering, regionalisatie.
- Standaardisatie van nieuwe producten, nieuwe werkwijze, feedback, deskundigheidsbevordering.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In het kader van dit project werken organisaties uit de kolommen Jeugd en Veiligheid, namelijk de jeugdhulpverlening en de Raad voor de Kinderbescherming, regelmatig en structureel samen. Aangegeven wordt dat beide partijen tijdens dit project naar elkaar toe zijn gegroeid.

Kwaliteit

De trekker van het project geeft aan dat het project van hoge kwaliteit is en beoordeelt het met het rapportcijfer 9.

2.7 Justitie in de buurt

Doelstelling

Het hoofddoel van dit project is het vroegtijdig, geïntegreerd en niet vrijblijvend aanpakken van jeugdcriminaliteit en overlast in stadsdeel De Pijp.

Dit project kent de volgende vier subdoelen.

- Verlagen van de drempel voor publiek om zich tot justitiële organisaties te wenden.
- Verbetering logistiek met betrekking tot 'JIB-zaken'.
- Deelnemen aan innovatieve samenwerkingsverbanden.
- Verdiepen van de preventietaak.

In dit project vervult Jeugd en Veiligheid de rol van (mede)aanjager. Het project is voor de duur van 2 jaar gesubsidieerd door het Ministerie van Justitie. De deelname vanuit de Raad voor de Kinderbescherming wordt inmiddels structureel gefinancierd door de Raad voor de Kinderbescherming.

De doelgroep van dit project zijn minderjarigen onder de 18 jaar waartegen door de politie proces-verbaal is opgemaakt of waarover door de politie mutaties zijn gemaakt of die op andere wijze bij het project Justitie in de Buurt als zorgelijk zijn gemeld. Voor 1997 wordt als doelgroep vermeld: Jongeren in de Pijp die met de politie in aanraking komen.

Binnen het project bestaat specifieke aandacht voor meisjes en jongeren die in groepen opereren. Deze bestaat erin dat 12-minners door de medewerker van het Openbaar Ministerie voor een gesprek worden uitgenodigd, waarbij de Raad voor de Kinderbescherming ook aanwezig is. Jongeren die in groepen voor overlast zorgen in de wijk De Pijp worden benaderd door het Openbaar Ministerie uit het JIB-project of door de politie in de wijk.

Resultaat

De trekker van dit project geeft de volgende resultaten aan: Het JIB is laagdrempelig. Tevens zijn er directe en korte lijnen tussen de betrokken instanties waardoor een vroegtijdige en geïntegreerde -niet vrijblijvende- aanpak van jeugdcriminaliteit en overlast in de wijk De Pijp gerealiseerd wordt. Op overlast van jongeren in de buurt wordt direct gereageerd door politie en Openbaar Ministerie.

In de eerste drie maanden van 1997 zijn in totaal 23 jeugdzaken afgehandeld en zijn drie 12-minners met problematisch gedrag in beeld. Voor de rest van 1997 en 1998 zijn geen cijfers genoemd.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In het kader van dit project werken de twee partijen jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening enerzijds en politie/justitie anderzijds regelmatig en structureel samen. Beide partijen zijn tijdens dit project naar elkaar toegegroeid.

Kwaliteit

De kwaliteit van dit project wordt door de trekker als hoog beoordeeld, namelijk met rapportcijfer 8,5.

Door de trekker van het project worden de sterke en zwakke kanten als volgt omschreven. "Sterke kanten zijn de korte lijnen tussen de betrokken organisaties en het wijkgerichte opereren. Een knelpunt voor de Raad voor de Kinderbescherming is het feit dat raadsmedewerkers die op het JIB-kantoor zitten niet bij het archief van de Raad voor de Kinderbescherming (met de zaaksdossiers) kunnen."

3 Grotere variatie in straffen

Binnen de doelstelling 'Een grotere variatie in straffen voor jeugdige daders' vallen de volgende vier projecten:

- (1996) (A) - Opleggen taakstraffen via officiersmodel;
- (1996-1998) (B) - Uitbreiding leerstraffen;
- (1996-1998) (C) - Uitbreiding werkstraffen;
- (1996-1998) (D) - Uitbreiding HALT-afdoeningen.

Deze projecten worden direct gefinancierd door het Ministerie van Justitie en betreffen reguliere taken van de Raad voor de Kinderbescherming. De projecten worden hieronder geclusterd besproken.

Doelstelling

De volgende doelen worden in dit cluster gehanteerd.

- Opleggen van taakstraffen via het officiersmodel, waarbij aangesloten wordt bij het idee achter de HALT-afdoening (zoveel mogelijk een relatie leggen tussen het gepleegde feit en de opgelegde straf) (A).
- Uitbreiding van soort en aantal leerstraffen (B).
- Uitbreiding van de uitvoeringsmogelijkheden werkstraffen (C).
- Vaker lik op stuk-aanpak toepassen bij jongeren die grensverkendend gedrag vertonen (D).

De doelgroep van projecten in dit subcluster zijn minderjarigen tussen 12 en 18 jaar, die met de politie in aanraking komen. Het project dat zich met de uitbreiding van HALT-afdoeningen bezig houdt (D) besteedt specifieke aandacht aan 12-minners.

Resultaat

Met behulp van het project *opleggen taakstraffen via officiersmodel* is een nieuwe werkwijze gelanceerd, waardoor het aantal opgelegde taakstraffen is gestegen.

De cijfers voor de projecten *uitbreiding leerstraffen* en *uitbreiding werkstraffen* worden vermeld in tabel 2.

Tabel 2 Aantal taakstraffen

	leerstraffen	werkstraffen	combinatie leren/werken	totaal
1995	146	277	43	466
1996	167	401	48	616
1997	162	383	30	575
1998	191	612	54	857

Sinds 1995 is het totale percentage taakstraffen met 84% toegenomen. Het aantal leerstraffen steeg met 30%, het aantal werkstraffen met 120%. Het aantal werkstraffen maakte dus veruit de grootste stijging door: dit aantal is in de periode 1995-1998 meer dan verdubbeld.

Er zijn weinig activiteiten ondernomen om het aantal projectplaatsen voor werkstraffen te vergroten. Eén keer werd een brief gestuurd naar alle relevante sleutelpersonen bij de gemeente; dit leverde geen nieuwe projectplaatsen op. Over de capaciteit van de projecten in dit cluster vermeldt de trekker het volgende: Er bestaan wachtlijsten voor sommige leerstraffen op bepaalde momenten en er is altijd behoefte aan projectplaatsen waar werkstraffen kunnen worden uitgevoerd.

Met nieuwe leerstraffen wordt een leemte opgevuld tussen enerzijds de individuele sociale vaardigheidstraining, de groepstraining Slachtoffer in Beeld en de cursus Seksuele vorming en anderzijds de Kwartaalcursus.

De cijfers voor het project *uitbreiding HALT-afdoeningen* worden vermeld in tabel 3.

Tabel 3 Aantal Halt-afdoeningen

	aantal Halt-afdoeningen
1995	775
1996	1.132
1997	1.271
1998 (tot 15/12)	1.055

De cijfers laten zien dat de grootste stijging plaatsvond in 1996. Toen steeg het aantal Halt afdoeningen met 47%. Daarna is het aantal ongeveer gelijk gebleven. Het is ook de vraag of er nog een verdere stijging mogelijk is of dat alle potentiële Haltcliënten inmiddels worden doorverwezen.

Verder is een onderzoek naar het effect van Halt-afdoeningen uitgevoerd. Hieruit blijkt dat:

- 17% Van de HALT-cliënten recidiveerd, tegenover 25% van de jongeren die niet door HALT zijn afgedaan.
- HALT afdoening alleen effect heeft bij jongens, niet bij meisjes. Meisjes (met vermogensdelicten) recidiveren juist vaker na een HALT-afdoening.
- HALT het meest effectief is bij jongens onder de 15 jaar.

Door de projecttrekker wordt aangegeven dat er een specifiek arrangement voor 12-minners wordt ontwikkeld.

Kwaliteit

Er is voor slechts één van de projecten in dit subcluster een rapportcijfer gegeven, namelijk voor het project *uitbreiding HALT-afdoeningen*. Dit project krijgt een 8. Verder is duidelijk dat de projectdoelstellingen in belangrijke mate zijn gerealiseerd. Sterke kanten van het project *uitbreiding HALT-afdoeningen* is de vroege signalering van problematieken en adequate doorverwijzing.

4 Perspectief op werk

Binnen de doelstelling 'Perspectief op werk voor justitiële jongeren' vallen de volgende twee projecten.

- (1996-1997) Evaluatie en kwaliteitsverbetering arbeidsperspectiefprojecten van de politie;
- (1996-1998) Coördinatie Keerpunt (stedelijke aanpak arbeidstoeleiding en bemiddeling).

Deze projecten worden hieronder apart besproken.

4.1 Evaluatie en kwaliteitsverbetering arbeidsperspectiefprojecten van de politie

Doelstelling

De arbeidsperspectiefprojecten van de politie (de zogenaamde jeugdtoezichtteams) hebben als doel het afglijden van randcriminele jongeren te voorkomen door het aanbieden van een toezichthoudende stage die de toeleiding naar werk en vakopleiding bevordert. Het project 'evaluatie en kwaliteitsverbetering' had als doelstelling:

- het evalueren van deze projecten op kwaliteit en effect;
- het ontwikkelen en uitvoeren van een werkplan kwaliteitsverbetering;
- het verbeteren van de doorstroom naar arbeid en opleiding.

Resultaat

De arbeidsperspectiefprojecten zijn geëvalueerd op kwaliteit en effect. Uit het onderzoek komt naar voren dat:

- de jeugdtoezichtteams een aantoonbare bijdrage leveren aan het voorkomen van het afglijden van rand-criminele jongeren (zie voor verdere resultaten paragraaf 9.3);
- kwaliteitsverbetering van de projecten wenselijk is.

Inmiddels worden de voorstellen tot kwaliteitsverbetering uitgevoerd. In 1998 zijn conferenties georganiseerd. Ook wordt een toolkit ontwikkeld die gebruikt kan worden bij de opzet van een JTT en wordt een begeleidingsmethode ontwikkeld. De oplevering van deze producten wordt in 1999 verwacht.

4.2 Coördinatie Keerpunt

Doelstelling

Keerpunt is een arbeidstoeleidingsproject voor jongeren die weinig kans hebben op werk doordat ze (dreigen) af (te) glijden in de criminaliteit. Doelstelling van het project is: het tot stand brengen van de algehele coördinatie tussen en aansturing van alle bij Keerpunt betrokken partijen, te weten:

de Amsterdamse Arbeidsbureaus, de politie, de sociale dienst, de gemeente Amsterdam, en maatschappelijke organisaties en projecten als de (jeugd)reclassering, Nieuwe Perspectieven, Werkstart/JOC, Centrum Ontwikkeling Projecten (COP), Maatwerk en Change.

Keerpunt richt zich op 3 typen jongeren van 16 tot 26 jaar:

- cliënten die voor de eerste keer met de politie in aanraking zijn geweest of dreigen te komen;
- cliënten die vanuit de politie zijn overgedragen aan justitie;
- ex-gedetineerden.

Resultaat

Het project Keerpunt wordt sinds oktober 1996 uitgevoerd. Tijdens de uitvoering is bij herhaling geconstateerd dat zich knelpunten voordeden op het gebied van verantwoordelijkheidsverdeling, aanspreekbaarheid van betrokken functionarissen en onderlinge afstemming. Het grote aantal betrokken organisaties, de bestaande verkokering tussen betrokken sectoren en de ingewikkelde problematiek maakten dat er veel meer aandacht besteed moest worden aan afstemming en aansturing dan was gedacht.

De afgelopen jaren zijn onder andere de volgende maatregelen genomen:

- ten behoeve van de algehele coördinatie is een overall-coördinator aangesteld;
- ten behoeve van de coördinatie van de toeleiding vanuit de politie is een regiocoördinator aangesteld;
- consulentenschappen op decentraal niveau (arbeidsbureaus/ sociale dienst) zijn vormgegeven om de individuele trajectbegeleiding uit te voeren.

Dankzij de verrichte inspanningen zijn goede resultaten geboekt met de betrekking tot de te realiseren doelstelling: algehele coördinatie tussen- en aansturing van betrokken instellingen.

Er is afstemmingsoverleg ingesteld en er zijn lokale netwerken (instroomteams) gevormd in Zuid, Zuid-oost, Oost en Nieuw West.

In Zuid, Zuid-oost en Oost is inmiddels sprake van een gecoördineerde toeleiding.

Op basis van een bijgesteld plan van aanpak heeft Keerpunt een doorstart gemaakt als *Keerpunt 2000* dat formeel in september 1998 van start is gegaan. Op dat moment was het project ook op bestuurlijk niveau (B&W) goed afgedekt.

Wegens de problemen in de daaraan voorafgaande periode, zal de beoogde instroom (van circa 500 jongeren per jaar) mogelijk niet binnen de gestelde termijn worden gerealiseerd. De verwachting is dat Keerpunt zal uitlopen tot mei 2000.

Eind 1997 werd geconcludeerd dat het project redelijk succesvol blijkt voor ex-gedetineerde jongeren en jongeren met justitie-antecedenten. Jongeren uit de risico-groep met en zonder politiecontacten blijken echter niet goed te worden bereikt. Slechts 6% van de 353 jongeren die op dat moment waren ingestroomd, bleken afkomstig uit deze doelgroep. In de eerste 9 maanden van 1998 is een inhaalslag gepleegd. In oktober 1998 waren in totaal 170 jongeren via toeleiding vanuit de politie in het project ingestroomd.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

Binnen het project Keerpunt werken vertegenwoordigers van jeugdwelzijn/ jeugdzorg enerzijds en politie/ Openbaar Ministerie anderzijds regelmatig en structureel met elkaar samen. Volgens de trekker zijn beide partijen tijdens het project meer naar elkaar toegegroeid.

Kwaliteit

Voor de kwaliteit van dit project geeft de trekker een 7,5.

5 Cliëntgerichte hulpverlening

Binnen de doelstelling 'Voldoende aanbod van cliëntgerichte hulpverlening' vallen de volgende vier projecten.

- (1996-1997) Implementatie Change (voorheen Unitur);
- (1996-1998) Nieuwe Perspectieven West/Nieuw West, Noord, Oost/ Zeeburg, Zuidoost en de Pijp;
- (1996-1998) Ondersteuning Nieuwe Perspectieven;
- (1998) Stelselmatige Dader Aanpak Amsterdam.

Deze projecten worden hieronder apart besproken.

5.1 Implementatie Change

Doelstelling

Change is een project van de reclassering. Het heeft als doelstelling om Antilliaanse/ Arubaanse jongeren (uit Zuid-oost) die met politie of justitie in aanraking zijn gekomen, te weerhouden van recidive en hen de stap terug naar school of werk te laten maken.

Resultaat

Deelname geschiedt via aanmelding door de politie, de vroeghulp van de reclassering, schorsing van preventieve hechtenis of alternatieve sanctie. Beoogd werd om 80 jongeren per jaar in behandeling te nemen. Dit is slechts gedeeltelijk gelukt. Tijdens de actieve looptijd van het project hebben 49 van de 54 cliënten hun traject succesvol afgesloten of zaten in de laatste fase van het traject. Gesteld wordt dat het op orde brengen van hun leven grotendeels is gelukt. Weerbarstiger zijn permanent onderdak en schuldsanering. Velen moeten eerst leren wonen in een begeleid wonen project.

De doelstelling structurele implementatie is gerealiseerd. Het project is ondergebracht bij de reclassering: het wordt structureel gefinancierd vanuit het reguliere budget van Reclassering Nederland.

5.2 (Ondersteuning) Nieuwe Perspectieven

Doelstelling

Nieuwe Perspectieven heeft als hoofddoelstelling jongeren met regelmatige politie-/justitiecontacten de stap (terug) naar school of werk te laten maken. Een belangrijk subdoel is: bijdragen aan samenhang tussen voorzieningen en beleidssectoren in de werkgebieden.

Het project *Ondersteuning Nieuwe Perspectieven* heeft als hoofddoel: het creëren van voorwaarden voor een goede uitvoering van het interventiewerk Nieuwe Perspectieven. Subdoelen zijn:

- deskundigheidsbevordering interventiewerkers door middel van vervolgentraining in methode NP en intervisie/ supervisie;
- opbouwen van een effectief netwerk van contactfunctionarissen binnen betrokken instellingen;
- sluitende afspraken maken met relevante instellingen.

Resultaat

Nieuwe Perspectieven is in mei 1993 gestart in West; in 1996, 1997 en 1998 heeft uitbreiding naar andere stadsdelen plaatsgevonden.

De doelgroep bestaat uit: deels licht-criminele jongeren en deels harde kernjongeren in de leeftijd 12 - 20 jaar.

Bij de instroom worden vaste criteria gehanteerd. In 1997 werden 50 van de in totaal 530 (9%) ingestroomde jongeren wegens te lichte problematiek doorverwezen of slechts beperkte hulp geboden.

Specifieke kenmerken van *Nieuwe Perspectieven* zijn:

- intensieve trajectbegeleiding (ruim 70 uur beschikbaar per jongere; lage caseload (maximaal 4 jongeren per werker);
- individueel en kortdurend (8 tot 10 weken);
- ambulant, outreachend;
- vastgelegde samenwerkingsafspraken;
- heldere opdracht: school of werk.

De instroom van jongeren vindt met name plaats via: politie, leerplicht/ onderwijs, bureau jeugdzorg en justitie.

Evaluatieonderzoek heeft laten zien dat de aanpak effect heeft: met ruim 70% van de cliënten kon de interventie met succes worden afgerond.

Het project *Ondersteuning Nieuwe Perspectieven* is bedoeld voor de doelgroep interventiewerkers van Nieuwe Perspectieven.

De methodiekontwikkelaar (INSTAP Beheer) draagt zorg voor implementatie van de methode in uitbreidingsgebieden van het project. Het betreft:

- wekelijkse begeleiding van de interventieteams in de vorm van intervisie, supervisie en voortgangstrainingsdagen;
- driemaandelijks een natrainingsdag voor het netwerk van instellingen.

Resultaten die met dit project worden bereikt zijn:

- continue en deskundige hulpverlening aan de doelgroep van Nieuwe Perspectieven door voortdurende begeleiding (supervisie/ intervisie);
- een effectief netwerk van (vaste) contactfunctionarissen bij alle betrokken instellingen;
- afspraken met relevante instellingen/ instanties.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In *Nieuwe Perspectieven* werken de jeugdzorg/jeugdwelzijn enerzijds en justitie-organisaties anderzijds structureel samen. Volgens de trekker zijn beide partijen tijdens de uitvoering van de projecten meer naar elkaar toegroeid.

Kwaliteit

Nieuwe Perspectieven en *Ondersteuning Nieuwe Perspectieven* worden beide door de trekker met het rapportcijfer 8 beoordeeld.

Als *sterke kanten* van de aanpak van *Nieuwe Perspectieven* worden genoemd:

- eenvoudige regie (in interbestuurlijke regiegroep Jeugd en Veiligheid);
- (deels contractueel) vastgelegde samenwerkingsafspraken; samenwerking met netwerkpartners;
- nieuwe methodiek (sociale omgevingsanalyse, versterking persoonlijk netwerk cliënt);
- teamsamenstelling; intercultureel interventieteam; multi-werkachtergrond; hoge werkmotivatie; resultaatgerichtheid;
- intensieve begeleiding van interventiewerkers (intervisie/ supervisie).

Noot 1 Alleen van Nieuwe Perspectieven en van de Stelselmatige Dader Aanpak zijn evaluatiegegevens verzameld over samenwerking en beoordeling.

Als *zwakke kant* wordt genoemd:

- de nazorg (heeft *Nieuwe Perspectieven* zelf te weinig tijd voor;
- het is lastig om door te verwijzen naar regulier onderwijs.

Uit de evaluatie die in 1997 werd gehouden blijkt dat de methodische vernieuwing van *Nieuwe Perspectieven* ook in de jeugdhulpverlening in bredere zin blijkt door te werken. Er groeit in het algemeen meer aandacht voor kortdurende intensieve interventies en gerichtheid op het versterken van het ondersteunend netwerk.

5.3 Stelselmatige Dader Aanpak

Doelstelling

Het project *Stelselmatige Dader Aanpak Amsterdam* heeft als hoofddoelstelling: het terugdringen en zo mogelijk voorkomen van criminaliteit (en daarmee samenhangende overlast) gepleegd door de 'harde kern' in de leeftijd 15 tot 25 jaar.

Belangrijk subdoel is: het verbeteren van de samenwerking tussen deelnemende organisaties (met name Openbaar Ministerie, Politie en (jeugd)reclassering) waardoor 'drang en dwang' ontstaat.

Resultaat

De doelgroep van het project *Stelselmatige Dader Aanpak* heeft de volgende kenmerken:

- 15 tot 25 jarigen die de afgelopen anderhalf jaar minimaal 3 maal met justitie in aanraking zijn gekomen (en daarmee behoren tot de harde kern);
- wonend in Buitenveldert, Rivierenbuurt of de Pijp;
- een strafverwachting hebben van 3 tot 15 maanden voorwaardelijk;
- zelf aan het project mee willen doen.

Het interventieprogramma heeft de volgende kenmerken:

- alternatief voor gevangenisstraf;
- intensieve trajectbegeleiding afgestemd op de individuele jongere;
- samenwerking (jeugd)reclassering, Openbaar Ministerie en Politie o.a. om de 'dwang en drang te bewerkstelligen, strenge controle op nakomen afspraken door jongere;
- outreachend werken door (jeugd)reclassering.

Het project is pas onlangs van start gegaan: er zijn 4 jongens aan de intake begonnen, twee van hen wachten inmiddels op toestemming van justitie om te starten.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'²

In *Stelselmatige Dader Aanpak* werken de jeugdzorg/jeugdwelzijn enerzijds en justitie-organisaties anderzijds structureel samen. Volgens de trekker zijn beide partijen tijdens de uitvoering van de projecten meer naar elkaar toegroeid.

Noot 2 Alleen van *Nieuwe Perspectieven* en van de *Stelselmatige Dader Aanpak* zijn evaluatiegegevens verzameld over samenwerking en beoordeling.

Kwaliteit

Als sterke kanten van de *Stelselmatige Dader Aanpak* worden genoemd de samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie en (jeugd)reclassering en het feit dat er extra tijd aan een jongere kan worden besteed.

Wat de zwakke kant is zal in de praktijk nog moeten blijken. Deze aanpak heeft in andere steden wel zijn waarde bewezen, maar is in Amsterdam nog maar net gestart. De trekker vindt het dan ook te vroeg voor een beoordeling via een rapportcijfer.

6 Een veilig schoolklimaat

Binnen de doelstelling 'Een veilig schoolklimaat' vallen acht projecten. Deze zijn als volgt geclusterd:

Veilig in School:

- (1996-1998) Uitbreiding convenant-aanpak vo-scholen (VIS);
- (1996-1998) Stimuleren veiligheidsplannen vo, mbo en vso: fase 1;
- (1996-1998) Adoptiemodel scholen-politie.
- (1996) Onderzoek veiligheidsproblemen basisscholen en behoefte aan naschoolse opvang;
- (1996-1998) Evaluatie van schoolveiligheidsplannen;

Voorlichting:

- (1996) Deskundigheidsbevordering gastdocenten primair en voortgezet onderwijs.
- (1996-1998) Schoolvoorlichting door politie;
- (1997-1998) Preventie seksuele intimidatie op scholen.

Deze projecten worden hieronder per cluster besproken.

6.1 Veilig in school (VIS)

Doelstelling

In de aanpak van de veiligheid op scholen speelt *de convenantsaanpak* een sleutelrol. Het convenant Veilig in School wordt gesloten tussen scholen, politie, Openbaar Ministerie en het stadsdeel. In het convenant worden afspraken gemaakt welke tot doel hebben:

- Verminderen jeugdcriminaliteit op en rond school.
- Voorkomen (school)-uitval en afglijden naar criminaliteit.
- Versterken samenwerking tussen scholen, politie stadsdelen en andere partners op preventief en curatief terrein (vroegtijdig, snel en consequent).
- Herstructurering en kwaliteitsverbetering van politie-bijdrage op school-niveau.
- Vormgeven prioritaire aandacht voor risicolocaties en risicogroepen.

Tussen de convenantpartners worden tevens afspraken gemaakt over de volgende projecten:

- Stimuleren schoolveiligheidsplannen v.o., m.b.o. en v.s.o.: fase 1;
- Evaluatie van schoolveiligheidsplannen;
- Adoptiemodel scholen-politie.

Belangrijk uitgangspunt is verder dat de partijen vanuit hun reguliere taakstelling (dus met inzet van eigen capaciteit), deelnemen aan dit project. Daarbij voert de gemeente Amsterdam, in samenwerking met de stadsdelen, de regie. Ook wordt de uitwerking en de uitvoering van enkele onderdelen van het convenant door Jeugd en Veiligheid gefinancierd. Dit betreft het opstellen en uitvoeren van schoolveiligheidsplannen.

Het project *Stimuleren schoolveiligheidsplannen v.o., m.b.o. en v.s.o.: fase 1* heeft als doel het bevorderen van de veiligheid op scholen door het opstellen en uitvoeren van geïntegreerde schoolveiligheidsplannen. Deze plannen behelzen veiligheids- en calamiteitsplannen en preventief beleid met betrekking tot agressie, geweld en seksuele intimidatie. Ze hebben

betrekking op organisatie, onderwijs en fysieke omgeving. Middels het project *Evaluatie van schoolveiligheidsplannen* wordt voorzien in de evaluatie van schoolveiligheid op schoolniveau (VO) en stedelijk niveau.

Het project *Adoptiemodel scholen-politie* beoogt dat alle scholen een vaste contactpersoon bij de politie hebben. Hierdoor wordt duidelijkheid verschaft over elkaars verantwoordelijkheden en wordt de bereikbaarheid en inzetbaarheid van de politie verbeterd.

In het kader van het project *Onderzoek veiligheidsproblemen basisscholen en behoefte aan naschoolse opvang* is in 1996 een verkennend onderzoek uitgevoerd, dat duidelijk moest maken of aard en omvang van veiligheidsproblemen in en rond basisscholen een gerichte aanpak van deze problemen rechtvaardigt.

Resultaat Convenantsaanpak

Er zijn acht convenanten afgesloten en er is er nog één te realiseren. Twee stadsdelen moeten zich nog aansluiten bij het bestaande convenant in West.

Resultaat schoolveiligheidsplannen

Vanuit Jeugd en Veiligheid zijn vijf *instrumenten* ontwikkeld, die op de scholen kunnen worden ingezet bij het diagnosticeren van de veiligheidssituatie en de vertaling daarvan naar een schoolveiligheidsplan (fase 1). Deze instrumenten zijn in een pilot-project ingezet. De pilot-school heeft in 1998 de eerste fase van het traject afgerond en een schoolveiligheidsplan opgesteld. Voorafgaand hieraan is een brede instemming met het concept van dit project bereikt. De pilot-school kreeg voor haar prestaties op dit gebied de ARBO-aanmoedigingsprijs toegekend. Op grond van de pilot bleek enige bijstelling van de instrumenten noodzakelijk. Het verbeterde instrumentarium wordt inmiddels ingezet in andere stadsdelen.

In de stadsdelen Oost, West en Zuid zijn de VO-scholen van start gegaan met de volgende activiteiten:

- Fase 1: Het verzamelen van cijfermatige gegevens over ouderschap, slachtofferschap en veiligheidsbeleving onder leerlingen en personeel van VO-scholen in Amsterdam-Oost en -West. Voor 1999 staat Zuid in de planning.
Uit de onderzoeken in Oost en West blijkt dat de veiligheid op scholen zeer te wensen over laat. Het aantal incidenten is, zowel onder leerlingen als onder het personeel, veel hoger dan werd vermoed. Zo meldde bij voorbeeld eénderde van de leerlingen het afgelopen jaar slachtoffer te zijn geworden van incidenten waarbij de seksuele en/of lichamelijke integriteit werd aangetast. Personeel en leerlingen blijken hoge prioriteit toe te kennen aan het verhogen van de veiligheid op school. Er wordt nu met verhoogde energie gewerkt aan de uitvoering van fase 2;
- Fase 2: Het inventariseren van de prioriteitsstelling van leerlingen en personeel bij het oplossen van veiligheidsproblemen in de bovengenoemde stadsdelen. Aan de hand daarvan worden taakgroepen geformeerd, waarin mogelijke aanpakken worden besproken. In Oost en West zijn reeds taakgroepen geformeerd. In april 1999 worden de eerste resultaten hiervan gepresenteerd. Voor de bezetting van deze taakgroepen is nadrukkelijk gekozen voor deelname van personeel en leerlingen van de deelnemende scholen. Daarnaast nemen, al naar gelang het thema daar aanleiding toe geeft, ook een stadsdeelvertegenwoordiger en/of de politie deel.

- Fase 3: Het opstellen van een regionaal verbeterplan en schoolveiligheidsplannen per school. Volgens de planning beschikken eind 1999 circa 40 scholen in Amsterdam Oost, West en Zuid over een schoolveiligheidsplan en werken zij in regionaal verband samen aan de veiligheid op en rond de school.

Resultaat Adoptiemodel scholen-politie

Met betrekking tot het project *Adoptiemodel scholen-politie* zijn de volgende resultaten bereikt:

- Het merendeel van de scholen heeft inmiddels een vaste contactpersoon bij politie.
- De meeste van de scholen en wijkteams vallen reeds onder een scholenconvenant.
- Over het algemeen laat de praktijk zien dat bij de uitvoering van het adoptiemodel het wederzijdse vertrouwen toeneemt, waardoor wel het aantal meldingen toeneemt, maar ook meer zaken in een vroeg stadium en door een gezamenlijke inspanning kunnen worden opgelost.

Resultaat Veiligheidsproblemen in en rond basisscholen

Het onderzoek *Veiligheidsproblemen in en rond basisscholen* heeft gekwantificeerde gegevens opgeleverd over de veiligheid op basisscholen en het kwalitatieve en kwantitatieve aanbod aan naschoolse opvang.

Het project is eind 1996 afgerond met de volgende stand van zaken:

- met de portefeuillehouders onderwijs van de stadsdelen is afgesproken dat de beschreven veiligheidssituatie onderwerp van bespreking zal zijn op lokaal niveau;
- de projectgroep Jeugd en Veiligheid zal een voorstel formuleren voor de afhandeling van de in het onderzoek getrokken conclusies over de naschoolse opvang.

Kwaliteit

De trekker beoordeelt de kwaliteit van de projecten *Uitbreiding convenant-aanpak v.o. scholen* en *Stimuleren veiligheidsplannen v.o., m.b.o. en v.s.o.: fase 1* als middelmatig, namelijk met het rapportcijfer 6. Ook het project *Adoptiemodel scholen-politie* wordt door de trekker met een 6 beoordeeld.

6.2 Voorlichting op school

De volgende twee projecten hebben betrekking op het geven van voorlichting op scholen:

- Schoolvoorlichting door politie.
- Preventie seksuele intimidatie op scholen.
- Deskundigheidsbevordering gastdocenten primair en voortgezet onderwijs.

Doelstelling

Het hoofddoel van het project *Schoolvoorlichting door politie* is het bewust maken van leerlingen, opvoeders en onderwijsgevend personeel ten aanzien van verschillende (jeugd-)problematieken. Dit wordt bereikt door middel van voorlichting over preventief werken ter voorkoming van jeugdcriminaliteit of andere daaraan verbonden problematieken.

Het project kent de volgende subdoelen.

- Ontwikkeling van een professionele aanpak door organisaties die schoolvoorlichting verzorgen.
- De voorlichtingsprojecten voldoen aan een minimale kwaliteitsstandaard.
- Voorlichting een structurele plaats geven in het schoolprogramma.

Het hoofddoel van het project *Preventie seksuele intimidatie op scholen* is de preventie van seksuele intimidatie en zedendelicten op en rond scholen. In 1998 is dit hoofddoel uitgebreid naar de preventie van pesten. Ook wordt er in 1998, naast voorlichting, meer aandacht besteed aan training voor intermediairen.

Het project kent de volgende twee subdoelen.

- Bespreekbaar maken van seksuele intimidatie op scholen en aandacht geven aan het beleid over preventie van seksuele intimidatie.
- Indien seksuele intimidatie voorkomt zorgdragen voor een goed opvang- en doorverwijsnetwerk en het gebruik daarvan.

Het project *Deskundigheidsbevordering gastdocenten primair en voortgezet onderwijs* heeft betrekking op kennisoverdracht via een cursusaanbod.

Gastdocenten criminaliteitspreventie (te weten politiemensen, Halt-medewerkers, ex-ge-detineerden, slachtoffers van criminaliteit etc) worden voorzien van noodzakelijke achtergrondinformatie, basiskennis en vaardigheden. Met het project wordt beoogd de kwaliteit van de voorlichting op scholen en de onderlinge samenwerking op het terrein van voorlichting te verbeteren.

Resultaat

Volgens de trekker van het project *Schoolvoorlichting door politie* zijn in de periode 1997-1998 de volgende resultaten geboekt:

- bestaande schoolvoorlichtingsprojecten zijn geprofessionaliseerd;
- er zijn een aantal nieuwe projecten ontwikkeld;
- het totale aanbod van projecten is in één schoolvoorlichtingspakket samengebracht, dat veelvuldig wordt afgenomen.

In het kader van het project *Preventie seksuele intimidatie op scholen* zijn door de Rutgersstichting de volgende activiteiten uitgevoerd:

- In 1997 zijn 700 jongeren in de leeftijd van 10 t/m 14 voorgelicht.
- In 1997 zijn de docenten van bovengenoemde jongeren getraind.
- Er zijn gedragsregels uitgewerkt.

In 1998 is onderzoek verricht naar de effectiviteit van dit project. Vooral docenten en directie van scholen blijken zich door het project bewuster te zijn geworden van het belang van preventie. Zij hebben het voornemen om het beleid aan te passen en gedragsregels ten aanzien van seksuele intimidatie op te stellen. Bij de leerlingen lopen de effecten uiteen. Binnen de HAVO/VWO had de voorlichting een positief effect; voor leerlingen van het VBO werkte de voorlichting negatief op de attitude en gedragsintenties. De voorlichting voor deze laatste groep wordt daarom aangepast.

In het kader van het project *Deskundigheidsbevordering gastdocenten* is, conform de plannen, een trainingsprogramma deskundigheidsbevordering gastdocenten primair en voortgezet onderwijs ontworpen. Het programma is in twee pilots getest met positieve resultaten. Het beoogde resultaat is gerealiseerd, er is een adequate cursus beschikbaar gekomen.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

De trekker van het project *Schoolvoorlichting door politie* geeft aan dat organisaties uit de kolommen Jeugd en Veiligheid in dit project structureel met elkaar samenwerken. Het betreft aan de ene kant de politie, Openbaar Ministerie, HALT, Delinquentie en samenleving en aan de andere kant het onderwijs, bestuur en GVB.

Kwaliteit

De trekker van *Schoolvoorlichting door de politie* oordeelt negatief over de randvoorwaarden tijdens het eerste projectjaar. Over 1998 beoordeelt de trekker de kwaliteit van het project met het rapportcijfer 8.

7 Verbetering informatiepositie

Binnen de doelstelling 'Verbetering van informatie over jeugdproblematiek' vallen de volgende vier projecten:

- (1996) Verbetering informatiepositie jeugdcriminaliteit;
- (1996-1997) Analyse trends in daad- en dadergroepen;
- (1998) Interactieve, kwalitatieve jeugdcriminaliteitsmonitor;
- (1998) Groepsriminaliteit onder jeugdigen.

Doelstelling

Het project *Verbetering informatiepositie jeugdcriminaliteit* heeft betrekking op verbetering van de informatiepositie van politie en justitie. De databestanden van beide organisaties bleken organisatorisch en technisch niet met elkaar te communiceren. Concreet betekent dit dat het onmogelijk was om de afhandeling van een zaak door politie én Openbaar Ministerie middels de geautomatiseerde dossiergegevens van beide instanties te volgen. Doelstelling van het project was om dit knelpunt op te lossen. Dit project bleek naadloos aan te sluiten bij het project *Cliëntvolgssysteem* en is daarom bij dit project ondergebracht (zie paragraaf 2.5).

Om daadkrachtig te kunnen reageren op jeugdcriminaliteit is inzicht in bestaande trends een vereiste. Het project *Analyse trends in daad- en dadergroepen* had dan ook als belangrijkste doelstellingen:

- verkrijgen van een beeld over trends in jeugdcriminaliteit;
- ontwikkelen van een monitor aan de hand van bestaande systemen.

Dit project heeft als voorstudie gefungeerd voor het project *Interactieve, kwalitatieve jeugdcriminaliteitsmonitor* dat begin 1998 van start is gegaan. Op basis van de conclusies uit de voorstudie is besloten om een kwalitatieve, interactieve jeugdcriminaliteitsmonitor te ontwikkelen. Hiermee dient periodiek en gericht achtergrondinformatie te worden verzameld zodat een meer betrouwbaar en actueel beeld ontstaat van ontwikkelingen en daadwerkelijke trends in jeugdcriminaliteit.

Het project *Groepsriminaliteit onder jeugdigen* heeft de volgende doelstellingen:

- inzicht krijgen in groepsdynamische processen welke zich afspelen in groepen criminele jeugdigen (analyserend onderzoek; 1998);
- ontwikkelen van een methodiek voor de aanpak van groepsriminaliteit (projectaanvraag voor 1999).

Resultaat

Het project *Analyse trends in daad- en dadergroepen* heeft de volgende resultaten en conclusies opgeleverd:

- Gewelddadig gedrag binnen de gabbercultuur komt veel minder vaak voor dan werd verondersteld (resultaten onderzoek gabbercultuur).
- De vraag naar ontwikkelingen en trends in jeugdcriminaliteit in Amsterdam kan op basis van bestaande literatuur en kennis van sleutelfiguren niet nauwkeurig worden beantwoord. Met name ten aanzien van het onderwerp groepsriminaliteit en jeugdbendes bestaat een hiaat aan kennis.

- In de bestaande registratiesystemen van de bij de jeugdproblematiek betrokken instellingen³ wordt, soms zelfs binnen één organisatie, niet uniform geregistreerd. Een koppeling van enkele registratiesystemen, zoals tussen politie, de jeugdhulpverlening en het Streetcornerwork, is na enige aanpassing wel mogelijk. Hieraan wordt in 1999 nog steeds gewerkt.
- Aanbevolen wordt om, om op een nader beschreven wijze, een jeugdcriminaliteitsmonitor op te zetten.

Met het vervolgproject *Interactieve, kwalitatieve jeugdcriminaliteitsmonitor* zijn de volgende resultaten geboekt. Na een aantal bijstellingen is een definitieve opzet gemaakt van de ontwikkeling en implementatie van de jeugdcriminaliteitsmonitor. Er is in eerste instantie gekozen voor vijf monitorgebieden namelijk stadsdeel Noord, Zuidoost, Zeeburg, Zuideramstel en Slotervaart/ Overtoomse veld. In maart 1999 zal het definitieve verslag van het eerste monitorgebied (Zuideramstel) gereed zijn. Voor de zomer van 1999 wordt het project afgerond en worden aanbevelingen gedaan voor bredere implementatie.

De uitvoering van het project *Groepsriminaliteit onder jeugdigen* verloopt volgens plan. Onderzoeksbureau Regioplan is een onderzoek gestart naar groepsdynamische processen binnen drie bij de politie bekende jeugdgroepen, te weten een bende-achtige groep in Zuid-oost, een Marokkaanse groep in Oost en een gemengde groep uit West.

De conceptrapportage is eind januari 1999 besproken.

Noot 3 Politie (PSS-400 en HKS), Justitie (COMPAS), (Jeugd)Reclassering, Raad voor de Kinderbescherming, Halt, Nieuwe Perspectieven, Streetcornerwork, Jeugdhulpverlening en de Voogdij/gezinsvoogdij.

8 Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken

8.1 Inleiding

De projecten die vallen onder de doelstelling 'Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken' zijn alle door de stadsdelen ingediend. Deze projecten zijn in de volgende clusters ingedeeld:

- Mentoraat/trajectbegeleiding
- Toezicht-teams
- Veilige vindplaatsen
- Pleinwerk
- Sport/spelactiviteiten
- Overige, school
- Overige, resterend

De projecten worden in dit hoofdstuk per cluster besproken.

8.2 Mentoraat/trajectbegeleiding

Onder 'mentoraat/trajectbegeleiding' vallen de volgende negen projecten.

- (1997) (A) Eerste hulp bij ontsporing (EHBO) - Noord;
- (1997-1998) (B) Vertrouwenspersoon basisscholen Osdorp (incl. De Punt);
- (1998) (C) Begeleiding Turkse jongeren regio Oost;
- (1997-1998) (D) Project Balans; jeugd een veilige plek in Bos en Lommer;
- (1998) (E) Trajectbegeleider Slotervaart/Overtoomse veld;
- (1997-1998) (F) First offenders project (FOP);
- (1997-1998) (G) Naschoolstoezicht (NT10+) Osdorp;
- (1997-1998) (H) Stichting Hulppost Indische buurt en Dapperbuurt Oost en Zeeburg (SHID);
- (1997-1998) (I) School's cool Westerpark.

Deze projecten onderscheiden zich van de projecten die zijn beschreven onder de noemer 'cliëntgerichte hulpverlening' (hoofdstuk 5) in het feit dat het meestal om lichtere vormen van begeleiding gaat. Geen van deze projecten voldoet aan alle voorwaarden voor cliëntgerichte hulpverlening, te weten:

- instroom vindt plaats op grond van indicatie en via toeleiding;
- er is een omschreven begeleidingstraject;
- criteria voor instroom en uitstroom zijn vastgelegd.

Doelstelling

Het hoofddoel van de projecten in dit cluster is het verminderen van overlast door jongeren en jeugdcriminaliteit. Dit doel wordt bereikt door toeleiding van de jongeren (terug) naar school of werk enerzijds en/of maatschappelijke begeleiding anderzijds.

Alle projecten hebben naast de aanpak van deviante jongeren een pro-actieve component. Deze uit zich in de volgende (sub)doelen (waarbij de projecten waarom het gaat tussen haakjes staan):

Verbeteringen voor het individu

- verbeteren van de sociale vaardigheden (G);
- aanbieden van positieve identificatie modellen (E);
- verbeteren schoolprestaties (G) en voorkomen van spijbelgedrag en vroegtijdige schooluitval (I);
- helpen bij het ontdekken van mogelijkheden van vrijetijdsbesteding (I);
- begeleiding van jongeren met een strafblad in of net uit de detentie (H);
- tijdelijk opvangen van jongeren in een crisissituatie (H);
- tegengaan van normvervaging (A);
- versterken van de beschermende factoren en verminderen van de risicofactoren (D).

Gezin als schakel

- herstellen van het gezag van de ouders (F);
- bieden van preventie voor jongere kinderen in een gezin waar een kind al deviant of crimineel gedrag vertoont (D, F);
- versterken relatie tussen school en gezin (B, D, I);
- ondersteunen in de thuis-/opvoedingssituatie (G).

Andere doelstellingen liggen op de volgende gebieden:

- verkrijgen van informatie over de jeugdproblematiek
- monitoren van de jeugd
- bevorderen van de samenwerking tussen verschillende organisaties, zoals met huisartsen, psychiaters, advocaten, jongerenwerkers, politie, jeugdreclassering en de maatschappelijke dienstverlening
- ontwikkelen van een bepaalde werkwijze of methodiek (C,F)
- bereiken van moeilijk bereikbare jongeren
- toeleiding naar regulier werk van eigen medewerkers.

Met name bij projecten die kinderen uit minderheden tot doelgroep hebben (C, F) wordt nauw samengewerkt met ouders en allochtone zelforganisaties.

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project. Deze cijfers geven alleen een indicatie van het aantal bereikte jongeren. Soms gaat het om schattingen, andere keren om minimumaantallen gebaseerd op tellingen gedurende een beperkte meetperiode.

	aantal bereikte jongeren	periode
Eerste hulp bij ontsparing (EHBO)	onbekend	
Vertrouwenspersoon basisscholen Osdorp	38	januari tot juli 1998
Begeleiding Turkse jongeren regio Oost	80 ⁴	1998
Project Balans; jeugd een veilige plek in Bos en Lommer	15	december 1997 tot april 1998
Trajectbegeleider Slotervaart/Overtoomse veld	34	1998
First offenders project (FOP)	12	1997-1998
Naschools toezicht (NT10 +) Osdorp	12	1997-1998
Stichting Hulppost Indische buurt en Dapperbuurt Oost en Zeeburg (SHID)	± 70 per dag ¹	1997-1998
School's cool Westerpark	48	1998

¹ 60 tot 80 per dag in de inloop en 30 tot 60 op straat

In de onderstaande tabel staat de leeftijd van de bereikte jongeren:

Project	12-min	12-17	18-plus
Eerste hulp bij ontsparing (EHBO)	X	X	
Vertrouwenspersoon basisscholen Osdorp (incl. De Punt)	X		
Begeleiding Turkse jongeren regio Oost		X (vanaf 15 jr)	X
Project Balans; jeugd een veilige plek in Bos en Lommer	X	X	X
Trajectbegeleider Slotervaart/Overtoomse veld		X (vanaf 15 jr)	X
First offenders project (FOP)	X	X	
Naschoolse toezicht (NT10 +) Osdorp	X		
Stichting Hulppost Indische buurt en Dapperbuurt Oost en Zeeburg (SHID)		X (vanaf 15 jr)	X
School's cool Westerpark	X	X (tot 17 jr)	

De bereikte doelgroepen per project zijn opgenomen in het samenvattende schema in hoofdstuk 9. Twee projecten, SHID en Balans, geven aan dat ze specifieke aandacht aan meisjes schenken. Zo heeft het project SHID een aparte meisjeskamer. Uit de resultaten wordt duidelijk dat voor het project Balans 25 % en voor SHID ongeveer 20% van de bereikte jongeren uit meisjes bestaat.

Binnen project Balans bestaat tevens specifieke aandacht voor in groepen opererende jongeren. Aangegeven wordt dat met drie groepen jongeren in de wijk contact is gelegd.

Noot 4 Het gaat hier om het totale aantal. Hiervan komen er 20 regelmatig naar themabijeenkomsten en ontvangen er 5 intensieve individuele begeleiding.

De volgende resultaten van de projecten zijn door de trekkers genoemd:

Methodiek

- Aanzet voor de ontwikkeling voor een methodiek om first offenders te behoeden tegen het afglijden naar criminaliteit (F).
- Overdraagbaarheid van de eigen methode naar andere stadsdelen in voorbereiding (I).
- Spin off middels ontwikkeling J & V 1999 project Studiebegeleiding op Maat (I).

Netwerkvorming/samenwerking

- Samenwerkingsovereenkomst waarin de kerntaken en verantwoordelijkheden van het ABC en het maatschappelijk werk beschreven en gescheiden zijn (B).
- Draagvlak bij scholen gecreëerd (B).
- Samenwerkingsafspraken tussen algemene instellingen en zelforganisaties over het gebruik van een nieuw ontmoetingscentrum in stadsdeel Zeeburg (C).
- Samenwerking met andere voorzieningen loopt uitstekend (H).

Participatie en deelname

- Jongeren komen regelmatig naar themabijeenkomsten (C).
- Jongeren participeren bij inrichting en ontwikkeling in een nieuw ontmoetingscentrum (C).
- Ouders en zelforganisaties zijn betrokken bij de inrichting en ontwikkeling van het nieuwe ontmoetingscentrum (C).
- Ouders zijn sterker betrokken bij school en schoolloopbaan (I).
- Deelname van de jongeren heeft toegenomen op gebied van actieve vrijetijdsbesteding (doorstroming naar georganiseerde sport, tienerwerk, etc) (I).
- Grote tevredenheid bij deelnemende scholen (I).

Onderwijs

- 15 jongeren zijn succesvol uitgestroomd. Iets minder dan de helft is terug naar school en volgt een beroepsgerichte opleiding met praktijkcomponent, anderen vonden direct werk (E)⁵.
- Een aantal kinderen is succesvol opgevangen en functioneert weer normaal binnen klasverband. (G)
- Afname spijbelgedrag is geconstateerd door onderwijs (I).

Contact

- Contact met de politiemedewerkers uit het project wordt steeds vaker gezocht (A).
- Contact is gelegd met drie groepen jongeren in de wijk (D).
- Met 180 jongeren is inmiddels een vast contact opgebouwd (H).

Overige effecten

- Opening van een ontmoetingscentrum in stadsdeel Zeeburg (C).
- Jongeren zijn toegeleid naar algemene jongerenvoorzieningen en jeugdhulpverlening (C).
- Jongeren ontvangen intensieve begeleiding en zullen als voorbeeld voor de groep fungeren (C).
- Bij drie van vier gezinnen geen recidive, positie en rol van de ouders is versterkt en ouders zoeken eerder hulp bij volgende problemen met hun andere kinderen (F).

Noot 5 Deze resultaten komen uit de voortgangsrapportage trajectbegeleiding voor jongeren van september 1998. Deze resultaten komen dus uit een looptijd van een half jaar.

- De instelling heeft binnen een jaar een uitstekende reputatie opgebouwd binnen de gehele regio (H).
- De overlast in de buurt is verminderd (H)
- kinderen van etnische afkomst worden goed bereikt

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In zeven van de negen projecten werken vertegenwoordigers uit de kolommen jeugd en veiligheid samen. Bij de projecten 'begeleiding Turkse jongeren' en 'school's cool' hebben de partijen niet samengewerkt.

Kwaliteit

De kwaliteit van de projecten uit dit cluster is hoog beoordeeld. De rapportcijfers variëren van 6 tot 9. Het gemiddelde is een 7,8.

Van de negen projecten hebben er vijf (B, D, E, G, H) een uitspraak over hun capaciteit gedaan. Drie daarvan kampen naar eigen zeggen met capaciteitsproblemen. Dit zijn project Balans, project 'vertrouwenspersoon basisscholen' en project SHID. De twee resterende projecten (E, G) hebben nog net genoeg capaciteit. De trekker van het project Trajectbegeleider geeft wel aan dat met een stijgende aantal deelnemende jongeren de effectiviteit van het project minder wordt.

Als sterke kant⁶ wordt door drie projecten (B, D, G) de samenwerking van instellingen en het vormen van netwerken genoemd. De trekker van de projecten 'vertrouwenspersoon basisscholen' en NT10+ ondervinden het volgende voordeel: "Gegevens worden beter uitgewisseld en er vindt meer overleg plaats." Zij zien als nadelig neveneffect dat de instellingen met elkaar in concurrentie kunnen gaan. Daarom is volgens deze persoon zinvolle sturing vanuit het stadsdeel nodig.

Het project Trajectbegeleider beschrijft het individuele karakter van de begeleiding als sterke kant: de kans op het slagen van het traject wordt volgens deze respondent hierdoor groter. Ook hieraan is tegelijkertijd een nadeel relateerd, namelijk dat deze vorm van begeleiding veel tijd kost. Een moeilijk punt in de begeleiding is dat jongeren snel afhaken op het moment dat overheidsorganisaties aan de orde gesteld worden.

De randvoorwaarden worden positief beoordeeld. De trekker van het project SHID geeft aan dat de randvoorwaarden matig zijn, omdat ze "te maken hebben met structurele problemen en incidentele middelen".

Drie van deze zeven projecten (A, B, D) geven aan dat de partijen tijdens dit project meer naar elkaar toe gegroeid zijn. De resterende respondenten zijn hier óf neutraal over (E, G) óf onthouden zich van een oordeel (F, H).

Noot 6 De vraag naar de sterke en zwakke kanten wordt van vier projecten (B, D, E, G) beantwoord.

8.3 Toezichtteams

In het cluster 'toezichtteams' vallen de volgende zeven projecten.

- (1997-1998) (A) Westerpark en Bredius-team (WEB-team) Westerpark;
- (1997-1998) (B) Ri-4-team Zuideramstel (Rivierenbuurt);
- (1997-1998) (C) Jeugdtoezichtteam Zuidoost;
- (1997-1998) (D) Veilig in de Baarsjes team (V.I.B.-team) de Baarsjes;
- (1997-1998) (E) Supp-Oost;
- (1997-1998) (F) Pleinen en parkenteam (PEP-team) Zeeburg;
- (1997-1998) (G) Boven IJ-team Noord.

Alle projecten opereren op locatie. Vier projecten (B, C, D, F) geven expliciet aan zelf ook begeleiding te bieden. Van het project 'Boven IJ-team Noord' is geen vragenlijst ingeleverd. De resultaten van dit project voor 1998 zijn daarom onbekend. Van dit project zijn daarom alleen de resultaten uit 1997 meegenomen.

Doelstelling

Het doel van deze projecten is het terugbrengen van de overlast en criminaliteit in de openbare ruimte, door groepen jongeren te laten surveilleren in de buurt of op specifieke locaties, zoals in een zwembad. Tegelijkertijd wordt de deelnemende jongeren, door de zinvolle werkervaring, perspectief op opleiding of werk geboden. Jongeren wordt door deze projecten de kans geboden om "uit de marge van de criminaliteit te stappen" of te voorkomen dat zij daarin komen.

Nevendoelen van sommige van deze projecten zijn: een voorbeeldfunctie vervullen voor andere jongeren; het, al dan niet met behulp van migrantenorganisaties, terugbrengen van de criminaliteit onder Marokkaanse en Turkse jongeren.

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project:

	aantal bereikte jongeren	periode
Westerpark en Bredius-team (WEB-team) Westerpark	15	1997-1998
Ri-4-team Zuideramstel (Rivierenbuurt)	28	1997-1998
Jeugdtoezichtteam Zuidoost	38	1997-1998
Veilig in de Baarsjes team (V.I.B.-team) de Baarsjes	45	1997-1998
Supp-Oost	45	1997-1998
Pleinen en parkenteam (PEP-team) Zeeburg	22	1997-1998
Boven IJ-team Noord	42	1997

Het totale aantal bereikte jongeren voor de geëvalueerde projecten tezamen is 235 (excl. De kernleeftijd van de bereikte jongeren is tussen 15 en 18 jaar.

Alle geëvalueerde projecten in dit cluster werken met risicojongeren in de leeftijd van 16 t/m 18 jaar. Drie projecten richten zich ook op first offenders; één project (Ri-4-team) richt zich ook op licht criminelen. De bereikte doelgroepen per project zijn opgenomen in het samenvattende schema in hoofdstuk 4.

Het project 'V.I.B.-team' heeft als specifieke doelgroep Marokkaanse en Turkse jongeren die nog niet bereikt worden. Deze worden via de migrantenorganisaties benaderd. Dit project besteedt, volgens de trekker van dit project, tevens specifieke aandacht aan in groepen opererende jongeren. Op welke wijze wordt niet toegelicht.

Het 'V.I.B.-team' en het 'PEP-team' besteden aandacht aan meisjes. Deze aandacht wordt door de trekker van het V.I.B.-team omschreven als "het in de gaten houden van de evenwichtige spreiding over de categorieën meisjes/jongens". Om hoeveel meisjes het gaat, wordt door de trekker niet aangegeven. In het PEP-team zijn twee van de elf teamleden meisjes.

Twee van de zeven projecten geven aan dat zij een tekort aan capaciteit hebben (B,D). Het betreft het Jeugdtoezichtteam Zuidoost en het PEP-team. Voor het PEP-team bestaan wachtlijsten.

In 1997 is in het kader van het project 'Evaluatie en kwaliteitsverbetering arbeidsperspectiefprojecten van de politie' (zie ook paragraaf 4.1) een enquête onder de uitgestroomde jongeren in 1997 gehouden⁷. Hieruit bleek dat ruim de helft van hen na de deelname aan het jeugdtoezichtteam betaald werk had en eénderde een (school) opleiding volgde. 10% van alle deelnemers was weer met de politie in aanraking gekomen. Uit een evaluatie van één van de jeugdtoezichtteams bleek dat het aantal aangiften van overlast op de locatie waar gesurveilleerd werd, was afgenomen.

Naast dit resultaat worden door de trekkers op de ingevulde vragenlijst de volgende (neven)resultaten genoemd:

Veiligheid, overlast en criminaliteit

- Het veiligheidsgevoel onder de bewoners en de gebruikers van de tuinen is versterkt (G).
- De overlast door jongeren op straat is met ongeveer de helft verminderd (F).
- De veiligheid in de buurt is aanmerkelijk verhoogt (B, E).
- Meerdere openbare-orde problemen zijn afgehandeld in samenwerking met de politie (G).
- Het aantal personen dat zonder te betalen het sportcentrum, respectievelijk het zwembad, binnen is komen, is afgenomen (C, G).
- Diverse milieu-overtredingen zijn gesignaleerd en na bemiddeling verholpen of in schade beperkt (G).
- Problemen op zedengebied zijn naar de politie doorgespeeld (G)
- Vandalisme, diefstal en geweldpleging zijn verminderd (meetbaar middels sterke vermindering van aangiften) (A, F).

Contacten

- De leden van het toezichtteam zijn bekend bij alle jongeren op straat en omgekeerd (E).
- De reactie van de winkeliers en bewoners op het team is zeer positief (D, F).
- Tijdens de projectperiode hebben de jongeren kennis genomen van andere normen en waarden, die voor een deel zijn overgenomen en aangepast aan de normen en waarden van de jongeren zelf (A).

Noot 7 In het kader van de evaluatie jeugdtoezichtteams politie Amsterdam/Amstelland, DSP, februari 1997.

Overige

- Leden uit het toezichtteam zijn sociale vaardigheden bijgebracht (C).
- Leden uit het jeugdtoezichtteam komen in positieve zin in contact met de politie (C).
- Jongeren zijn enthousiast en ontwikkelen steeds meer verantwoordelijkheidsgevoel, verkrijgen werkervaring en stressbestendigheid (D).

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In alle projecten is sprake van regelmatige en structurele samenwerking tussen jeugdwelzijn/jeugdzorg en politie. Binnen alle projecten zijn deze partijen naar elkaar toe gegroeid.

Kwaliteit

De kwaliteit van de projecten in dit cluster wordt als uitstekend beoordeeld. De rapportcijfers variëren tussen 8 en 9, met een gemiddelde van 8,7.

Als sterke kant⁸ wordt door twee trekkers genoemd dat jongeren door hun werk in het jeugdtoezichtteam met normoverschrijdend en crimineel gedrag geconfronteerd worden. Deze confrontatie heeft een positieve uitwerking op hun eigen gedrag. Verder wordt als sterke kant het contact tussen jongeren uit de risicogroep met jongeren die niet bij de risicogroep horen genoemd (D). Ook de samenwerking tussen jongens en meisjes en jongens uit etnische groepen en Nederlanders heeft positieve effecten.

Als zwakke kanten worden door het project 'Jeugdtoezichtteam ZuidOost' genoemd dat er weinig belangstelling van first offenders voor het project is, dat de overlast niet daalt en dat, op grond van de korte voorbereidingstijd, niet alle potentiële deelnemers bereikt zijn.

8.4 Veilige vindplaatsen

In het cluster 'Veilig vindplaats' vallen de volgende vier projecten.

- (1997-1998) (A) Veilige vindplaatsen Zuidoost;
- (1998) (B) Veilige vindplaats Oud-Zuid (Zuid/De Pijp), regio De Pijp;
- (1997-1998) (C) Veilige vindplaatsen Binnenstad;
- (1997-1998) (D) Veilige vindplaatsen Noord.

Doelstelling

Het doel van de projecten 'Veilige Vindplaatsen' is het creëren van een veilige ontmoetingsplaatsen voor jongeren. Op deze ontmoetingsplaatsen kunnen jongeren elkaar ontmoeten voor de gezelligheid, maar wordt vaak ook een recreatief aanbod gedaan. Aan de andere kant kan aandacht geboden worden aan de problematiek en achterstand van sociaal zwakkere tieners en jongeren. Dit vereist een integrale aanpak waarbij sociaal cultureel werk, hulpverlening, politie en arbeidsvoorziening betrokken kunnen zijn. Tevens wordt specifieke aandacht besteed aan vroegtijdige signalering en doorverwijzing naar de hulpverlening.

Verder worden als doelen genoemd het terugdringen van overlast door jongeren in de buurt en het bevorderen van de samenwerking tussen de betrokken instanties.

Noot 8 De vraag naar de sterke en zwakke kanten van het project is door twee projecten (C, D) beantwoord.

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project:

	aantal bereikte jongeren	periode
Zuid-Oost	70	per week
Oud-Zuid	onbekend	per week
Binnenstad	225	per week
Noord (3 locaties)	424	per week

Het totale aantal bereikte jongeren (veelal vaste bezoekers) in dit cluster is 719 per week.

De leeftijd van de jongeren verschilt sterk per project: twee projecten zijn bedoeld voor jongeren in de leeftijd van 15 t/m 20 jaar. Het project in Noord heeft een bredere gebruikersgroep, namelijk 12-minners tot jongeren boven de 24 jaar.

Alle projecten van dit cluster werken met risicojongeren. Noord werkt ook met first offenders. Verder geven de volgende projecten aan speciale doelgroepen te bedienen:

- Binnenstad: 12-minners en meisjes (gemiddeld 25 à 30%).
De extra aandacht voor meisjes bestaat uit het opzetten van aparte activiteiten voor meisjes, het ter beschikking stellen van een meidenkamer en het bellen als ze wegblijven.
- Noord: jongeren die in groepen opereren.
De extra aandacht voor in groepen opererende jongeren bestaat uit het opbouwen van contacten met diverse groepen jongeren.

Met betrekking tot de veiligheid en overlast in de buurt worden de volgende resultaten genoemd.

- Het aantal groepen jongeren op straat die overlast bezorgen is met de helft verminderd (D).
- Het aantal straatroven in de directe omgeving van de veilige vindplaats is met de helft afgenomen (A).
- Tot nu toe is nog geen enkele tiener in criminele herhaling vervallen (C).
- Er is beter zicht op jongeren verkregen (D).
- Regelmatig worden jongeren doorverwezen naar de hulpverlening en/of in (arbeids)trajecten geplaatst (D).

Verder geven twee projecten aan dat de samenwerking met andere organisaties is uitgebreid:

- Binnenstad: Het aantal contacten met tieners, ouders, scholen, politie en Halt-bureaus is toegenomen.
- Noord: Een samenwerkingsverband heeft vorm gekregen. Daarin zijn de volgende geledingen betrokken: de Raad van Toezicht (directieniveau), de projectgroep (coördinatie-niveau) en de werkgroepen (uitvoerend niveau).

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In alle projecten wordt structureel/regelmatig, dan wel incidenteel samengewerkt met jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening enerzijds en justitie-organisaties anderzijds.

Van twee projecten wordt gezegd dat de partijen meer naar elkaar zijn toe gegroeid, binnen de twee andere projecten is de samenwerking tussen de kolommen jeugd en veiligheid niet geïntensiveerd. Dat laatste is onder andere het geval in het project in Oud-Zuid, dat aangeeft dat de samenwerking met jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening "zeer moeizaam" verliep.

Kwaliteit

De kwaliteit van de projecten in dit cluster is volgens de trekkers hoog. Gemiddeld geven zij een 7,5. Alleen het project in Oud-Zuid krijgt een onvoldoende (vijf). Als reden wordt aangegeven dat de samenwerking met jeugdwelzijn en de jeugdhulpverlening moeizaam verloopt.

De Binnenstad en Noord geven sterke en zwakke kanten aan. In de Binnenstad hebben deze te maken met de jongeren zelf en in Noord met de samenwerking tussen instanties. Zo is de sterke kant van het project in de Binnenstad de laagdrempeligheid door de vrijblijvende inloop en de kleinschaligheid van het project (20-30 tieners per dag).

Hierdoor kunnen tieners zelf hun sfeer bepalen. Aan deze sterke kant is ook een risico verbonden, namelijk het gevaar dat sommige groepen jongeren, zoals meisjes en 'rustige' jongens, 'weggedrukt' worden doordat er weinig sturing bestaat.

De samenwerking tussen politie, jongerenwerk en veldwerk, vormt de sterke kant van het project in Noord. Vanuit deze samenwerking wordt een gezamenlijke aanpak en verantwoordelijkheid gecreëerd, zonder dat de afzonderlijke deskundigheid en verantwoordelijkheid wordt aangetast. De hieraan gerelateerde zwakke kant van het project is dat deze samenwerking tijd en geld kost.

8.5 Pleinwerk

In het cluster Pleinwerk vallen de volgende vijf projecten.

- (1997-1998) (A) Pleinwerk/jongerenopbouwwerk Oost/Watergraafsmeer;
- (1997-1998) (B) Bal en Boa Baarsjes;
- (1997-1998) (C) Pleinwerkers Zuidoost;
- (1997-1998) (D) Geef de tieners een plek, Oud Zuid (Zuid/De Pijp);
- (1998) (E) Pleinwerk Stadionbuurt.

Voor het project Pleinwerkers Zuidoost is geen evaluatieformulier ingevuld, waardoor over 1998 geen gegevens beschikbaar zijn.

Doelstelling

De projecten 'Pleinwerk' gaan overlast van jongeren (meestal 12-minners en tieners) tegen door hen vrijetijdsbestedingen aan te bieden en hen medeverantwoordelijk voor hun omgeving te maken. Het onderscheid met het vroegere buurt- en jongerenwerk is vooral gelegen in de nadruk die gelegd wordt op het vroegtijdig signaleren en doorverwijzen van jongeren met problemen.

Middelen/ vormen die gebruikt worden zijn bijvoorbeeld:

- opzetten van een kinderraad (B);
- verlagen van de drempel naar sportverenigingen en jongerenwerkaccomodaties (C);
- betrekken van ouders, familie en (organisaties van) buurtbewoners bij de georganiseerde activiteiten (C).
- bijbrengen van maatschappelijke waarden en normen (B, D).
- Bevorderen samenhang in de buurt (C).

Het project Geef de tieners een plek, Oud Zuid (Zuid/De Pijp) heeft ook de volgende doelstellingen:

- Ontwikkelen van een beter beleid en werkstructuur tussen jeugdinstituten en -voorzieningen (D).
- Ontwikkelen van een methodiek voor betere reguliere jeugd- en jongerenwerk (D).

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project:

	Opgegeven aantal bezoeken per periode	Omgerekend naar aantal bezoekers per dag
Pleinwerk/jongerenopbouw-werk Oost/Watergraafsmeer	500 per week	71
Bal en Boa Baarsjes	650 per week	93
Pleinwerkers Zuidoost	200 per week	29
Geef de tieners een plek, Oud Zuid	30	■
Pleinwerk Stadionbuurt	onbekend	onbekend

Het totale aantal bereikte jongeren van dit cluster is ongeveer 1.380.

Alle projecten bedienen kinderen onder de 12 jaar. De bovengrens van de leeftijd verschilt: 14 jaar (B), 18 jaar (D) en 24-plussers (A, C).

Alle projecten zijn bedoeld voor jongeren uit de risicogroep. Van het project 'Geef de tieners een plek' is bekend dat ze first offenders ook tot hun doelgroep rekenen.

Het project 'Geef de tieners een plek' heeft volgens de trekker speciale aandacht voor meisjes, 12-minners en jongeren die in groepen opereren. Deze aandacht bestaat uit: "(sport)activiteiten en educatieve activiteiten, uitjes in kleine formatie, aanspreken van tieners op straat, extra toezicht op straat door politie, buurtbeheer en bespreking in het netwerk".

De volgende (neven)resultaten worden door de trekkers genoemd:

- De overlast door tieners is beëindigd (D) respectievelijk verminderd (A).
- Vroegtijdige signalering van overlastsituaties in de buurt (A).
- Er is contact gelegd met moeilijk bereikbare groepen, die overlast veroorzaken (C).
- Vermindering conflicten tussen jeugdgroepen onderling (A).
- Gedurende aanwezigheid pleinwerkers geen vernielingen (A).
- Daar waar de contacten met omwonenden goed zijn neemt sociale controle toe en wordt er minder vernield, ook buiten de aanwezigheid van pleinwerkers om (A).
- Problemen van jongeren, jongerennetwerken en (knelpunten in) gebruik van voorzieningen zijn in kaart gebracht (A).

Samenwerking

- Er is een goede afstemming gerealiseerd met onderwijs en politie (C).
- Beter samenwerking tussen voorzieningen op het gebied van jeugdbeleid (D).
- Versterking band tussen tieners, openbare voorzieningen en medewerkers van het speeltuingebouw (D).
- Samenwerking met zelforganisaties, bewonersgroepen, SHID, scholen, politie, stadsdeel, Sport-Buurtwerk, Ons Suriname (A).
- Samenwerking met Nieuwe Perspectieven en Streetcornerwork in verband met toeleiding van jongeren (A).
- Structureel overleg met Tiener- en jongerenwerk Stichting Welzijn Oost (A).

Participatie

- Kinderen worden verantwoordelijkheid gesteld voor hun gedrag en voor het plein (B).
- Een kindercomité is opgesteld (B).
- Voor tieners worden voorzieningen gecreëerd waar zij zelf mede het beleid voor hebben bepaald. Hierdoor ontstaat onder andere een betere beheersituatie (D).
- Samen met jongeren wordt bekeken hoe het aanbod van bepaalde jongerenvoorzieningen kan worden aangepast, zodat ze er gebruik van gaan maken (A).
- Bewonersinitiatieven die iets voor de jongeren willen betekenen worden ondersteund (C).

Overige effecten

- Jongeren worden incidenteel toegeleid naar scholing en werk (A).
- Jongeren worden toegeleid naar jongerenopbouwwerk (A).
- Speelgoed is aangeschaft. Op vaste tijdstippen zijn medewerkers aanwezig om het speelgoed uit te lenen en activiteiten met en voor kinderen te organiseren (B, C).
- Vergroting van werkgelegenheid gerealiseerd door het aanstellen van vier 'Melkert-mensen' (B).

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In alle geëvalueerde projecten werken organisaties uit de kolommen jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening samen met de politie.

Twee projecten (B, C) zijn van mening dat deze twee 'kolommen' naar elkaar zijn toegegroeid. Eén project (A) is neutraal en één project (D) onthoudt zich van een oordeel.

Kwaliteit

De kwaliteit van de projecten is gemiddeld met het rapportcijfer 7,5 beoordeeld.

8.6 Sport/spel-activiteiten

In het cluster sport/spel-activiteiten vallen de volgende vijf projecten.

- (1997-1998) (A) Sport- en spelploeg Baarsjes;
- (1997-1998) (B) Sportwerk speelterrein L. De Visserplein Osdorp;
- (1997-1998) (C) Sport op straat-ploeg Westerpark;
- (1997-1998) (D) Sport- en spelteam Slotervaart/Overtoomse veld;
- (1997-1998) (E) Axios/Sportactiviteiten jongeren Zuidoost.

Doelstelling

De 'sport/spel-activiteiten' bestrijden verveling onder jongeren door op verschillende locaties sport- en spelactiviteiten aan te bieden. Hiermee willen zij voorkomen dat de jongeren vanuit hun verveling, deviant gedrag gaan vertonen.

Met name wat betreft de methodische aanpak bestaan er sterke overeenkomsten met het pleinwerk. Het verschil tussen beide aanpakken is vooral gelegen in het feit dat pleinwerk veel meer locatie-gebonden is.

Nevendoelstellingen die bij 'sport/spel-activiteiten' worden genoemd, zijn:

- het versterken van toezicht op jongeren (A, B, D)
- het vergroten van de sociale vaardigheden en het versterken van normbesef (B, C, D, E)
- het betrekken van jongeren bij het beheer van hun eigen speelterrein (A, B).

- stimuleren van de doorstroom naar het reguliere aanbod van vrijetijdsbestedingen (C, D)
- toeleiden naar school of werk (E)
- bieden van werkgelegenheid (D)
- stimuleren sportbeoefening door allochtone jongeren (C)

Verder wil het project Axios/sportactiviteiten een koppeling leggen met het pleinwerkproject van de BZO en de activiteiten van de Stichting Sportstimulering Speciaal Onderwijs.

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project in 1998:

	Opgegeven aantal bezoeken per periode	Omgerekend naar aantal bezoekers per dag
Sport- en spelploeg Baarsjes	750 per maand	25
Sportwerk speelterrein L. De Visserplein Osdorp	max. 80 per dag	80
Sport op straat-ploeg Westerpark	4000 per jaar	11
Sport- en spelteam Slotervaart/Overtoomse veld	80-200 per week	17
Axios/Sportactiviteiten jongeren Zuidoost	618 per week	88

De trekkers geven niet altijd duidelijk aan of het om het aantal bereikte jongeren gaat of het aantal bezoeken. Het betreft hier namelijk activiteiten waarbij jongeren telkens weer terugkomen. Vaak wordt aangegeven dat het aantal bezoekers ook afhankelijk is van het seizoen en/of het weer.

De leeftijd van de deelnemers varieert per project:

- Axios/Sportactiviteiten: 12-minners t/m 24-plussers;
- Osdorp: 14 t/m 18 jaar;
- Slotervaart/Overtoomse veld: 12-minners t/m 18 jaar;
- De Baarsjes: 12-minners t/m 23 jaar;
- Westerpark: 17 jaar t/m 24-plussers.

Alle projecten richten zich op de zogenaamde risicogroepen. In hoeverre ook jongeren uit de categorieën first offenders, licht criminele of harde kern deelnemen is onbekend: van de deelnemende jongeren worden geen gegevens geregistreerd.

De volgende resultaten worden verder nog genoemd:

Veiligheid, overlast en criminaliteit

- Minder overlast en vandalisme in de buurt (A, B, C).
- Minder onveiligheidsgevoelens in de buurt (A).
- Waarden en normen zijn bijgebracht (C, E).

Overige

- Doorstromen van teamleden -afkomstig uit de doelgroep- naar beroepsopleidingen.
- Omliggende straten hebben een beheerscommissie voor de pleinen opgericht (B).

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In alle projecten werken vertegenwoordigers van jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening en de politie samen. Soms structureel (B, C, E), soms incidenteel (A, D). In alle projecten, op één na (B), wordt aangegeven dat deze partijen naar elkaar toe zijn gegroeid.

Kwaliteit

De kwaliteit van de projecten in dit cluster wordt door alle trekkers met een 8 beoordeeld.

8.7 School

In het cluster 'overige, school' vallen de volgende zes projecten.

- (1997-1998) (A) Zelfverdediging voor meisjes en jongens op school in Zuideramstel (Buitenveldert);
- (1997-1998) (B) Club T-15 Oost/Watergraafsmeer;
- (1997-1998) (C) Time Out Project Oost/Watergraafsmeer; Time Out Project regio Oost/Zuid-Oost (betreft 4 stadsdelen);
- (1997-1998) (D) Time Out Project Zuidoost en School-Time-Out-Project (STOP) Augustinus College;
- (1997-1998) (E) Summerschool Zuidoost;
- (1998) (F) Schoolvereniging/ School plus project Zuidoost.

Doelstelling

Alle projecten zijn gericht op een vroegtijdige signalering van leerlingen met problematisch gedrag. In de projecten Club T-15, Summerschool en de Schoolvereniging wordt deze leerlingen een programma aangeboden met één of meer van de volgende kenmerken:

- inhalen (leer)achterstanden;
- trainen van sociale vaardigheden;
- aanbieden van vrijetijdsactiviteiten.

Bij de Time Out projecten gaat het om de opvang en training/ondersteuning van jongeren die dermate ernstige gedragsproblemen vertonen dat zij (tijdelijk) van school geschorst of verwijderd moeten worden. Zij worden maximaal 12 weken op een buitenschoolse locatie opgevangen, waar voorkomen wordt dat zij een schoolachterstand oplopen en tegelijkertijd naar een oplossing wordt gezocht. Dit project was bij aanvang van Jeugd en Veiligheid reeds op initiatief van stadsdeel Oost, het PPI en drie VBO-scholen ontwikkeld. Uit een evaluatie bleek dat met name de Time-Out-plus variant, waarin de begeleiding intensiever is dan in het Time-Out project, succesvol was. De deelnemende scholieren waren beter gemotiveerd en werden veel vaker teruggeplaatst op hun oude school. Daarom is met financiële middelen van Jeugd en Veiligheid geïnvesteerd in het omzetten van de bestaande Time-Out projecten in Time-Out-plus projecten.

Het project 'zelfverdediging' richt zich specifiek op één onderwerp, namelijk dat kinderen leren ongewenste situaties te herkennen, te voorkómen en hier effectief op te reageren. Subdoel is dat jongens inzicht krijgen in de gevolgen van (seksueel) machtsmisbruik en een alternatief voor intimiderend gedrag aanleren.

Daarnaast zijn nog een aantal (sub)doelen genoemd, namelijk:

- ondersteuning van de ouders (B) ofwel verbetering relaties school, jongeren en ouders (D);
- versterking samenwerking onderwijs en welzijn (F).

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project in 1997 en 1998:

	aantal bereikte jongeren
Zelfverdediging Zuideramstel	305
Club T-15	91
Oost/Watergraafsmeer	
Time Out Project	50
Oost/Watergraafsmeer	
Time Out Project Zuidoost	31
Summerschool Zuidoost	136 ¹
Schoolvereniging/ School plus	300
Zuidoost	

¹ Voor het project 'summerschool' zijn de cijfers voor 1998 niet beschikbaar.

Het totale aantal bereikte jongeren voor dit cluster is 913 jongeren. Alle projecten werken met jongeren uit de risicogroep. De leeftijd van de bereikte jongeren loopt van 12-min (A, B, C, E) of 13 jaar (D en F) tot 15 (B, D, E) of 18 jaar (A, C, F). Het project Club T-15 besteedt zeer specifieke aandacht aan 12-minners. Hiervoor is een speciale groep voor basisscholieren gecreëerd.

De volgende resultaten zijn verder nog genoemd:

- Het cognitieve niveau van de jongeren is verhoogd (E).
- Tieners en ouders krijgen nieuwe handelingsalternatieven aangeboden (E).
- De schooluitval is verminderd (D).
- De scholen zijn enthousiast. De vraag om deel te kunnen nemen is groot en de tevredenheid over de uitvoering ook (A).
- Er is meer en betere samenwerking met Bureau Jeugdzorg en de Hogeschool Holland (E).
- Het aantal aanmeldingen is groot (er is een wachtlijst) (C)

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In de projecten van het cluster 'overige, school' werken jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening en justitie-organisaties niet samen.

Kwaliteit

De kwaliteit van de projecten in dit cluster wordt als hoog beoordeeld. De rapportcijfers variëren tussen de 6,5 en 8 met een gemiddelde van 7,7.

Twee projecten reflecteren op zwakke kanten in het project. Deze zijn: het draagvlak voor het projectmanagement is smal (B) en de doelgroep is te divers van samenstelling, omdat een deel van de leerlingen "oneigenlijk" geplaatst wordt (C).

8.8 Overige

Vooraf

In dit cluster vallen de volgende vijf projecten:

- (1997) (A) Betrekken migrantenorganisaties - Oost;
- (1997) (B) Loket jeugdzorg - Oost, Zeeburg en Watergraafsmeer;
- (1997-1998) (C) Jeugd en Jongerenteam Geuzenveld/Slotermeer;
- (1997-1998) (D) Project zakgeldteam Geuzenveld/Slotermeer;
- (1997-1998) (E) Project Zakgeldteam Oud-West.

Doelstelling

Het project *Betrekken migrantenorganisaties* wil de samenwerking tussen allochtone zelforganisaties en de maatschappelijke dienstverlening versterken. Hierdoor kunnen allochtone jongeren met deviant en crimineel gedrag effectiever doorverwezen worden naar verschillende vormen van maatschappelijke dienstverlening, scholing en werk. Tevens wordt naar een werkwijze gezocht om jongeren te bereiken die tot nu toe onvoldoende bereikt worden. Het project is in 1998 overgegaan in het project 'Begeleiding Turkse jongeren regio Oost', welke in paragraaf 9.2 wordt besproken.

Doel van het *loket jeugdzorg* is dat de politie via dit loket jongeren sneller en effectiever kan doorverwijzen naar de vrijwillige hulpverlening. Subdoel is daarbij om te komen tot een nauwkeuriger afstemming van vraag en aanbod.

Het *Jeugd en Jongerenteam Geuzenveld/Slotermeer* heeft als hoofddoelstelling: het verminderen van overlast veroorzaakt door jongeren en het activeren van rondhangende jongeren. Dit gebeurt door klagers en jongeren met elkaar in contact te brengen, door het creëren van een ontmoetingsruimte voor jongeren en een buurtgericht spel- en recreatief aanbod.

Het doel van de *zakgeldprojecten* is om jongeren, waarvoor het vinden van een baantje niet zo gemakkelijk is, een zakgeldbaantje aan te bieden en de jongeren daarbij tevens te begeleiden. Voorbeelden van zo'n baantje zijn het helpen op een kinderboerderij, schoonmaakacties in de buurt, etc.. Beoogde neveneffecten van de zakgeldprojecten zijn het aanleren van sociale vaardigheden, de bevordering van de leefbaarheid in de buurt en het versterken van contacten tussen jongeren en buurtbewoners. Ook worden nieuwe strategieën en methodieken ontwikkeld om jongeren uit de risicogroep te laten integreren binnen bestaande sociale verbanden en de binding met de maatschappij te versterken.

Resultaat

In de onderstaande tabel staat, voor zover bekend, het aantal bereikte jongeren per project in 1997 en/of 1998:

projecten	aantal bezoeken	aantal bereikte jongeren	periode
Betrekken migrantenorganisaties - Oost		50	1997
Loket jeugdzorg - Oost, Zeeburg en Watergraafsmeer		50	1997
Jeugd en Jongerenteam Geuzenveld/Slotermeer	500 per week		1998
Project zakgeldteam Geuzenveld/Slotermeer,		37	1997-1998
Project Zakgeldteam Oud-West,		15	1998

Het totale aantal bereikte jongeren in dit cluster over 1997 en/of 1998 is minimaal 152. Het zakgeldteam 1998 kon geen cijfers over 1997 geven. Het project 'jeugd en jongerenteam' heeft alleen een opgave van het aantal bezoekers verstrekt. In 1998 namen, volgens hun opgave, ongeveer 500 jongeren per week deel aan sportieve en recreatieve activiteiten.

Hieronder staat per project de leeftijd van de bereikte jongeren:

- Betrekken migrantenorganisaties: 12-minners t/m 23 jaar.
- Loket jeugdzorg: alle jeugdigen tot 18 jaar.
- Jeugd en Jongerenteam: 12-minners t/m 18 jaar.
- Zakgeldteam Geuzenveld/Slotermeer: 13 t/m 17 jaar.
- Zakgeldteam Oud-West: 15 t/m 17.

Alle vijf projecten werken met de risicogroep. Twee projecten (A, C) richten zich tevens op licht-criminelen en first offenders. Het project 'jeugd en jongerenteam' schenkt specifieke aandacht aan jongeren die in groepen opereren, door 'hanggroepjongeren' expliciet bij het project te betrekken.

Geen enkel project maakt melding van capaciteitsproblemen. Bij het zakgeldproject Geuzenveld/Slotermeer is nog plaats voor jongeren.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

Van de vijf projecten werken in drie projecten (C, D, E) jeugdwelzijn/jeugdhulpverlening en politie structureel en regelmatig samen. Alle drie projecten zijn van mening dat de partijen tijdens het project naar elkaar toe gegroeid zijn. In het project Loket jeugdzorg werken de twee bovengenoemde partijen niet samen, maar worden jongeren alleen doorverwezen.

Kwaliteit

Voor de kwaliteit van de projecten wordt twee keer het rapportcijfer 8 en één keer het rapportcijfer 7 gegeven. Het project Loket jeugdzorg geeft aan dat "de (ambtelijke) trekker niet tevreden is over de uitvoering van het project."

Drie trekkers geven de sterke en zwakke kanten van hun project aan: Het project 'betrekken migrantenorganisaties' ondervindt dat de "unieke samenwerkingsverband de kans vergroot om de beoogde doelgroep te bereiken". Daartegenover staat de kwetsbaarheid van de opzet, waarbij de slaagkans afhankelijk is van het vertrouwen tussen de uitvoerders en andere betrokken organisaties.

Het zakgeldteam Geuzenveld/Slotermeer noemt als sterke kant dat jongeren een goede mogelijkheid wordt geboden om op niet al te conventionele wijze kennis te maken met het arbeidsproces. De zwakke kant is dat de uitstroom naar reguliere zakgeldbaantjes voor verbetering vatbaar is. Bovendien komt het verdiende zakgeld tot nu toe ten laste van het project in plaats van de 'werkgever'.

De sterke en zwakke kanten van het project Loket jeugdzorg laten zich als volgt samenvatten.

Sterke kanten

- nauwe samenwerking met een groot aantal instellingen;
- schakel tussen politie en hulpverleningsinstanties;
- 'hulpverlening op maat';
- snelle en effectieve behandeling.

Zwakke kanten

- bereikbaarheid van het loket is een belangrijke factor (cliënten komen er vaak niet aan);
- medewerkers van het Loket hebben in de loop van 1997 een aanmerkelijk deel van hun capaciteit moeten steken in het voorbereiden en realiseren van het Bureau Jeugdzorg;
- medewerkers van het Loket moeten zich inzetten voor het project. Interne aansturing van het Loket moet daadkrachtig zijn.

Twee projecten kampten met personeelsproblemen. Het project Betrekken migrantenorganisaties kon geen projectmedewerker vinden en bij het Zakgeldteam Oud-West vertrok de projectleider voortijdig.

9 Overige projecten

In dit cluster worden de laatste projecten besproken:

- (1997-1998) (A) Arrazi project; drugs- en criminaliteitspreventie Marokkaanse jongeren;
- (1997-1998) (B) Adviesraad Turken; preventieproject drugscriminaliteit Turkse Amsterdammers;
- (1998) (C) Preventieproject vandalisme/criminaliteit in het Openbaar Vervoer;
- (1997-1998) (D) Stedelijke Marokkaanse Raad; project info-netwerk.
- (1997-1998) (E) Communicatieplan Jeugd en Veiligheid.

Deze projecten worden hieronder apart besproken.

9.1 Arrazi project

Doelstelling

Het *Arrazi-project* wil voorkomen dat Marokkaanse jongeren afglijden naar extreme vormen van deviant gedrag door:

- het vergroten van de opvoedingscompetentie en zelfredzaamheid van Marokkaanse ouders;
- het ondersteunen van reguliere voorzieningen om preventie, hulpverlening en nazorg aan Marokkaanse cliënten effectief aan te pakken;
- overdracht van de ontwikkelde voorlichtingsmethodiek aan reguliere instellingen.

Resultaat

Het *Arrazi project* heeft de volgende resultaten opgeleverd.

- Er is voorlichtingsmethodiek ontwikkeld gericht op Marokkaanse ouders.
- Een spreekuur en telefoonlijn is opgezet.
- Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten in verschillende stadsdelen gehouden.
- Vanuit reguliere organisaties worden voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders georganiseerd waarbij het Arrazi-project betrokken is.
- Er is een studiedag 'Specifieke doelgroep, specifieke aanpak' georganiseerd.
- Binnen de Marokkaanse gemeenschap zijn de problemen met jongeren beter bespreekbaar geworden.
- Arrazi neemt deel aan netwerkoverleggen binnen Amsterdam, waardoor de bekendheid van het project en de methodiek vergroot wordt.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In het project 'Arrazi' werken organisaties uit de kolommen jeugd en veiligheid samen. Over de vraag of de kolommen naar elkaar toe zijn gegroeid is 'Arrazi' negatief.

9.2 Adviesraad Turken

Doelstelling

Het project van de *Adviesraad Turken* heeft als hoofddoel het bespreekbaar maken van drugscriminaliteit binnen de Turkse gemeenschap. Door middel van een voorlichtingscampagne wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- het Nederlandse drugsbeleid;
- de aard en omvang van drugshandel in Nederland en de consequenties voor de gemeenschap;
- de effecten van drugsgebruik;
- de visie van de Islam op drugsgebruik en drugshandel.

Resultaat

- Er zijn zeven bijeenkomsten georganiseerd waar in totaal 270 mensen op af zijn gekomen.
- Mensen zijn meer te weten gekomen over drugs, het drugsbeleid en hun eigen standpunt en verantwoordelijkheden daarin. Het onderwerp wordt binnen de verschillende generaties en disciplines uit de taboesfeer gehaald.
- De Turkstalige media (in Nederland) hebben veel aandacht aan het project besteed.
- Drugsgebruik en drugscriminaliteit zijn items geworden in moskeeorganisaties, imams hebben bijv. in hun vrijdaggebed een preek gehouden over de problematiek.
- Door het project is de discussie op gang gekomen in de Turkse gemeenschap.
- Met de Fatih Moskee is een deelproject ontwikkeld om een aantal jongeren uit de drugscene te halen.
- Er is een videoproject ontwikkeld.

9.3 Preventieproject vandalisme/criminaliteit in het Openbaar Vervoer

Doelstelling

Het preventieproject *Vandalisme/criminaliteit in het Openbaar Vervoer* heeft als doelgroep de laagste klassen van het Voortgezet Onderwijs.

Er wordt al sinds 1995 voorlichting gegeven aan deze doelgroep door Politie en gemeentelijk vervoerbedrijf (GVBA). Het project is er echter op gericht om de voorlichting gestructureerder en professioneler op te zetten. Het project heeft als doelstelling dat leerlingen de omvang en de gevolgen van deviant/crimineel gedrag binnen het O.V beter overzien en daardoor een bewuste keuze maken om vandalistisch en crimineel gedrag achterwege te laten.

Resultaat

Binnen het *Preventieproject vandalisme/criminaliteit in het Openbaar Vervoer* wordt gewerkt met videomateriaal en een voorlichtingsboek. Het project is in het begin van het schooljaar 1998/1999 van start gegaan. Een VO-school wordt 2 keer bezocht en er wordt een bezoek gebracht aan het GVBA. De indruk bestaat dat het OV rustiger en veiliger is geworden in gebieden waar voorlichting heeft plaats gevonden.

In het kader van het project *Info-Netwerk van de Stedelijke Marokkaanse Raad* is een voorlichtingsprogramma uitgevoerd bestaande uit uitzendingen van de Marokkaanse radio Saout el Mouhajir, publicaties in de krant Meraat Amsterdam en voorlichtingsbijeenkomsten voor de doelgroep. Hiermee is bereikt dat ouders en jongeren beter op de hoogte zijn van het bestaande hulpverleningsaanbod en de relatie ouders-jongere beter bespreekbaar is geworden in de gemeenschap.

Samenwerking kolommen 'jeugd' en 'veiligheid'

In het project 'Preventieproject vandalisme/criminaliteit in het Openbaar Vervoer' werken organisaties uit de kolommen jeugd en veiligheid samen. Over de vraag of de kolommen naar elkaar toe zijn gegroeid is het preventieproject neutraal.

9.4 Stedelijke Marokkaanse Raad; project info-netwerk

Doelstelling

Het project *Info-Netwerk van de Stedelijke Marokkaanse Raad* is primair gericht op Marokkaanse jongeren uit de risicogroep vanaf 14 jaar en ouders van kinderen van 8 -16 jaar. Het project heeft als hoofddoel het bevorderen van de participatie van Marokkaanse jongeren en voorkomen dat zij op het traject school-werk afhaken en marginaliseren. Dit gebeurt door ouders en jongeren in samenwerking met de Amsterdamse hulpinstellingen te informeren over het bestaande hulpaanbod.

Kwaliteit

De kwaliteit wordt door de trekkers van de projecten als hoog beoordeeld. Het gemiddelde rapportcijfer is 7.5. De trekker van het project van de Stedelijke Marokkaanse Raad vindt dat het niet aan hem is om de kwaliteit te beoordelen.

9.5 Communicatieplan Jeugd en Veiligheid

Doelstelling

Hoofddoel van dit project is het ontwikkelen van activiteiten om de communicatie tussen de direct betrokken partners en de communicatie met vele andere minder direct bij Jeugd en Veiligheid betrokken partijen, te faciliteren. Dit gebeurt op basis van een communicatie-advies dat door een extern bureau is opgesteld.

Het project kent de volgende vier subdoelen.

- Vergroten van de bekendheid van Jeugd en Veiligheid.
- Actief en reactief informeren van alle betrokkenen bij Jeugd en Veiligheid.
- Motiveren en enthousiasmeren van de trekkers op centraal en decentraal niveau.
- Verbeteren, coördineren en faciliteren van de communicatie rondom Jeugd en Veiligheid.

De doelgroep van dit project zijn alle betrokkenen bij Jeugd en Veiligheid, namelijk centrale stad, stadsdelen, Openbaar Ministerie, politie, Raad voor de Kinderbescherming, (jeugd)reclassering, SMR, uitvoerders in stadsdelen. In tweede instantie zijn dat ook de Amsterdammers, met name de jongeren.

Resultaat

Conform het communicatieadvies lag in 1997 de nadruk op de eerste fase communicatie: het (verder) enthousiasmeren en informeren van de direct betrokkenen, te weten projectgroepleden en hun achterban. Er zijn meerjarenplanningen van de diverse leden verschenen, er zijn werkgroepen gevormd rondom inhoudelijke thema's, er is een huisstijl ontwikkeld en een uitgebreide handleiding 'indiening projectaanvragen' die meer duidelijkheid heeft gebracht over procedures, criteria en termijnen.

In 1997 hebben jongeren geparticipeerd bij de uitvoering van het project door middel van twee panels: een van Marokkaanse jongens en een van meiden.

In 1998 lag de nadruk op de tweede fase communicatie: het versterken en verder uitbreiden van het draagvlak onder andere via Jeugd en Veiligheid op internet.

Activiteiten uitgevoerd in het kader van dit project, hebben ertoe geleid dat er een blijvende open communicatie en betrokkenheid bestaat bij het beleid Jeugd en Veiligheid van betrokkenen in de projectgroep Jeugd en Veiligheid en (delen van) hun achterban in organisaties en stadsdelen.

Kwaliteit

Volgens de trekker heeft dit project niet alle resultaten opgeleverd die gepland waren. Met name de algemene bekendheid van Jeugd en Veiligheid (subdoel 1) is niet toegenomen. Daar waar nodig is wel duidelijkheid gecreëerd.

De trekker beoordeelt de kwaliteit van het project met het rapportcijfer 6.

10 Overzichten

In dit schema wordt, van de projecten die interventie bieden, aangegeven welke doelgroepen zij in de beleidsperiode 1996-1998 hebben bediend.

	harde kern	licht crimi.	first offenders	risicogroep	12-	meiden
Mentoraat/ trajectbegeleiding						
7.3A 9798 Vertrouwenspersoon basisscholen Osdorp				x	x	
7.3B 9798 Naschools toezicht (NT10+) Osdorp				x	x	
7.5A 9798 Project Balans; jeugd een veilige plek in Bos en Lommer				x		x
7.4P 98 Trajectbegeleider Slotervaart/ Overtoomse veld				x		
7.4C 9798 First Offenders Project Oost/ Watergraafsmeer en Zeeburg		x	x	x		
7.4D 9798 Stichting hulppost Indische buurt en Dapperbuurt Oost en Zeeburg	x	x	x	x		
7.4S 98 Begeleiding Turkse jongeren Oost/ Watergraafsmeer		x	x	x		
7.3C 9798 School's cool Westerpark				x		
7.4I 97 Eerste Hulp Bij Ontsporing (EHBO) - noord (1997)			x	x		
Toezichtteams						
7.4M 9798 Jeugdtoezichtteam Zuidoost			x	x		
7.4H 9798 Veilig in de Baarsjes team (VIB-team) de Baarsjes				x		x
7.4A 9798 Supp-Oost & Team Toezichthouders Don Bosco-buurt Oost/ Watergraafsmeer			x	x		
7.4E 9798 Pleinen en parkenteam (PEP-team) Zeeburg				x		x
7.4K 9798 Westerpark en Bredius-team (WEB-team) Westerpark				x		
7.4J 9798 Boven IJ-team Noord			x	x		

	harde kern	licht crimi.	first offenders	risicogroep	12-	meiden
7.4G 9798 Ri-4-team Zuideramstel (Rivierenbuurt)		x	x	x		
Overige, school						
7.3E 9798 Time Out project Zuidoost				x		
7.3F 9798 Summerschool Zuidoost				x		
7.3H 98 Schoolvereniging/ School plus project Zuidoost				x		
7.3D 9798 Time out Project Oost/ Watergraafsmeer				x		
7.4B 9798 T-15 Oost/ Watergraafsmeer				x	x	
7.3G 9798 Zelfverdediging voor meisjes en jongens op school in Zuideramstel (Buitenveldert)				x		
Overige, scjw, lokaal jb, maatschappelijk werk						
7.1D 9798 Jeugd en Jongerenteam Geuzenveld/ Slotermeer		x	x	x		
7.4N 9798 Project Zakgeldteam Geuzenveld/ Slotermeer				x		
7.4F 97 Betrekken migrantenorganisaties - Oost (1997)		x	x	x		
8B 97 Loket jeugdzorg - Oost, Zeeburg en Watergraafsmeer (1997)				x		
7.4O 9798 Project Zakgeldteam Oud-West				x		
Trajecten, individuele begeleiding						
3A 9697 Evaluatie en kwaliteitsverbetering arbeidsperspectief projecten van de politie				x		
3B 969798 Coördinatie Keerpunt (stedelijke aanpak arbeids-toeleiding en bemiddeling)		x	x	x		
4B 98 Implementatie Change (voorheen Unitur)	x	x	x			x
4C 969798 Nieuwe perspectieven West/ Nieuw West, Noord, Oost/ Zeeburg, Zuidoost en De Pijp	x	x		x		x
4D 969798 Ondersteuning Nieuwe Perspectieven						
4E 98 Stelselmatige Dader Aanpak Amsterdam	x					
8C 97 Stichting interculturele Jeugdzorg amsterdam: jeugdcriminaliteit preventieproject (1997)		x	x	x		
Totaal						

clusters	totaal aantal projecten	aantal projecten waarin kolommen samenwerken
mentoraat/trajectbegeleiding	9	7
toezichtteams	7	7
veilige vindplaats	4	4
pleinwerk	5	5
sport/spel activiteiten	5	5
overige school	6	-
overige scjw	5	3
totaal	41	31

Van de 41 stadsdeelprojecten werken in 31 (76%) de kolommen jeugd en veiligheid samen. Van deze projecten geven 21 (68%) aan dat de kolommen naar elkaar zijn toegegroeid. Eén project heeft hier een negatieve mening over. De overige projecten (10) waren neutraal of hadden geen mening.

In het kader van het groeimodel is de doelgroepgerichte benadering geleidelijk versterkt. Zo is de aandacht voor de bestaande groepen geïntensiveerd. Bovendien is in 1998 de doelgroepgerichte benadering verbreed naar 12-minners, stelselmatige daders en jongeren die in groepen criminaliteit plegen. Dit heeft geleid tot een aantal projecten die (specifiek) op deze groepen gericht zijn. In de onderstaande tabel wordt hiervan een overzicht gegeven.

clusters	totaal aantal projecten	stelselmatige daders	12-	groeps crimi.	meiden
stedelijke projecten: trajecten/individuele begeleiding	4	1 SDA	1 NP	2 NP/Change	2 NP/Change
stadsdeel-projecten: mentoraat/trajectbegeleiding	8	-	2	1	1
toezichtteams	7	-	1	-	2
veilige vindplaats	4	-	1	1	1
pleinwerk	5	-	5	1	1
sport/spel activiteiten	5	-	3	-	-
overige school	6	-	4	-	-
overige scjw	5	-	3	1	1
totaal	44	1	20	6	8

Bijlage 2 Programma-evaluatie 1996-1998

Inhoudsopgave

	Pagina
1 Inleiding en onderzoeksopzet	65
1.1 Inleiding	65
1.2 Onderzoeksvragen	65
1.3 Onderzoeksmethode	66
1.4 Leeswijzer	67
2 Ontwikkelingen per doelstelling	69
2.1 Inleiding	69
2.2 1: vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feit	69
2.3 2: grotere variatie in straffen	70
2.4 3: perspectief op werk	70
2.5 4: cliëntgerichte hulpverlening	71
2.6 5: Veilig schoolklimaat	72
2.7 6: Verbetering informatie over jeugdproblematiek	72
2.8 7: Veilig openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken	73
3 Ontwikkelingen per thema	75
3.1 Inleiding	75
3.2 Samenhang	75
3.3 Samenwerking	76
3.4 Regie en rol van stedelijke partners en stadsdelen	77
3.5 Draagvlak	78
3.6 Uitbreiding 'best practices'	79
3.7 Geïntegreerde buurtaanpak	79
3.8 Jeugdparticipatie	79
3.9 Doelgroepen	80
4 Effecten Jeugd en Veiligheid op regulier beleid	81
4.1 Inleiding	81
4.2 Totaal-oordeel beleid Jeugd en Veiligheid	81
4.3 Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager van regulier beleid	82
Bijlage	
Bijlage 1 Geïnterviewde leden van de ambtelijke projectgroep Amsterdam	85

1 Inleiding en onderzoeksoptzet

1.1 Inleiding

In deze bijlage wordt verslag gedaan van de programma-evaluatie. In dit onderzoek wordt bij de leden van de ambtelijke projectgroep Jeugd en Veiligheid nagegaan in hoeverre de doelstellingen van het beleidsprogramma gerealiseerd zijn.

1.2 Onderzoeksvragen

In het GSB convenant tussen Rijk en gemeente Amsterdam is overeengekomen dat gedurende de convenantsperiode extra inspanningen gericht zullen worden op het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit. In het convenant zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- A het aantal jongeren dat met de politie in aanraking komt daalt in de convenantsperiode met 30% per 10.000 jongeren;
- B het aantal taakstraffen en Halt-afdoeningen neemt in de convenantsperiode jaarlijks met 10% toe;
- C vanaf 1997 komen heenzendingen van (jonge) verdachten waartegen voorlopige hechtenis is bevolen nog slechts bij tijdelijke pieken voor;
- D de aanbevelingen van de commissie Van Montfrans zullen bij voorrang ten uitvoer worden gebracht;
- E in 1998 zal een toereikende voorziening voor de jeugdreclassering bestaan, onderdeel hiervan is een cliëntvolgsysteem (CVS).

Om aan deze doelstellingen invulling te geven, zijn door de samenwerkende partners in het beleidsprogramma Binden of Boeien de volgende beleidsdoelstellingen voor Amsterdam opgesteld.

- 1 Vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten, gepleegd door jeugdige daders.
- 2 Een grotere variatie in straffen voor jeugdige daders.
- 3 Perspectief op werk voor justitiële jongeren.
- 4 Voldoende aanbod van cliëntgerichte hulpverlening.
- 5 Een veilig schoolklimaat.
- 6 Verbetering van informatie over jeugdproblematiek.
- 7 Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken.

In dit deelonderzoek wordt nagegaan in hoeverre deze doelstellingen gerealiseerd zijn.

Het beleidsprogramma beoogt echter meer dan alleen de realisatie van deze doelstellingen. Belangrijke kenmerken van het beleid zijn ook de integrale aanpak, de samenwerking tussen met name de 'kolommen' jeugd en veiligheid, de aanpak volgens de ketenbenadering van prof. Schuyt en het zogenaamde groeimodel, waarbij het aantal projecten en betrokken actoren gestaag toeneemt. Daarnaast zijn, naar aanleiding van ontwikkelingen op het gebied van jeugd en veiligheid en uitkomsten van eerdere evaluatie-onderzoeken, in de loop van de beleidsperiode *thema's* aan het beleid toegevoegd en *accenten* op het beleid gelegd. Deze thema's en accenten zijn steeds in de jaarlijks verschijnende beleidsprogramma's beleid Jeugd en Veiligheid opgenomen. Deze thema's en accenten zijn, als aanvulling op de doelbereikingsvraag, vertaald naar de volgende onderzoeksvragen:

- In hoeverre is sprake van samenhang in het beleid?
- Dekt het geheel van activiteiten binnen het Jeugd en Veiligheid-beleidsprogramma, de witte plekken in de keten van prof. Schuyt in voldoende mate?
- Hoe verloopt de samenwerking tussen de verschillende organisaties uit de jeugd- en de justitiekolom?
- Is de regie en de rol van stedelijke partners en stadsdelen duidelijker geworden?
- Is het draagvlak toegenomen?
- In hoeverre worden 'best practices' overgenomen?
- In hoeverre is er sprake van geïntegreerde buurtaanpakken (in plaats van losse projecten)?
- Is de aandacht voor jeugdparticipatie toegenomen?
- Is er een sluitende aanpak voor *alle* aangehouden jongeren met politiecontacten?

Tot slot worden de volgende kernvragen beantwoord:

- Wat is het overall-oordeel van de betrokkenen over de voortgang en de effecten van het beleid Jeugd en Veiligheid-programma?
- In hoeverre worden elementen uit Jeugd en Veiligheid overgenomen in het reguliere werk van de organisaties uit de kolommen 'Jeugd' en 'Veiligheid'?

1.3 Onderzoeksmethode

Voor dit deelonderzoek zijn alle leden van de ambtelijke projectgroep Jeugd en Veiligheid geïnterviewd over de effecten van het programma Binden of Boeien. Een lijst met geïnterviewden is opgenomen in bijlage 1.

Teneinde de resultaten van de interviews in het juiste perspectief te kunnen plaatsen, geven we hieronder een korte beschrijving van de organisatie van het beleid Jeugd en Veiligheid.

Om de samenwerking tussen alle betrokken organisaties op het hoogste niveau te verankeren en vorm te geven, is de interbestuurlijke regiegroep Jeugd en Veiligheid ingesteld. Deze groep draagt een gezamenlijke adviesverantwoordelijkheid voor de inhoud en voortgang van het programma.

Verder is er een ambtelijke projectgroep Jeugd en Veiligheid in het leven geroepen, die qua samenstelling een afspiegeling vormt van de interbestuurlijke regiegroep. De projectgroepleden treden namens de regiegroep op en vormen de ambtelijke trekkers van de projecten. Amsterdam heeft er expliciet voor gekozen om geen apart (hiërarchisch) 'projectbureau' in het leven te roepen voor de implementatie van beleid. De verantwoordelijkheid voor ontwikkeling en uitvoering van beleid en projecten wordt bij de betrokken partners gelegd. De Dienst Welzijn Amsterdam (DWA) voert het secretariaat van de projectgroep.

De belangrijkste ontwikkeling van 1997 was de toetreding van de stadsdelen als volwaardige partner binnen de bestaande organisatie van het beleid Jeugd en Veiligheid. De deelname van de stadsdelen vindt plaats via vertegenwoordiging van het stadsdeelcluster waar een stadsdeel onderdeel van uit maakt. Er zijn in Amsterdam zes clusters, namelijk Groot-West, Groot-Oost, Groot-Zuid, Centrum-OudWest/Westerpark, Zuid-Oost en Noord.

1.4 Leeswijzer

Na de inleiding en onderzoeksopzet (hoofdstuk 1) worden in de hoofdstukken 2 t/m 4 de resultaten van deze deelevaluatie geschetst.

In hoofdstuk 2 wordt, aan de hand van de doelstellingen van het programma Binden of Boeien, de mate van doelbereiking nagegaan.

In hoofdstuk 3 worden de effecten van de specifieke kenmerken van het programma in kaart gebracht.

In hoofdstuk 4 geven de geïnterviewden een over-all beoordeling van de inhoud en uitwerking van het programma.

In hoofdstuk 5 staan de conclusies en aanbevelingen.

2 Ontwikkelingen per doelstelling

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt per doelstelling besproken in hoeverre deze in de afgelopen beleidsperiode (1996-1998) is gerealiseerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat de doelstellingen bij aanvang van het programma erg ambitieus zijn geformuleerd. Veel geïnterviewden plaatsen daarom kanttekeningen bij de haalbaarheid van de doelstellingen in de vastgestelde beleidsperiode. In deze evaluatie wordt vooral nagegaan in hoeverre op deze doelstellingen *voortgang* is geboekt.

Hiervoor wordt een vergelijking gemaakt met de Ausgangssituatie in 1995. Deze is globaal als volgt samen te vatten:

Geen van de partners in Jeugd en Veiligheid voerde in 1995 een structureel beleid ter bestrijding van de jeugdcriminaliteit. Netwerken voor jeugd en veiligheid waren niet of nauwelijks ontwikkeld en er werd nauwelijks gezamenlijk overleg gevoerd, laat staan dat er sprake was van gezamenlijk gevoerd beleid met gezamenlijke instrumenten en doelen. Relaties tussen gemeente, Openbaar Ministerie en politie verliepen veelal langs de lijn van het driehoeksoverleg. De Raad voor de Kinderbescherming was (en is) niet bij deze overleggen betrokken. De vier belangrijkste partners in Jeugd en Veiligheid (gemeente, politie, Openbaar Ministerie en Raad voor de Kinderbescherming) hadden zowel intern als extern het nodige te organiseren om op adequate wijze invulling te kunnen geven aan de aanbevelingen van de commissie Van Montfrans. Bovendien bestond er geen eenduidig beeld van de problematiek rond Jeugd en Veiligheid: lokale onderzoeken en analyses met betrekking tot de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit ontbraken.

Verder bleek tijdens het interviewen dat het zicht op het totaal aan effecten van het programma Jeugd en Veiligheid bij de projectgroep ontbreekt. Men is vooral bezig met de eigen taken en projecten. De redenen hiervoor zijn volgens de geïnterviewden divers. Zo worden er volgens een aantal projectgroepsleden te weinig inhoudelijke discussies over het te volgen jeugdbeleid gevoerd. Ook is het een complex traject, waarbij het overzicht, met name voor de stadsdelen, snel zoek raakt.

Dit heeft ertoe geleid dat in de onderstaande resultaten ook gebruik is gemaakt van evaluatie-rapporten die reeds in het kader van het programma zijn verschenen. Het betreft vooral projectevaluaties en de Jeugd en Veiligheid voortgangsrapportages van 1996 en 1997.

2.2 Doelstelling 1: Vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten, gepleegd door jeugdige daders

Volgens de projectgroep wordt er in de beleidsperiode 1996-1998 wel voortgang geboekt, maar nog lang niet genoeg. De doorlooptijden zijn vrijwel onveranderd gebleven. De inspanningen die de afgelopen jaren op dit gebied zijn gepleegd, liggen nog sterk op het voorbereidende en informatieve vlak.

Zo is eind 1997 het onderzoek afgerond naar de knelpunten met betrekking tot de doorlooptijden. Hieruit bleek dat 48% van de zaken binnen 6 maanden wordt afgedaan, in plaats van de beoogde 75%. De

aanbevelingen uit dit onderzoek worden nu door de justitie-partners uitgevoerd. Onder meer zullen volgend jaar enkele 'jeugdhoppers' worden aangesteld. Hoppers hebben de status van secretaris en zijn bevoegd om zaken direct op het wijkteambureau van politie te beoordelen. Zij bieden de verdachte ter plekke een dagvaarding of transactie aan, waarna de verdachte het politiebureau kan verlaten.

Bovendien functioneert er al één 'Justitie in de Buurt' in Amsterdam en wordt een uitbreiding met twee JIB's voorbereid. Uiteindelijk moet dit resulteren in snel en consequent reageren op delinquent gedrag van de jeugd (lik-op-stuk-beleid).

Ook zijn inspanningen verricht om te komen tot een cliëntvolgsysteem oftewel een deugdelijke registratie van alle politie- en justitiecontacten van minderjarige jongeren. Deze inspanningen hebben geleid tot de mogelijkheid om in de registratiesystemen van de verschillende justitieorganisaties te kijken. De volgende stap is het operationaliseren van het cliëntvolgsysteem. Dit doel is in 1998 niet gehaald en staat nu voor 1999 op de agenda.

Verder kunnen in dit verband genoemd worden dat de politie afdoeningsrichtlijnen voor jeugdzaken heeft opgesteld in het 'Handboek Jeugdzaken'. Bovendien is de relatie tussen politie en Raad voor de Kinderbescherming verbeterd, wat heeft geresulteerd in een stijgend aantal meldingen van processen-verbaal van minderjarigen bij de Raad voor de Kinderbescherming. De trekker van het project heeft niet aangegeven hoeveel procent van de jongeren met een proces-verbaal gemeld worden bij de Raad voor de Kinderbescherming. Wel is duidelijk dat het totaal aantal basisonderzoeken dat de Raad voor de Kinderbescherming uitvoert de afgelopen 2 jaar aanzienlijk is gestegen.

Bovendien vult de politie voor elke jongere de zogenaamde 'indicatielijst' in, waardoor duidelijk wordt welke jongeren nadere zorg behoeven.

2.3 Doelstelling 2: Een grotere variatie in straffen voor jeugdige daders

Deze doelstelling lijkt grotendeels behaald. Het aantal Halt-afdoeningen is sterk gestegen. Ook het aanbod van taakstraffen voor minderjarigen neemt toe. Een voorbeeld van zo'n aangeboden cursus is de cursus 'slachtoffer in beeld', waarin inzicht wordt gegeven in de gevolgen van gepleegde delicten voor de slachtoffers. Ook worden trainingen aangeboden, bijvoorbeeld in sociale vaardigheden en om inzicht te krijgen in het eigen gedrag ten aanzien van seksualiteit.

Onduidelijk is echter of officieren van Justitie hier optimaal gebruik van maken. Dit wordt door sommige geïnterviewden betwijfeld.

2.4 Doelstelling 3: Perspectief op werk voor justitiële jongeren

Het project Keerpunt speelt bij de realisatie van deze doelstelling een centrale rol. Dit project coördineert de stedelijke aanpak van arbeidstoeleiding voor jongeren met (dreigende) politie/justitiecontacten. Keerpunt werkt samen met de Arbeidsvoorziening, de gemeente, de Sociale Dienst, de politie, reclassering, Stichting Maatwerk en NP. Keerpunt heeft een trage en problematische opstartperiode gehad, die dit jaar eindelijk achter de rug lijkt. Per september 1998 is het project, onder de naam Keerpunt 2000, formeel doorgestart.

Ook andere Jeugd en Veiligheid-projecten hebben arbeidstoeleiding in hun doelstellingen opgenomen, zoals NP en jeugdtoezichtteams. Met name NP is succesvol in het toeleiden van jongeren naar arbeid. Hierin wordt samengewerkt met Keerpunt.

Vanuit de projectgroep wordt gemeld dat het belangrijk is dat migrantenorganisaties beter bij arbeidstoeleidingsprojecten worden betrokken. Zo zouden zij bijvoorbeeld een rol kunnen spelen bij de aanmelding van jongeren. Eén van de stadsdelen (Oost) heeft reeds positieve ervaringen opgedaan met het systematisch overleggen met migrantenorganisaties.

2.5 Doelstelling 4: Voldoende aanbod van cliëntgerichte hulpverlening

Het project Nieuwe Perspectieven (NP) speelt bij de realisatie van deze doelstelling een centrale rol. NP behelst een aanpak waarbij jongeren tussen 12 en 20 jaar met meervoudige politiecontacten een kort en zeer intensief interventietraject aangeboden krijgen. NP hanteert daarbij een eigen methodiek, waarvan de kern is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de directe leefomgeving van cliënten. Zo bezoeken de interventiewerkers hun cliënten zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving en wordt voor de jongere een 'very important person' uit de eigen omgeving gezocht (zoals een leraar, een tante, etc.), die kan worden betrokken bij de interventie. Ook zoeken de interventiewerkers positieve aanknopingspunten in het heden en verleden van de cliënten, waarbij in de interventie kan worden aangehaakt. Het uiteindelijke doel is dat de jongeren weer naar school of werk gaan.

Dit project is al voor de aanvang van Jeugd en Veiligheid gestart in Amsterdam-West en is inmiddels, met financiering van Jeugd en Veiligheid, uitgebreid naar andere delen van de stad. De aanpak is zeer succesvol: In de titel van de voorlichtingsbrochure van NP 'Vijf jaar NP: 500 jongeren per jaar in heel Amsterdam' komen de resultaten van NP al tot uitdrukking. Uit een evaluatie blijkt dat bij 82% van de deelnemende jongeren de situatie, ook een jaar na afloop van het traject, substantieel is verbeterd.

Het project 'Stelselmatige Dader Aanpak' (SDA) richt zich binnen de harde kern specifiek op jongeren van 15 tot 25 jaar, die de afgelopen anderhalf jaar minimaal 3 maal met justitie in aanraking zijn gekomen en een strafverwachting hebben van 3 tot 15 maanden voorwaardelijk. Dit project is pas onlangs van start gegaan.

De samenwerking met de reguliere jeugdhulpverlening verloopt moeizaam. BJZ beoogt hierin een loketfunctie te vervullen.

Volgens de geïnterviewden functioneert dit bureau, mede door een hectische periode van fusies en reorganisaties, nog niet naar tevredenheid (zie ook paragraaf 3.3). Wel functioneren in de meeste stadsdelen netwerken waarin verschillende hulpverleningsinstanties zitting hebben, zoals RIAGG, PPI, leerplichtambtenaren, GG&GD en de Raad voor de Kinderbescherming. Hierin neemt ook NP meestal aan deel. Dit is meestal een praktisch overleg, waarbij individuele jongeren met problemen worden besproken en doorverwezen. Deelnemers aan dit overleg zijn hier volgens de stadsdelen erg positief over.

Over het algemeen zijn de geïnterviewden van mening dat de capaciteit van de jeugdhulpverlening te wensen overlaat. NP geeft aan dat er momenteel geen wachtlijsten zijn.

Eén van de geïnterviewden vraagt zich af of de jeugdhulpverlening wel in voldoende mate betrokken wordt bij het beleid Jeugd en Veiligheid. BJZ is via haar afdeling jeugdreclassering direct betrokken bij het beleid Jeugd en Veiligheid. De geïnterviewde vraagt zich af waarom niet ook andere jeugdhulpverleningsinstanties hierin zitting hebben, zoals het RIAGG.

2.6 Doelstelling 5: Een veilig schoolklimaat

Vanuit Jeugd en Veiligheid wordt een aantal projecten gefinancierd die tezamen beogen dat scholen veiliger worden. Doel van deze projecten is onder meer dat scholen schoolveiligheidsplannen opstellen, een vast contact bij de politie hebben en voorlichting geven aan de leerlingen over drugsgebruik, criminaliteit, etc.. Dit gebeurt door middel van convenanten, die tussen scholen, politie, Openbaar Ministerie en de stadsdelen worden afgesloten.

Uit de resultaten blijkt dat de activiteiten met betrekking tot schooladoptie en voorlichting -beide projecten waar de politie nauw bij betrokken is- goed lopen. Het traject richting de schoolveiligheidsplannen verloopt echter veel trager dan gepland. Wel hebben de scholen in de meeste stadsdelen het convenant getekend (fase 1). Een aantal stadsdelen heeft de veiligheidssituatie op de VO-scholen reeds gediagnosticeerd en geeft vorm aan een vervolgtraject.

De oorzaken van de vertraging zijn divers. Een belangrijk knelpunt is echter dat men moeilijk tot (convenants)afspraken komt en als deze gemaakt zijn, de deelnemende partijen zich daar niet altijd aan (kunnen) houden. Bij de politie bijvoorbeeld is men in principe gemotiveerd om hieraan mee te doen, maar als er teveel spoed-meldingen binnen komen, gaan die voor. Daarbij komt dat er voor partijen die zich niet aan de (convenants)afspraken houden, geen sancties zijn. Zij zijn daardoor moeilijk aan de gemaakte afspraken te houden. Wanneer zij dit niet doen, heeft dit weer zijn weerslag op de daadkracht en enthousiasme van andere deelnemers. Overigens heeft het project er wel toe geleid dat de noodzaak tot de aanpak van de veiligheid op school door alle betrokken partijen wordt onderschreven.

2.7 Doelstelling 6: Verbetering van informatie over jeugdproblematiek

De kennis over de jeugdproblematiek is in de periode 1996-1998 toegenomen. Zo worden jaarlijks de buurtindicatoren van O&S gepubliceerd en wordt steeds meer bekend over verschillende doelgroepen (NP, quick-scans, intraval). De gemeente heeft in het kader van het project 'analyse trends in daad en dadergroepen' een vooronderzoek laten uitvoeren naar ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit. Op basis van dit onderzoek wordt, in eerste instantie, in vijf gebieden een 'interactieve kwalitatieve jeugdcriminaliteitsmonitor' uitgevoerd. Het betreft de volgende monitorgebieden: stadsdeel Noord, Zuidoost, Zeeburg, Zuideramstel en Slotervaart/Overtoomse veld. Het definitieve verslag van het eerste monitorgebied (Zuideramstel) is gereed. De andere verslagen en de aanbevelingen voor een bredere implementatie volgen voor de zomer van 1999.

Helaas laat de informatievoorziening op een aantal punten nog te wensen over. In het kader van het project 'cliënt-volgsysteem' is het gelukt dat de politie, Openbaar Ministerie en Raad voor de Kinderbescherming toegang krijgen tot elkaars bestanden. Het definitieve 'cliënt-volgsysteem' wordt echter pas in 1999 verwacht. Ook wordt door veel geïnterviewden uitgekeken naar het aangekondigde regiedocument (voorheen preventiedocument). Dit onderdeel verdient nog steeds de aandacht.

Verder blijkt uit de interviews dat de vertaalslag van informatie naar beleid voor een aantal organisaties moeilijk te maken is. Zij vinden de informatie daarvoor vaak nog te fragmentarisch en te versnipperd. Aan de andere kant blijkt dat de geïnterviewden nauwelijks kunnen aangeven aan welk type informatie zij behoefte hebben om hun beleid vorm te geven. Op het punt van het vertalen van informatie naar beleid zijn nog verbeteringen mogelijk.

2.8 Doelstelling 7: Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken

In 1997 zijn de stadsdelen toegetreden tot de bestaande organisatie van het beleid Jeugd en Veiligheid. De deelname van de stadsdelen vindt plaats via vertegenwoordiging van het stadsdeelcluster waar een stadsdeel onderdeel van uit maakt.

De doelstelling van de stadsdeel-projecten moet betrekking hebben op veiliger openbare ruimten of op een gerichte aanpak van specifieke doelgroepen die via de invalshoek van veilige openbare ruimten niet benaderd kunnen worden. Er is voor deze afbakening gekozen teneinde de samenhang in beleid te kunnen bewaken. De projecten van de stadsdelen zijn in te delen in de volgende clusters:

- Mentoraat/trajectbegeleiding
- Toezicht-teams
- Veilige vindplaats
- Pleinwerk
- Sport/spelactiviteiten
- Overige, school
- Overige, scjw, lokaal jb, maatschappelijk werk

In bijlage 2 wordt de voortgang per cluster besproken.

Enkele leden van de projectgroep vragen zich echter af of 'veilige vindplaatsen' 'veilig' zijn. Hoe wordt veiligheid gedefinieerd? Hoe meet je dit? Hoe verhoudt dit zich met de veiligheids*beleving*? Kortom, de inspanningen worden positief beoordeeld, maar het resultaat is voor hen (nog) onduidelijk.

Gevraagd is welke plekken in de toekomst meer aandacht behoeven. Hierop worden vooral disco's en andere horecagelegenheden genoemd. Deze plaatsen worden geassocieerd met drugs- en alcoholconsumptie onder jongeren en (daarmee samenhangend) geweld en gezondheidsproblemen.

3 Ontwikkelingen per thema

3.1 Inleiding

Het beleidsprogramma beoogt meer dan alleen de realisatie van de in hoofdstuk 2 geëvalueerde doelstellingen. Ook de realisatie van andere kenmerken van het beleid, zoals de samenhang, de integrale aanpak, de samenwerking tussen met name de 'kolommen' jeugd en veiligheid, de aanpak volgens de ketenbenadering van prof. Schuyt, het groeimodel (waarbij het aantal projecten en betrokken actoren gestaag toeneemt) is belangrijk. Deze worden in dit hoofdstuk geëvalueerd.

In de loop van de beleidsperiode zijn een aantal nieuwe thema's en accenten aan het beleid toegevoegd. In dit hoofdstuk wordt tevens nagegaan in hoeverre deze thema's en accenten zijn gerealiseerd. De thema's en accenten liggen op de volgende terreinen: doelgroepen, geïntegreerde buurtaanpakken, jeugdparticipatie, communicatie, regie/rol stedelijke partners en stadsdelen,

3.2 Samenhang

De brede, samenhangende en integrale aanpak van de situatie op het gebied van jeugd en veiligheid vormt een essentieel kenmerk van het Jeugd en Veiligheid-programma. Dit wordt onder meer gerealiseerd door gebruik te maken van de ketenbenadering van Schuyt. Deze benadering is voor de stadsdelen uitgewerkt in de brochure 'Ketenbenadering en voorbeeldprojecten, instrument voor nadere uitwerking in de stadsdelen van het actieprogramma 'Binden of Boeien'. De werkwijze van de stadsdelen is vervolgens geweest dat zij, onder regie van de gemeente, 'witte plekken' in de keten traceren en op grond hiervan projecten ontwikkelen en indienen. Op deze wijze wordt ook in de stadsdelen een samenhangend aanbod van voorzieningen gerealiseerd.

Daarom is aan de projectgroep gevraagd hoe zij de samenhang in het programma beoordelen en in hoeverre de keten in Amsterdam compleet is. Over het algemeen zijn de projectgroepsleden positief over de samenhang in het programma. Deze is vanaf het begin in 1996 ook sterk bewaakt door de gemeente en het secretariaat van Jeugd en Veiligheid. Zowel de stedelijke partners als de stadsdelen zijn van mening dat de keten in 1998 grotendeels 'gedekt' is. Met name de stadsdelen hebben in 1997 en 1998 in dit kader veel projecten ontwikkeld. Slechts één schakel behoeft volgens hen duidelijk meer aandacht. Dit is de schakel 'gezin' en, in het verlengde daarvan, de 'relatie gezin/school'. In de projectgroep rijst echter meteen de vraag of dit binnen Jeugd en Veiligheid of de reguliere taakstelling van stadsdelen en organisaties vorm moet krijgen. Op dit moment worden door enkele stadsdelen al reguliere activiteiten op dit terrein ontwikkeld.

Binnen de schakel 'op school' zou volgens enkele projectgroepsleden de basisschool meer aandacht kunnen krijgen. Verder is er binnen Jeugd en Veiligheid minder aandacht voor de schakel 'op het werk', maar dat wordt ook niet noodzakelijk geacht. Begeleiding van jongeren *op* het werk valt buiten de kerndoelstellingen van Jeugd en Veiligheid. Wel wordt opgemerkt dat door de gunstige economische situatie de arbeidsmarkt sterk is aangetrokken. De angst bestaat dat als de economische situatie verslechtert, de grootste klappen bij de 'problematische' jongeren zullen vallen.

3.3 Samenwerking

Uit de gesprekken blijkt dat de wil tot samenwerking onmiskenbaar aanwezig is. Iedereen kenmerkt de samenwerking unaniem als een positieve ontwikkeling en een stimulans voor het jeugdbeleid.

Een specifiek thema binnen Jeugd en Veiligheid is dat de kolommen 'jeugd' en 'veiligheid' naar elkaar toegroeien. Gevraagd is daarom aan de verschillende partijen in hoeverre dit gebeurt. Hieruit blijkt dat er op dit punt in de periode 1996-1998 behoorlijke vorderingen zijn gemaakt. Met name de organisaties in de veiligheidskolom, waartoe onder meer Openbaar Ministerie, politie, (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming worden gerekend, zijn in de afgelopen jaren veel meer naar buiten getreden. Volgens de geïnterviewden is sinds 1996 de kennis over en de samenwerking met de gemeente/stadsdelen en de jeugdhulpverlening sterk toegenomen. Ook opereren de Justitie-organisaties in toenemende mate op wijkniveau. Het Openbaar Ministerie, de Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming bijvoorbeeld in het project Justitie in de Buurt. De politie in verschillende projecten, waaronder het project adoptie-model scholen-politie en de projecten met betrekking tot de jeugdtoezichtteams. Ook vatten de Justitie-organisaties hun maatschappelijke taak breder op dan voorheen. Zo hebben de politie, de Raad voor de Kinderbescherming en het Openbaar Ministerie vanaf 1996 meer aandacht geschonken aan preventie. Bijvoorbeeld in het project Veilig in School en JIB.

Ook de afstemming binnen de strafrechtsketen is verbeterd. Zo is in 1996 het platform Jeugdreclassering opgericht, waaraan deelnemen het Openbaar Ministerie, de politie, de Raad voor de Kinderbescherming, de jeugdreclassering (BJZ) en de Reclassering. Het platform komt eens in de zes weken bij elkaar. De deelnemers zijn onverdeeld positief over het functioneren van dit Platform.

Op uitvoerend niveau worden wel enkele kritische kanttekeningen geplaatst. Deze kanttekeningen worden voorzichtig geformuleerd. Enerzijds omdat het om details gaat en de betrokkenen vaak al bezig zijn deze te verhelpen. Anderzijds omdat zij de waardevolle samenwerking tussen de organisaties niet willen ondermijnen. Hieronder worden de genoemde kanttekeningen gepresenteerd.

De bezetting bij de politie laat wel eens te wensen over, waardoor prioriteiten en/of afspraken niet kunnen worden nageleefd. Ook heeft de jeugd niet bij elk politiedistrict dezelfde prioriteit, volgen de prioriteiten elkaar te snel op en zijn er veel personele wisselingen, waardoor de voortgang wordt vertraagd.

Verder zijn veel projectgroepsleden van mening dat het Openbaar Ministerie de zaken voortvarender ter hand kan nemen. Hierin speelt de 'bedrijfsvoering' bij het Openbaar Ministerie een cruciale rol. Deze wordt door hen "ouderwets" en "weinig effectief" genoemd. Het Openbaar Ministerie zelf geeft aan dat beleid en besluitvorming grotendeels op landelijk niveau wordt uitgezet. Hierdoor kan het Openbaar Ministerie op stedelijk niveau moeilijk 'harde afspraken' maken en flexibel en snel opereren. Verder acht het Openbaar Ministerie meer financiële middelen noodzakelijk om Van Montfrans sneller uit te kunnen voeren. Overigens zijn de projectgroepsleden over het algemeen zeer enthousiast over 'Justitie in de Buurt'. Dit vormt een belangrijke brugfunctie tussen de jeugd- en veiligheidskolom enerzijds en buurt- en stadsniveau anderzijds.

De Jeugd(hulpverlenings)kolom functioneert (nog) niet naar behoren. Met name BJZ, dat hierin een loketfunctie wil vervullen, heeft zich door de interne reorganisaties en verschillen in beleidsstandpunten nog niet kunnen positioneren. Dit wordt door de deelnemers van de projectgroep betreurd, al hebben zij wel goede hoop dat het binnenkort beter zal gaan.

Overigens is met name in deze beginperiode van nauwe samenwerking de kwaliteit daarvan nog wel eens afhankelijk van individuele inzet en enthousiasme van de deelnemers. Bovendien is de communicatie over Jeugd en Veiligheid in de deelnemende organisaties afhankelijk van één contactpersoon, namelijk de vertegenwoordiger van de organisatie in de projectgroep. De communicatie met de achterliggende organisatie over Jeugd en Veiligheid lijkt desondanks goed te verlopen, maar het maakt de communicatie wel kwetsbaar.

3.4 Regie en rol van stedelijke partners en stadsdelen

In het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid is de regierol toegedicht aan de gemeente. De gemeente zit vanaf 1996 de werkgroep Jeugd en Veiligheid voor en voert het secretariaat.

Over de wijze waarop de gemeente haar regierol vervult zijn de sleutelpersonen redelijk tot zeer tevreden. De gemeente en vooral het secretariaat neemt zeer goed zijn verantwoordelijkheid, geeft goede sturing, geeft goede informatie en heeft een constructieve inbreng (ook procedureel).

In de periode 1996-1998 vallen twee punten op. Ten eerste wordt het beleid te sterk als top-down ervaren. De leden van de ambtelijke projectgroep, met name de stadsdelen, ambiëren een sterkere rol als 'medeontwikkelaar'. Door de jaren heen worden verschillende oorzaken hiervoor aangeduid. Wat steeds weer terug komt is dat er te weinig tijd wordt genomen voor inhoudelijke discussies. Vanuit de centrale stad wordt in dit verband opgemerkt dat soms de tijd ontbreekt om zaken uitgebreid door te spreken. Als voorbeeld wordt het beleid Jeugd en Veiligheid voor 1999 genoemd, dat in betrekkelijke korte tijd geformuleerd moest worden. De hierdoor gevolgde snelle procedure leverde naderhand veel kritiek van de projectgroepsleden op.

Ten tweede is het Jeugd en Veiligheid-programma zeer omvangrijk en complex. De leden van de ambtelijke projectgroep ontbreekt hierdoor vaak het overzicht over het geheel aan activiteiten en resultaten.

In 1997 zijn de stadsdelen als volwaardige partner toegetreden tot de bestaande organisatie van het beleid Jeugd en Veiligheid. De deelname van de stadsdelen vindt plaats via vertegenwoordiging van het stadsdeelcluster waar een stadsdeel onderdeel van uit maakt.

Aanvankelijk verliep de toetreding van de stadsdelen problematisch. Knelpunten hadden onder meer betrekking op de verdeling van de financiële middelen en het feit dat Jeugd en Veiligheid tot de reguliere taken wordt gerekend. Hierin is verbetering gekomen door de oprichting van werkgroepen en het vaststellen van een financiële verdeelsleutel voor 1997 op grond van buurtindicatoren⁹. Ook kunnen met ingang van 1998 coördinatiekosten worden aangevraagd. Wel uiten de stadsdelen onvrede over niet-gehonoreerde projecten. Zij ervaren de afwijzingen als willekeurig en begrijpen vaak niet waarom aan het ene project wel en aan een ander project geen middelen worden toegekend.

Noot 9 De buurtindicatoren geven de ernst en omvang van de jeugdproblematiek in de stadsdelen aan, op grond van analyses van cijfermatige gegevens van de politie.

Het feit dat er inmiddels voor alle stadsdelen één contactpersoon is, wordt toegejuicht. De vertegenwoordiging van de stadsdelen per stadsdeel-cluster lijkt redelijk naar tevredenheid te verlopen. Wel blijkt dat de stadsdelen sterk verschillen in de mate waarin zij betrokken zijn bij Jeugd en Veiligheid en zich de complexe materie rond het GSB eigen hebben gemaakt. De stadsdelen die zelf zitting hebben in de ambtelijke projectgroep zijn over het algemeen verder dan de stadsdelen die daarin vertegenwoordigd worden.

Eén van de geïnterviewden waarschuwt dat de stadsdelen veel projecten met een structureel karakter indienen, terwijl Jeugd en Veiligheid alleen een incidentele financiële injectie is. De vraag is hoe deze projecten in de toekomst regulier kunnen worden.

3.5 Communicatie en draagvlak

Aan de deelnemers van de ambtelijke projectgroep is gevraagd hoe het draagvlak voor de aanpak er binnen de eigen organisatie uitzag bij aanvang van Jeugd en Veiligheid en hoe dit draagvlak zich sindsdien ontwikkeld heeft. Alle geïnterviewden geven aan dat vanaf het begin een breed draagvlak aanwezig was. De betrokken organisaties zagen de noodzaak in van het voeren van een beleid Jeugd en Veiligheid. Sindsdien is het draagvlak volgens de geïnterviewden verder versterkt. De geïnterviewden geven aan dat zij de kenmerken van het beleid Jeugd en Veiligheid vaak binnen de eigen organisaties bespreken. Het draagvlak voor Jeugd en Veiligheid blijkt volgens hen uit de wijze waarop elementen uit het beleid Jeugd en Veiligheid steeds vanzelfsprekender zijn geworden, zoals de prioriteit voor jeugd en/of veiligheid, de integrale aanpak, de samenwerking, de samenhang, etc.

In het beleidsplan voor 1998 wordt het voornemen uitgesproken om de tweede fase van het communicatieplan van ComBat (februari 1997) uit te voeren. Dat wil zeggen dat "via communicatie het bestaande draagvlak versterkt zal worden en de herkenbaarheid van het beleid vergroot". In het ComBat-advies worden hiervoor een aantal communicatiemiddelen voorgesteld, zoals internet, een database, een smoelenboek, een nieuwsbrief, etc.

Van deze voornemens is een deel uitgevoerd. Zo zijn er themabijeenkomsten geweest, bijvoorbeeld over NP en pleinwerk, en heeft Jeugd en Veiligheid een website op Internet. Een aantal voornemens is, na overleg in de projectgroep, niet uitgevoerd. Dit had te maken met het feit dat eerst duidelijkheid moest bestaan over de toekomst van Jeugd en Veiligheid.

Uit de gesprekken met de projectgroepsleden blijkt dat het project niet onomstreden is. Een uitspraak in dit verband is: "het kost veel tijd en levert weinig op". Bovendien vraagt een aantal projectsgroepsleden zich af of het bekendheid geven aan begrippen als GSB, Jeugd en Veiligheid en Jeugd en Veiligheid wel noodzakelijk is. Zij vinden het belangrijker dat over de kenmerken van het beleid Jeugd en Veiligheid wordt gecommuniceerd, zoals de integrale aanpak, de kennis die over de jeugd ter beschikking is gekomen, etc.

3.6 Uitbreiding 'best practices'

In het beleid Jeugd en Veiligheid wordt ernaar gestreefd dat, voor geconstateerde problemen, in eerste instantie succesvolle projecten en methodieken worden overgenomen. Pas in tweede instantie, namelijk als er geen effectieve methodieken bestaan, wordt geëxperimenteerd met een nieuwe aanpak. Binnen het beleid Jeugd en Veiligheid staat deze praktijk bekend als de verspreiding van de 'best practices'.

Met name binnen de stadsdelen worden succesvolle projecten op grote schaal gekopieerd. Voorbeelden hiervan zijn 'veilige vindplaatsen', 'pleinwerk', 'jeugdtoezichtteams' en 'veilig in school'. Uiteraard geeft elk stadsdeel wel zijn eigen specifieke invulling aan een project. Hierbij hebben de stadsdelen soms de neiging om opnieuw het wiel uit te vinden. Van belang is derhalve dat gezocht wordt naar een adequate *manier* om de 'best practices' over te brengen, zonder dat dit leidt tot een herhaling van het ontwikkelingsproces.

Verder worden ook projecten buiten Amsterdam 'gekopieerd' en vice versa. Zo is de belangstelling voor de aanpak van NP zowel uit binnen- als buitenland groot.

3.7 Geïntegreerde buurtaanpak

Een ander speerpunt voor het beleid van 1998 is de geïntegreerde aanpak op buurniveau. In Bos en Lommer wordt vanuit Jeugd en Veiligheid een geïntegreerde aanpak ontwikkeld. Andere stadsdelen ontwikkelen zelf geïntegreerde buurtaanpakken, waarbij soms delen door Jeugd en Veiligheid worden gefinancierd. In de meeste stadsdelen is vaak wel sprake van samenwerking op buurniveau, soms zelfs van zeer intensieve samenwerking, maar nog niet van een geïntegreerde aanpak.

Verder wordt een sluitend netwerk van voorzieningen op buurniveau beoogd, waar de stedelijke voorzieningen zich bij aansluiten. In hoeverre het netwerk sluitend is, onttrekt zich vooralsnog (ook voor de stadsdeelvertegenwoordigers) aan het oog. De capaciteit van de buurtvoorzieningen lijkt in de meeste stadsdelen echter nog ontoereikend. Wat de stand van zaken met betrekking tot dit onderwerp is, kan ter zijner tijd blijken aan de hand van het regiedocument.

Duidelijk wordt dat de meeste stedelijke projecten en organisaties inderdaad aansluiting bij de stadsdelen zoeken en vinden. Dit geldt bijvoorbeeld voor Nieuwe perspectieven, Stelselmatige daderaanpak, Keerpunt, Change, Justitie in de Buurt, Veilig in School en Bureau Jeugdzorg. Omdat de meeste stadsdelen zich op dit punt nog in de start-fase bevinden, zijn de effecten hiervan nog onduidelijk.

3.8 Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie wordt vooral op stadsdeel-niveau uitgewerkt. De stadsdelen verschillen van elkaar in de mate waarin jongeren inspraak hebben en ook in de aanpak. In West worden jongeren op straat aangesproken, in andere stadsdelen wordt gepraat met 'delegaties van jongeren' of 'jongerenpanels'. Er wordt echter vaak nog gezocht naar een functionele vorm/structuur en bezetting (welke jongeren gaan erin zitten). Ook in hun reguliere activiteiten besteden de stadsdelen aandacht aan jeugdparticipatie.

Verder voert ook de politie gesprekken met jongeren, zij het incidenteel. De relatie met de jongeren is, mede door de wijkteams, de laatste jaren sterk verbeterd. Jongeren spreken de politie eerder spontaan aan dan vroeger en andersom.

3.9 Doelgroepen

In het eerste beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid (1996) werd gewerkt met een piramidaal model, waarbij jongeren, afhankelijk van de zwaarte van hun problematiek, werden ingedeeld in de preventiegroep, de risicogroep of de maatregelengroep. Omdat elke stad met een andere indeling werkte, is besloten om op landelijk niveau tot een uniforme indeling te komen. Dit heeft geleid tot een classificatie op grond van frequentie en zwaarte van de gepleegde delicten, welke is vastgelegd in de notitie 'Eenheid van Begrip II'¹⁰. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende groepen: harde kern, licht-criminelen, first-offenders, Halt-jongeren en risicojongeren.

Daarnaast is besloten dat in Amsterdam het accent van de inspanningen op de doelgroep jongeren van 12 tot 18 jaar wordt gericht. Het plan is om de doelgroepgerichte benadering geleidelijk te versterken. Daarom wordt in 1998 de doelgroepgerichte benadering verbreed naar de volgende groepen.

- 12-minners.
- Stelselmatige daders.
- Jongeren die in groepen criminaliteit plegen.

Bovendien wordt de aandacht voor de bestaande groepen geïntensiveerd.

Onderzocht is of de ambtelijke projectgroep van mening is dat deze doelgroepen in voldoende mate worden bediend. Hieruit blijkt dat voor de meeste doelgroepen trajecten zijn. De harde kern jongeren komen bijvoorbeeld in beeld bij de aanpak Stelselmatige Daders en bij Nieuwe Perspectieven. Nieuwe Perspectieven richt zich eveneens op de licht criminelen. De stadsdelen richten zich in diverse projecten op licht criminelen en risicogroepen. In 1998 zijn volgens plan enkele projecten voor de aanpak van 12-minners, stelselmatige daders en jongeren die criminaliteit in groepsverband plegen ontwikkeld.

Geïnventariseerd is verder aan welke doelgroepen volgens de projectleden meer aandacht zou kunnen worden besteed. De volgende doelgroepen worden elk door één van de geïnterviewden genoemd:

- rondhangende spijbelaars;
- licht-criminelen in de leeftijd van 10-14 jaar;
- criminele jongeren die te 'zwaar' zijn voor Halt en te 'licht' voor Nieuwe Perspectieven;
- allochtone jongeren;
- specifieke zwaardere gevallen, zoals prostituerende jonge jongens.

Een aantal projecten binnen Jeugd en Veiligheid richt zich op specifieke doelgroepen, zoals Keerpunt, Nieuwe Perspectieven, JTT's etc. Belangrijk voor het welslagen van deze projecten is een overzichtelijk en eenduidig toeleidingsnetwerk. Er worden vanuit de projectgroep echter signalen gegeven dat de doorverwijzing knelpunten vertoont. Zo spreken sommigen over concurrentie bij het werven van jongeren. Als voorbeeld worden genoemd Maatwerk vs. keerpunt en JTT's vs. sport- en spelprojecten. Verder wordt één 'loket' voor de toeleiding node gemist.

Noot 10 Notitie "Eenheid van Begrip II" Gemeenschappelijk begrippenkader ten behoeve van GSB-rapportage. Ministerie van Justitie, maart 1997.

4 Effecten Jeugd en Veiligheid op regulier beleid

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt eerst het totaal-oordeel van de ambtelijke projectgroep over het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid beschreven. Een belangrijke doelstelling van Jeugd en Veiligheid in Amsterdam is echter ook dat het gedachtengoed en de werkwijze van Jeugd en Veiligheid worden overgenomen in het reguliere denken en handelen van deelnemende organisaties en organisaties in de omgeving. In hoeverre dit volgens de ambtelijke projectgroep gebeurt, staat in paragraaf 4.3.

4.2 Totaal-oordeel Jeugd en Veiligheid

De geïnterviewden is gevraagd om respectievelijk de *inhoud* en de *uitwerking* van het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid te beoordelen met een rapportcijfer. Met de inhoud wordt bedoeld het beleid zoals vastgelegd in de Jeugd en Veiligheid-programma's. Met de organisatie wordt bedoeld de wijze waarop het programma wordt uitgewerkt (het proces) en vertaald naar activiteiten en projecten (het resultaat).

De inhoud van het beleidsprogramma wordt gemiddeld met een 7,5 beoordeeld en de uitwerking met een 6,7. De uitwerking van het programma wordt dus lager beoordeeld dan de inhoud. Dit wordt in de gevraagde toelichtingen bevestigd. De concepten achter Jeugd en Veiligheid zijn innovatief en sluiten aan bij de geconstateerde problemen. In de uitwerking worden knelpunten geconstateerd, zoals de ervaren top-downbenadering. Andere punten zijn al eerder in deze rapportage zijn besproken.

Ter beoordeling van de uitwerking van het beleid is gevraagd welke drie projecten en/of programmaonderdelen volgens de projectgroepsleden het *meest* en welke het *minst* thuis horen in het beleid Jeugd en Veiligheid.

Tot de meest passende projecten worden over het algemeen gerekend¹¹:

- projecten die binnen doelstelling 1 (vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten, gepleegd door jeugdige daders) vallen, zoals Justitie in de Buurt;
- projecten die binnen doelstelling 5 (Voldoende aanbod van cliëntgerichte hulpverlening) vallen, zoals Nieuwe Perspectieven;
- projecten die binnen doelstelling 7 (veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken) vallen, zoals veilige vindplaatsen en pleinwerk;
- projecten die op de zwaardere doelgroepen gericht zijn.

Noot 11 Minstens drie keer genoemd.

Tot de minst passende projecten worden over het algemeen gerekend¹²:

- vertrouwenspersoon basisscholen en de cursus zelfverdediging. Deze activiteiten behoren volgens een aantal geïnterviewden tot het reguliere werk van instellingen.
- sport- en spelprojecten Als reden wordt gegeven dat de activiteiten tot het algemene jeugdbeleid behoren en/of de relatie met criminaliteit niet duidelijk of direct genoeg is.
- zakgeldprojecten Als reden wordt gegeven dat de kwaliteit van deze project onvoldoende is. Zo zijn de doelstellingen vaag geformuleerd en is het effect onduidelijk. Ook richten zij zich niet op de juiste doelgroep, maar teveel op kinderen uit 'goede' gezinnen. Tot slot zijn zij nauwelijks als arbeidsgewenning op te vatten.
- Nieuwe Perspectieven en JTT's Als reden wordt gegeven dat deze projecten inmiddels succesvol zijn gebleken en derhalve moeten doorstromen naar het reguliere werk

4.3 Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager van regulier beleid

Een belangrijke doelstelling van Jeugd en Veiligheid in Amsterdam is dat het gedachtengoed en de werkwijze van Jeugd en Veiligheid worden overgenomen in het reguliere denken en handelen van deelnemende organisaties en organisaties in de omgeving. Bij de ambtelijke projectgroep is onderzocht in hoeverre hiervan sprake is.

Hieronder staan nog enkele concrete voorbeelden van ontwikkelingen in het reguliere veld, die door de projectgroepsleden zijn genoemd, omdat zij door Jeugd en Veiligheid zijn ontstaan en/of versterkt:

- Het aantal samenwerkingsverbanden stijgt, ook buiten Jeugd en Veiligheid. Men weet elkaar te vinden en kijkt steeds vaker over de eigen grenzen heen. In dit kader wordt met name positief over de volgende samenwerkingsverbanden gesproken:
 - samenwerking tussen jeugdinstituten en justitie-organisaties;
 - samenwerking tussen de centrale stad en de stadsdelen;
 - samenwerking met organisaties die niet direct bij het beleid Jeugd en Veiligheid betrokken zijn, zoals streetcornerwork en het Arbeidsbureau.
- Door Jeugd en Veiligheid hebben de justitie-organisaties hun taakstelling verbreed. Zo is er vanuit het Openbaar Ministerie bijvoorbeeld meer aandacht voor de vervolgttrajecten voor criminele jongeren. De politie en reclassering opereren vaker op het preventieve vlak, zoals met de projecten JTT en Change.
- Bij het Openbaar Ministerie is weer een jeugdofficier van Justitie aangesteld. Bovendien opereert het Openbaar Ministerie, met het project Justitie in de Buurt, op buurtniveau.
- De ketenbenadering van Schuyt is zeer breed overgenomen in A'dam.
- Scholen in Amsterdam zijn zich bewust geworden van de veiligheidsproblematiek en gemotiveerd geraakt om dit aan te pakken.
- Het Jeugdreclasseringsplatform functioneert zeer naar tevredenheid.
- het beleid Jeugd en Veiligheid wordt in algemene zin stimulerend gevonden en leidt volgens de projectgroepsleden tot concrete resultaten.

Noot 12 Minstens drie keer genoemd.

- Door Jeugd en Veiligheid worden nieuwe aanpakken ontwikkeld en overgenomen, zoals veilige vindplaatsen, stelselmatige daderaanpak, mentoren in het basisonderwijs, Time-Out-Oost (TOP), etc. Ook neemt de jeugdhulpverlening steeds vaker de methodiek van Nieuwe Perspectieven over.
- Sommige vanuit Jeugd en Veiligheid geïnitieerde projecten worden al in het reguliere aanbod opgenomen. Een voorbeeld hiervan is Change.

De geïnterviewden geven verder aan dat zij hun best doen om de effecten en initiatieven van Jeugd en Veiligheid in de eigen organisatie te verspreiden. Hierbij geven zij aan dat het beleid Jeugd en Veiligheid een complex en omvangrijk geheel is, wat het moeilijk maakt om het aan anderen over te brengen. De geïnterviewden beperken zich daarom vaak tot het uitdragen van *elementen* van het beleid Jeugd en Veiligheid, zoals de aandacht voor de jeugd, de integrale aanpak, de samenwerking en de buurtgerichte aanpak. Ook besteden zij intern veel aandacht aan relevante projecten. Hierbij ervaren zij dat het gedachtengoed en de werkwijze van Jeugd en Veiligheid voor de organisatie vaak niet nieuw zijn. Op allerlei beleidsterreinen wordt gestreefd naar een integrale en buurtgerichte aanpak. Wel geeft men aan dat deze ontwikkelingen elkaar wederzijds versterken.

Over de invloed die de leden op het beleid Jeugd en Veiligheid uitoefenen zijn zij minder tevreden. Het beleid Jeugd en Veiligheid wordt als top-down ervaren. Behalve het indienen van projecten, hebben de leden van de projectgroep niet het gevoel dat zij veel invloed op het beleid kunnen uitoefenen. Zij zouden meer inhoudelijke discussies over het te voeren beleid op prijs stellen.

Door de projectgroepsleden wordt verder opgemerkt dat succesvolle projecten eerder naar het reguliere aanbod zouden moeten worden overgeheveld. Dit geldt volgens sommigen bijvoorbeeld voor Nieuwe Perspectieven.

Ook geven de projectsgroepleden ook aan dat bepaalde projecten sowieso onder de reguliere activiteiten hadden moeten vallen, zoals de vertrouwenspersoon basisscholen, cursus zelfverdediging en de sport&spel-projecten (zie paragraaf 4.2).

Bijlage 1 Geïnterviewde leden van de ambtelijke project-groep Amsterdam

Kees Jansen

Coördinator bestuurlijke criminaliteitspreventie
Gemeente Amsterdam

Pierre Mehlkopf

Sectormanager Jeugdbeleid (tot 1-1-1999)
Gemeente Amsterdam

Aart Daane

Projectsecretariaat Jeugd en Veiligheid
Gemeente Amsterdam

Pascale Voermans

Projectsecretariaat Jeugd en Veiligheid
Gemeente Amsterdam

Wouter Schlotter

Projectmedewerker
Gemeente Amsterdam

Ahmed Abaïda

Secretaris Stedelijke Marokkaanse Raad
Gemeente Amsterdam

Ieta Polman

Projectcoördinator Jeugdzaken ad interim
Regiokorps Politie

Susanne Hop

Stafmedewerker Bedrijfsbureau Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam

Irene Fros

Projectmedewerker Strafzaken
Raad voor de Kinderbescherming

Ricardo Tong-Sang

Teamleider jeugdreclassering
Bureau Jeugdzorg Amsterdam

Marjolein Kreisel

Unitmanager reclassering
Reclassering Amsterdam

Harm Haage

Coördinator Jeugdbeleid
Stadsdeel Oost / cluster Groot-Oost

Dorien Jeltema

Projectcoördinator Integraal Jeugdbeleid
Stadsdeel Noord

Hetty Politiek

Beleidsmedewerker Jeugdbeleid
Stadsdeel Osdorp / cluster Groot-West

Carla Jollie

Beleidsmedewerker afdeling veiligheid en extreme overlast
Stadsdeel Oud-Zuid (de Pijp) / cluster Groot-Zuid

Ronald Spanier

Beleidsmedewerker jeugd
Stadsdeel Zuideramstel / cluster Groot-Zuid

Mathé Leeuwenkamp

Beleidsmedewerker onderwijs
Stadsdeel Oud-Zuid (Zuid) / cluster Groot-Zuid

Andrea Balk

Beleidsmedewerker jeugdbeleid
Stadsdeel Binnenstad / cluster Centrum-OudWest

Toni Beerling

Beleidsmedewerker jeugd
Stadsdeel Westerpark / cluster Centrum-OudWest

José Kokken

Coördinator jeugdbeleid
Stadsdeel Zuid-Oost

Mauc Pel

Projectcoördinator Keerpunt
SDA

Bijlage 3 Omgevingsanalyse 1996-1998

Inhoudsopgave

1	Inleiding en onderzoeksopzet	91
1.1	Inleiding	91
1.2	Onderzoeksvragen	91
1.3	Onderzoeksmethode	92
1.4	Leeswijzer	92
2	Interactie Jeugd en Veiligheid / omgeving	93
2.1	Inleiding	93
2.2	Politie	93
2.3	Openbaar Ministerie	97
2.4	Raad voor de Kinderbescherming	100
2.5	Reclassering	103
2.6	Bureau Jeugdzorg	104
2.7	Jeugdwelzijns- en allochtonenorganisaties	107
2.8	Stadsdelen	109
	Bijlagen	
Bijlage 1	Geïnterviewden	113
Bijlage 2	Geraadpleegde literatuur	115

1 Inleiding en onderzoekopzet

1.1 Inleiding

In 1995/1996 is - in het kader van het Grote Stedenbeleid - het Amsterdamse beleid Jeugd en Veiligheid (onder de programmanaam Binden of Boeien) van start gegaan. Eén van de doelstellingen van dit beleid is dat het gedachtengoed en de werkwijze van het beleidsprogramma ingang vinden in het denken en handelen van organisaties in de omgeving. Omgekeerd is het tevens de bedoeling dat het beleid 'beïnvloed' wordt door de organisaties in de omgeving. Om na te gaan in hoeverre hiervan sprake is, is een onderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek is enerzijds nagegaan welke organisatorische en beleidsmatige ontwikkelingen zich bij de, bij Jeugd en Veiligheid betrokken, organisaties voordoen. Anderzijds is nagegaan in hoeverre deze ontwikkelingen door het beleid Jeugd en Veiligheid zijn 'aangejaagd' of beïnvloed. In deze bijlage wordt verslag gedaan van dit onderzoek (de omgevings-analyse).

1.2 Onderzoeksvragen

Zoals hierboven reeds is gemeld, beoogt het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid dat haar gedachtengoed en werkwijze ingang vinden in het denken en handelen van organisaties in de omgeving. Hieronder wordt eerst aangegeven welk gedachtengoed en werkwijzes het betreft. Vervolgens worden de in dit onderzoek gestelde onderzoeksvragen beschreven.

Hieronder staan de belangrijkste uitgangspunten van het beleid Jeugd en Veiligheid. De doelstellingen van het beleid zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. De reden hiervoor is dat deze doelstellingen in het Jeugd en Veiligheid-beleid vertaald zijn naar projecten. Ook in deze projecten komen de hieronder beschreven uitgangspunten van het beleid terug. In dit onderzoek gaat het echter om de wijze waarop de uitgangspunten van Jeugd en Veiligheid *in* de betrokken organisaties, maar *buiten* de projecten, zijn opgenomen in het reguliere beleid.

- Integrale aanpak van jeugd en veiligheid. Dit betekent in de praktijk dat bij de justitie-organisaties (Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming) het thema jeugd op de agenda komt en prioriteit krijgt. Bij organisaties in de jeugdkolom (met als exponent de stadsdelen) komt het thema veiligheid op de agenda en krijgt prioriteit.
- De samenwerking tussen de 'kolommen' jeugd en veiligheid, dat wil zeggen de justitie-organisaties (Openbaar Ministerie (Openbaar Ministerie) en de Raad voor de Kinderbescherming (Raad voor de Kinderbescherming)) en de gemeente/stadsdelen, neemt toe.
- Aanpak van de preventie van jeugdcriminaliteit volgens de ketenbenadering van Schuyt en de sociale bindingstheorie.
- Het Jeugd en Veiligheid-programma is gestart als groeimodel: In eerste instantie wordt het programma verbreed, dat wil zeggen: steeds meer partijen doen mee en het programma wordt steeds breder wat betreft aanpak en doelgroepen. In de tweede fase wordt deze verbreding stopgezet en wordt de inhoud van het programma verder versterkt en verdiept.

- Gericht op de volgende doelgroepen: harde kern; licht-criminelen; first-offenders en risicogroepen.
Binnen de genoemde groepen is het programma gericht op: stelselmatige daders; 12-minners en jongeren die in groepen criminaliteit plegen.
- Jeugd en Veiligheid verschaft tijdelijke (incidentele) financiële middelen. De bedoeling is dat, door deze tijdelijke financiële prikkel, het reguliere werk van organisaties steeds beter aansluit op de doelstellingen van het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid (prikkel/aanjaagfunctie).
- Geïntegreerde buurtaanpakken: In het kader van de geïntegreerde buurtaanpakken moeten organisaties elkaar in de *uitvoering* meer en meer tegenkomen en ontstaan allerlei samenwerkingsverbanden.

In dit onderzoek wordt nagegaan in hoeverre deze uitgangspunten zijn geïncorporeerd in het reguliere werk van organisaties uit de kolommen 'Jeugd' en 'Veiligheid'.

In dit onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Op welke wijze krijgen organisaties uit de kolommen 'Jeugd' en 'Veiligheid' te maken met, dan wel worden zij beïnvloed door, activiteiten en initiatieven vanuit het programma Jeugd en Veiligheid.
- In hoeverre worden elementen uit het beleid Jeugd en Veiligheid overgenomen in het reguliere werk van organisaties uit de kolommen 'Jeugd' en 'Veiligheid'.
- Welke projecten, aanpakken of programma's hebben de samenwerkende partners buiten het Grote Stedenbeleid opgezet ter bestrijding van de jeugdcriminaliteit?
- In hoeverre investeren andere betrokkenen in initiatieven die in het kader van het GSB zijn opgezet (in het kader van het groeimodel)?
- Hoe is de samenwerking tussen de verschillende organisaties die betrokken zijn bij het beleid Jeugd en Veiligheid verlopen?
- Hoe heeft de informatiepositie zich ontwikkeld?

1.3 Onderzoeksmethode

Voor dit deelonderzoek zijn bij organisaties uit de kolommen 'Jeugd' en 'Veiligheid' interviews gevoerd met personen die niet direct betrokken zijn bij het beleid Jeugd en Veiligheid. Deze personen zijn mede(verantwoordelijk en/of goed op de hoogte van het binnen de instelling gevoerde beleid. Een lijst met geïnterviewden is opgenomen in bijlage 1.

Ook schriftelijk materiaal van de betreffende organisaties, zoals werkprogramma's, beleidsstukken etc., is op de genoemde aspecten geanalyseerd.

1.4 Leeswijzer

Na de inleiding en onderzoeksopzet (hoofdstuk 1) worden in hoofdstuk 2 de resultaten van deze deelevaluatie gegeven. Deze zijn ingedeeld per organisatie.

In hoofdstuk 3 staan de conclusies en aanbevelingen.

2 Interactie Jeugd en Veiligheid / omgeving

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt per organisatie weergegeven welke organisatorische en beleidsmatige ontwikkelingen zich, op het gebied van Jeugd en/of veiligheid, voordoen en in hoeverre deze ontwikkelingen door het beleid Jeugd en Veiligheid zijn 'aangejaagd'.

2.2 Politie

Ontwikkelingen 1996-1998

Prioritering en organisatie

'Het bestrijden van jeugdcriminaliteit' is in 1996 t/m 1998 een van de belangrijkste korpsprioriteiten geweest. Dit heeft geresulteerd in veel activiteiten en resultaten. Deze worden hieronder beschreven. Hierbij wordt eerst ingegaan op de personele veranderingen die daarmee gepaard zijn gegaan. Vervolgens worden de projectmatige initiatieven beschreven en tot slot wordt aangegeven hoe een aantal uitgangspunten van Jeugd en Veiligheid zijn uitgewerkt.

Nagegaan is of deze prioritering geleid heeft tot veranderingen in de politie-organisatie. Dit is inderdaad het geval:

- Er is formatie ingezet op de decentrale jeugdtaak.
- Bij de districten 6 en 8 worden alle jeugdzaken op districtsniveau behandeld.
- Alle politiefunctionarissen met een jeugdtaak krijgen een basiscursus. Dit is vastgelegd in een 'opleidingsplan jeugd'. Doel is dat meer politiefunctionarissen een 'jeugdbril' opzetten. De cursus is dus niet bedoeld voor jeugd-taakaccenthouders.
- In drie districten (4,6 en 7) is een jeugdcoördinator aangesteld. Deze wordt gefinancierd uit de Bolkestein-gelden.

Samenwerking

De samenwerking is enorm toegenomen, zowel binnen de justitiekolom als daarbuiten. Zo neemt de politie deel aan de volgende stedelijke overlegorganen:

- interbestuurlijke regiegroep Jeugd en Veiligheid;
- ambtelijke projectgroep Jeugd en Veiligheid;
- jeugdreclasseringsplatform;
- leerplichtoverleggen.

Op lokaal gebied vindt ook overleg en afstemming plaats. Deze is tweeledig. Aan de ene kant vindt samenwerking en afstemming plaats onder regie van de stadsdelen. De meeste stadsdelen hebben inmiddels een regiegroep of werkgroep Jeugd en Veiligheid, waar in alle gevallen de politie zitting heeft. Ook hebben zij soms andere overleg-organen in het leven geroepen, zoals een werkgroep overlastbestrijding, werkgroepen waarin individuele gevallen worden besproken, etc. De politie is in alle bekende gevallen een vanzelfsprekende deelnemer in deze overlegorganen. Anderzijds vindt binnen verschillende projecten samenwerking plaats tussen politie en andere (hulpverlenings)instellingen.

Ter illustratie worden hieronder twee netwerken uit district 6 genoemd. In het totaal zijn in dit district 2 externe netwerken op districtsniveau en 14 op stadsdeel/wijkniveau (inclusief de stadsdeeloverlegorganen).

- Netwerkoverleg West (jeugdhulpverlening in alle facetten).

Doel: individuele aanpak van de jeugdproblematiek door middel van case-besprekingen.

Deelnemers: politie, leerplichtambtenaren, Raad voor de Kinderbescherming, officier van justitie, BJA, GG&GD, Boddaertcentrum, RIAGG, Nieuwe Perspectieven, Meldpunt Kindermishandeling, ABC (school-maatschappelijk werk), Stichting Impuls, Bureau HALT en PPI.

- Netwerkcontactsloot.

Doel: bevorderen van de communicatie tussen de verschillende organisaties in het stadsdeel De Baarsjes; snel signaleren van problemen, doorverwijzing naar jeugdhulpverlening.

Deelnemers: politie, opbouwwerkers van verschillende jongerencentra in De Baarsjes, Nieuwe Perspectieven en Streetcornerwork.

Geconstateerd wordt door de geïnterviewde politiefunctionaris dat de genomen initiatieven en samenwerkingsverbanden geresulteerd hebben in een verbeterde afstemming tussen de justitiepartners enerzijds en met de stadsdelen en jeugdorganisaties anderzijds. Wel geeft de geïnterviewde aan dat vooral de afstemming met de jeugdhulpverlening lastig is. Vooral omdat dit er in zijn district zoveel zijn. Recent is het totale aantal jeugd(hulpverlenings)instanties geïnventariseerd en daaruit komt naar voren dat dit er veel zijn. Bovendien geeft hij aan dat BJA nog niet als loket werkt, terwijl dit bureau voor afstemming in de jeugdhulpverlening moet zorgen. De politiefunctionaris geeft aan dat òf BJA snel moet functioneren òf dat er minder jeugdhulpverleningsinstanties moeten komen. Nu ontbreekt in ieder geval het overzicht. Met de justitie-organisaties is de afstemming volgens hem veel gemakkelijker, ook al omdat hun kerntaak duidelijker is.

Overigens heeft district 6 niet alleen het aantal jeugd(hulpverlenings)instanties geïnventariseerd, maar ook het aantal vindplaatsen voor de jeugd.

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

Door de geïnterviewde politie-functionaris van district 6 wordt het beleid van Jeugd en Veiligheid als top-down ervaren. Volgens hem is meer interactie tussen de Jeugd en Veiligheid-beleidsmakers en de werkvloer nodig. De wijze waarop het Jeugd en Veiligheid-beleid tot stand komt staat volgens hem haaks op de 'methode Lankhorst'. Deze commissie heeft mensen uit het *veld* geïnterviewd en heeft op *lokaal* niveau gekeken welke lacunes er zijn. Bovendien geeft de politie-functionaris aan dat Jeugd en Veiligheid beter naar de aanbevelingen van Lankhorst moet kijken. De aanbevelingen van Lankhorst gelden namelijk voor meer buurten in Amsterdam. Jeugd en Veiligheid zou voor de verspreiding en implementatie van deze aanbevelingen kunnen zorgen.

Aan de andere kant geeft hij aan dat via Jeugd en Veiligheid zeer goede initiatieven worden ontwikkeld. De communicatie met de vertegenwoordiger van de politie in de ambtelijke projectgroep verloopt volgens de geïnterviewde ook goed, waardoor hij goed op de hoogte blijft.

Beleid voor 1999

Om na te gaan of Jeugd en Veiligheid het beleid van de politie heeft beïnvloed, zijn het meerjarenbeleidsplan en het beleidsplan voor 1999 van de politie geanalyseerd. Hieruit blijkt dat de volgende thema's de hoogste prioriteit hebben:

- bestrijding van de jeugdcriminaliteit;
- de problematiek rond uitgaanscentra;
- buurtregie.

Voor de bestrijding van de jeugdcriminaliteit worden de aanbevelingen van Van Montfrans tot uitgangspunt genomen. Tevens wordt melding gemaakt van de rol die Binden of Boeien hierin speelt: "Voor de stad Amsterdam zijn deze aanbevelingen opgenomen in het programma Binden of Boeien dat is opgesteld in het kader van het Grote Stedenbeleid. Belangrijk is vooral om consequent te reageren op strafbare feiten door jeugdigen gepleegd. Daartoe zullen kortere doorlooptijden, eenduidige cijfers en uniforme afdoening worden bereikt en zal er meer lik-op-stuk-beleid worden ontwikkeld voor jeugdzaken".

Verder wordt in dit verband het operationeel maken van het cliënt-volgsysteem genoemd. Dat dit door Jeugd en Veiligheid geïnitieerd is en hier ook bij de uitvoering een rol speelt wordt niet genoemd. Wel het doel: "Het doel van dit systeem is om te komen tot een betere informatieoverdracht tussen de partners waardoor een efficiëntere en consequentere afdoening van jeugdstrafzaken wordt mogelijk gemaakt. Ook zal er zicht ontstaan op de 12-minners die met de politie in aanraking komen."

Ook het Jeugd en Veiligheid-project 'Veilig in School' wordt in het beleidsrapport aangehaald: "De politie zal in het kader van de schooladoptie en de gesloten convenanten Veilig in School speciale aandacht geven aan wapenbezit op scholen. Dit om het geweld op scholen terug te dringen. Indien door de politie in het kader van de schooladoptie en de gesloten convenanten Veilig in School controles op wapenbezit worden uitgevoerd [...] zal het parket bij het aantreffen van wapens consequent optreden¹³".

Daarnaast komt de vanuit Jeugd en Veiligheid gestimuleerde integrale aanpak en samenwerking aan bod:

"Bij de aanpak van jeugdcriminaliteit zijn veel partners betrokken, die ieder hun bijzondere rol vervullen. Deze partners zijn in diverse verbanden betrokken: de projectgroep Jeugd en Veiligheid, de Interbestuurlijke regiegroep, beiden in het kader van het GSB, de begeleidingscommissie voor Halt en het Jeugdreclasseringsplatform. In een samenwerkingsverband met het parket, de politie, de Reclassering, het Leger des Heils en het parket is in 1998 een aanvang gemaakt met de stelselmatige daderaanpak [...]"

In samenwerking met de leerplichtambtenaren en de gemeente Amsterdam wordt er voor de stad Amsterdam gewerkt aan:

- een convenant van het stadsbestuur met de basisscholen inzake het melden van verzuim;
 - een convenant met alle scholen over handhaving Leerplichtwet.
- Tevens zal in projectvorm gezocht worden een alternatieve afdoening van leerplichtzaken en het toepassen van de maatregel Hulp en Steun. Niet expliciet wordt vermeld in welke mate deze projecten door de politie, door Jeugd en Veiligheid of door anderen worden gefinancierd.

Noot 13 Deze doelstelling is ook terug te vinden in het parketplan 1999 van het OM.

Ook in de overige prioriteiten - de problematiek rond uitgaanscentra en buurtregie - komt het thema jeugd aan de orde. Hier echter alleen in de onderbouwing van deze prioriteiten. Met betrekking tot de uitgaanscentra wordt aangegeven dat jeugd (met gebruik van de nodige pillen/drugs/alcohol) belangrijke bezoekers van de horeca zijn. Aanpak van uitgaanscentra betekent daarom ook deels een aanpak van de jeugd. In het kader van de buurtregie wordt aangegeven dat het, naast drugsoverlast en straatvuil, ook "jeugdoverlast in alle denkbare vormen" wordt aangepakt.

De politiedistricten verschillen in de uitwerking van het politie-beleid en de prioriteit die zij aan de jeugd geven. In de onderstaande tabel staat het aantal uren dat zij aan de jeugd besteden. Hierbij is een vergelijking gemaakt met eerdere jaren¹⁴.

Tabel 1 Uren besteed aan jeugd in 1997-1999

District	1997	1998 ¹	1999 ²	% toe-/afname
noord (1)	2174	2200	2400	9
binnenstads-district	-	-	6000	-
oost (4)	3796	4000	9600	60
zuid (5)	7496	4284	5600	-34
west (6)	9633	22.000	25.000	61
Zuid-Oost	4677	5183	7044	34
Ouder-Amstel	393	430	450	13
Diemen	779	700	750	-4
Bos en Lommer / Westerpark / OudWest (8)	11.886	14.400	15.500	23

¹ Schatting op 1/2-jaarcijfers

² doelstellingen

In de districten 4 en 6 is de grootste toename in aandacht voor de jeugd als specifieke doelgroep.

In het komende jaar wordt in de meeste districten een buurtregisseur aangesteld, die volgens sommige districten ook een rol kan spelen bij het bestrijden van de jeugdproblematiek.

Initiatieven ter bestrijding jeugdcriminaliteit buiten Jeugd en Veiligheid

Nagegaan is in hoeverre de politie-organisatie buiten het beleid Jeugd en Veiligheid initiatieven heeft genomen om de jeugdcriminaliteit terug te dringen. Hieruit blijkt dat er enerzijds initiatieven worden genomen die door het ene district wel en bij het andere district niet uit Jeugd en Veiligheid-gelden worden gefinancierd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de schooladoptie-plannen, de jeugdtoezichtteams en de voorlichting op scholen. Ook buiten het GSB worden allerlei initiatieven ontplooid, die met jeugd en veiligheid te maken hebben. Als voorbeeld worden hieronder initiatieven uit district 6 op een rijtje gezet. Dit is overigens wel een district waar de jeugd al langer prioriteit heeft, wat blijkt uit initiatieven als 'Beware Watch-out' (gestart in 1993) en het Tiener Team.

Noot 14 Bron: Beleidsplan 1999 van de politie Amsterdam-Amstelland.

- projecten 'hangjeugd': inventarisatie en aanpak van hanggroepen en -plekken in de wijk;
- 'Jongeren Begeleiding Systeem': preventief begeleidingsproject voor 12-minners;
- 'Jongeren Service Team': werkervaringsproject voor oudere jeugd;
- 'Beware Watch-out': jeugdtoezichtteam;
- In district 6 wordt ook het interregionaal project overlast Marokkaanse jongeren uitgevoerd: terugdringen overlast en criminaliteit van Marokkaanse jongeren, opbouwen en uitdragen expertise.

Deze initiatieven zijn echter nog wel projectmatig. Voor een deel van de projecten wordt gestreefd naar uitbreiding en/of een vaste organisatorische inbedding.

2.3 Openbaar Ministerie

Ontwikkelingen 1996-1998

Prioritering en organisatie

Volgens de geïnterviewde was jeugd altijd een "ondergeschoven kindje", maar dit is volgens hem beslist niet langer het geval: uit de vergaderingen in de organisatie en de ontwikkelde initiatieven blijkt dat de jeugd de laatste jaren steeds hoger op de agenda is gekomen. Zo heeft het Arrondissementsparket Amsterdam, dat sinds oktober 1997 in kleine gebiedsgebonden teams is gaan werken, voor ieder team een officier die belast is met de coördinatie van jeugdzaken. Deze officier wordt daarbij ondersteund door een secretaris. De geïnterviewde van het Openbaar Ministerie geeft aan dat in de praktijk steeds meer jeugdtaken bij deze officieren worden geconcentreerd. Zo doen zij nu vrijwel alle jeugdzittingen, terwijl deze vroeger over alle officieren werden verdeeld.

Eén officier is voor het gehele Parket het aanspreekpunt voor het jeugdbeleid. Deze wordt ondersteund door een beleidsmedewerker. Beiden vertegenwoordigen het Parket in het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid.

Tevens worden vanaf 1998 zogenaamde Hoppers aangesteld. Hoppers hebben de status van secretaris en zijn bevoegd om zaken direct op het wijkteambureau van politie te beoordelen. Zij bieden de verdachte ter plekke een dagvaarding of transactie aan, waarna de verdachte het politiebureau kan verlaten. Eind 1998 werd 41 % van alle rechtbankzaken door Hoppers beoordeeld.

Samenwerking

Bij het Openbaar Ministerie heeft in de afgelopen jaren een duidelijke doorbraak in de gerichtheid op de eigen organisatie plaats gevonden. Het Openbaar Ministerie kijkt vaker over haar eigen grenzen en zoekt aansluiting bij andere justitiepartners en lokale initiatieven. De organisatie maakt in toenemende mate deel uit van een strafrechtsketen. Zo heeft het Openbaar Ministerie zitting in het jeugdreclasseringsplatform.

Ook de kolommen Jeugd en Veiligheid zijn volgens het Openbaar Ministerie naar elkaar toegegroeid. Met name het project 'Justitie in de Buurt' speelt hierin een belangrijke rol¹⁵. In 1997 is dit, door het Ministerie van Justitie gesubsidieerde, project in stadsdeel De Pijp van start gegaan. Het doel van het project is dat justitie hechter en herkenbaarder wordt gebonden aan de

Noot 15 Dit wordt ook door geïnterviewden van andere organisaties aangegeven.

buurt. De officier van Justitie werkt daar nauw samen met de Raad voor de Kinderbescherming, Stichting Slachtofferhulp en de Reclassering. De participatie van de Raad voor de Kinderbescherming wordt gesubsidieerd door Jeugd en Veiligheid. Daarnaast wordt incidenteel samengewerkt met andere externe partners, zoals de politie, het bestuur, Halt en diverse welzijnsinstellingen. De taken van het JIB zijn:

- geven van voorlichting;
- slachtofferhulp;
- schadebemiddeling tussen slachtoffer en dader;
- jeugdzaken afdoen middels het uitvoeren van taakstraffen in de buurt;
- preventief ingrijpen bij en begeleiden van jongeren door de Raad voor de Kinderbescherming;
- handhaven leerplichtwet;
- overlastbestrijding (o.a. deelname aan netwerkoverleg extreme overlast).

Het parket heeft de wens om in 1999 het aantal JIB-kantoren uit te breiden. Er zijn al vergesloede plannen voor een JIB kantoor in Zuidoost. Ook in Amsterdam West is de bedoeling om een JIB kantoor te openen.

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

De geïnterviewde van het Openbaar Ministerie ziet Jeugd en Veiligheid wel als aanjager, maar dan wel als één van de vele. De groeiende jeugdproblematiek is volgens hem de grootste aanjager. De integrale aanpak, samenwerking en het doorbreken van het isolement is 'in de mode'. Het zijn gelijktijdige ontwikkelingen, die elkaar versterken. Door het GSB is het Openbaar Ministerie zich wel bewuster geworden van de jeugdproblematiek.

Wel geeft de geïnterviewde aan dat Jeugd en Veiligheid duidelijk samenwerking zoekt, ook via de projecten. De samenwerking wordt volgens hem tevens gestimuleerd door het feit dat de 'beleidsmatige groep' in Amsterdam klein is. Daardoor kom je steeds weer dezelfde mensen tegen. Dit heeft het voordeel dat je met elkaar bekend bent en elkaar gemakkelijk aanspreekt.

Volgens de geïnterviewde van het Openbaar Ministerie is binnen het Openbaar Ministerie niet altijd bekend welke initiatieven vanuit Jeugd en Veiligheid en welke regulier worden genomen. Verder geeft hij aan dat de afstand tot Jeugd en Veiligheid groot is. De mogelijkheid om projecten in te dienen is bekend, doch hij constateert dat hier binnen het Openbaar Ministerie weinig behoefte aan is.

Met betrekking tot de informatiepositie is hij van mening dat er wél meer informatie is over de werkwijze van allerlei organisaties, maar niet over de aard en omvang van de jeugdcriminaliteit.

Beleid voor 1999

Om na te gaan of Jeugd en Veiligheid het beleid van het Openbaar Ministerie heeft beïnvloed, is het parketplan 1999 van het Openbaar Ministerie geanalyseerd. In het voorwoord van dit plan wordt de verhoogde aandacht voor de jeugd direct neergezet: "Dit jaar zal in het bijzonder de jeugdproblematiek grote aandacht van het parket krijgen".

In het hoofdstuk 'Jeugd' van het parketplan wordt verschillende keren verwezen naar Jeugd en Veiligheid. Bijvoorbeeld in de inleiding van de te volgen interventiestrategie: "Bestrijding van jeugdcriminaliteit heeft voor het parket prioriteit. Als uitgangspunt gelden nog steeds de aanbevelingen van de Commissie van Montfrans. Voor de stad Amsterdam zijn deze

aanbevelingen opgenomen in het programma Binden of Boeien dat is opgesteld in het kader van het Grote Stedenbeleid [...]" . Gestreefd wordt in dit verband naar kortere doorlooptijden en meer lik-op-stuk-beleid.

De voor 1999 genoemde beleidsdoelstellingen lopen vrijwel synchroom met de doelstellingen van het Jeugd en Veiligheid-beleid:

- 75% van de strafzaken tegen minderjarigen wordt beoordeeld binnen 6 maanden na de datum van het eerste verhoor, onder meer door de inzet van meer Hoppers;
- het aantal taakstraffen, waaronder die in het officiersmodel, en Halt-aftoeningen moet jaarlijks met 10% toenemen;
- het ontwikkelen van een aanpak van speciale doelgroepen, zoals stelselmatige daders (zie paragraaf 2.5 over de reclassering);
- het in gebruik nemen van het cliëntvolgsysteem;
- het handhaven van de leerplichtwet;
- aandacht voor wapenbezit op scholen: de politie zal in het kader van de schooladoptie en de gesloten convenanten Veilig in School controles op wapenbezit uitvoeren en het parket zal bij het aantreffen van wapens consequent optreden¹⁶. Er zal worden bezien welke feiten door Halt kunnen worden afgedaan (eventueel na oprekking van de Haltwaardigheid);
- ondersteunen/stimuleren preventie van jeugdcriminaliteit (met speciale aandacht voor Marokkaanse jongeren).

Op het gebied van samenwerking en aansturing speelt vooral de politie een sterke rol: "Het Parket vindt het wenselijk dat, met name in de regio Amsterdam-Amstelland, voor de politie de aanpak van jeugdcriminaliteit als belangrijkste aandachtsgebied geldt. [...] De politie zal in het kader van de schooladoptie en de gesloten convenanten Veilig in School speciale aandacht moeten geven aan wapenbezit op scholen".

Ook met andere partners wordt nauwe samenwerking gezocht en/of voortgezet: "Bij de aanpak van jeugdcriminaliteit zijn veel partners betrokken die ieder hun bijzondere rol vervullen. Deze partners zijn in diverse verbanden betrokken: de projectgroep Jeugd en Veiligheid, de Interbestuurlijke regiegroep J & V, beiden in het kader van het Grote Stedenbeleid".

Op het gebied van de (bestuurlijke) preventie van jeugdcriminaliteit wordt wederom Jeugd en Veiligheid aangehaald: "In Amsterdam-Amstelland geeft het programma 'Binden of Boeien' de totale (bestuurlijke) preventie weer. Hierin zijn tientallen projecten vervat die zoveel mogelijk aansluiten bij de 'schakels van Schuyt (gezin-school-werk)' en die rondom een aantal thema's zijn gegroepeerd: groepsriminaliteit, jongerenparticipatie, veilige ruimten, stelselmatige daderaanpak, buurtgerichte aanpak, veilig in school, etc. Voor de concrete projecten wordt verwezen naar het bij het programma behorend projectenboek".

Tot slot wordt expliciet aangegeven dat in het kader van het programma Jeugd en Veiligheid het project 'Veilig in School' wordt uitgevoerd. In dat verband is onderzoek gedaan naar "geweld op school". Hierin "is geconstateerd dat er zeer veel wapenbezit op scholen voorkomt". Dit is de aanleiding tot het te voeren beleid op wapenbezit door het Openbaar Ministerie.

Noot 16 Deze doelstelling is ook terug te vinden in het beleidsplan 1999 van de politie.

Initiatieven buiten Jeugd en Veiligheid

Nagegaan is in hoeverre het Openbaar Ministerie, buiten het beleid Jeugd en Veiligheid, initiatieven heeft genomen om de jeugdcriminaliteit terug te dringen. Hieruit blijkt dat het onderzoek naar de doorlooptijden, dat in het kader van Binden of Boeien is uitgevoerd, regulier wordt voortgezet. Uit dit onderzoek bleek dat 48% van de zaken binnen 6 maanden wordt afgedaan, in plaats van de beoogde 75%. In het rapport worden tevens aanbevelingen gedaan om de doorloopsnelheid te verhogen. Vanaf 1998 worden deze aanbevelingen met reguliere middelen uitgevoerd. Dit heeft in 1998 geleid tot de aanstelling van Hoppers.

Andere initiatieven die, in de periode 1996-1998, buiten Jeugd en Veiligheid genomen zijn bijvoorbeeld Justitie in de Buurt en het najaarsoffensief ROOF, waarin politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, BJA samenwerken. Doel van dit project is om straatroof door daders onder de 20 jaar terug te dringen. Verder heeft het Openbaar Ministerie met de politie afspraken gemaakt over hoe zij met jeugdige delinquenten om moeten gaan. Deze zijn vastgelegd in het boekje 'streetwise'.

2.4 Raad voor de Kinderbescherming

Ontwikkelingen 1996-1998

Prioritering en organisatie

Alvorens wordt ingegaan op de interactie tussen Jeugd en Veiligheid en de Raad voor de Kinderbescherming, worden kort de taken van de Raad voor de Kinderbescherming beschreven. De Raad voor de Kinderbescherming heeft namelijk een ingrijpende reorganisatie achter de rug. Als uitvloeisel daarvan is het onderdeel strafzaken tot één van de drie kerntaken van de Raad voor de Kinderbescherming verheven en heeft de Raad voor de Kinderbescherming tevens de regie in de jeugdreclassering toebedeeld gekregen.

De afdeling strafzaken van de Raad voor de Kinderbescherming is verantwoordelijk voor vroeghulp bij jongeren die op het politiebureau in verzekering worden gesteld. Ook doet zij -summier of uitgebreid- onderzoek naar individuele gevallen, zowel op eigen initiatief als op verzoek van het Openbaar Ministerie of de Kinderrechter. Tenslotte coördineert de afdeling strafzaken de uitvoering van taakstraffen voor minderjarigen.

De Jeugdreclassering - geen zelfstandige organisatie dus - wordt in Amsterdam gezamenlijk door de afdeling strafzaken van de Raad voor de Kinderbescherming en het team Jeugdreclassering van het Bureau Jeugdzorg Amsterdam uitgevoerd. De Raad voor de Kinderbescherming is, naast de uitvoering van taakstraffen, belast met de functies selectie, onderzoek en advies in strafzaken. Het team jeugdreclassering van het Bureau Jeugdzorg Amsterdam (BJA) biedt jongeren daadwerkelijk hulp en steun tijdens en/of na de strafrechtelijke procedure. In 1998 is een aanvang gemaakt met het maken van samenwerkingsafspraken met het Bureau Jeugdzorg Amsterdam en de Stichting Jeugd en Gezin (SJG) Noord-Holland. Begin 1999 zullen deze vastgelegd worden in het 'Amsterdams aanhangsel' bij het samenwerkingsprotocol van de Raad voor de Kinderbescherming. Gestraften in de leeftijd 18-25 behoren tot het taakgebied van de Reclassering.

Samenwerking

Het spreekt voor zich dat voor een goede uitvoering van het werk van de Raad voor de Kinderbescherming goede contacten met relevante actoren als politie, Openbaar Ministerie en de hulpverlening van essentieel belang zijn. Bij de Raad voor de Kinderbescherming is, volgens de geïnterviewde unitmanager van de Raad voor de Kinderbescherming, de algemene bereidheid om in samenwerking met andere organisaties de jeugdproblematiek te lijf te gaan, toegenomen. Zo zit de Raad voor de Kinderbescherming in allerlei overlegorganen, ook in de preventieve sfeer. In dit verband kunnen genoemd worden Justitie in de Buurt en het jeugdreclasseringsplatform. De Raad voor de Kinderbescherming voert nu ook vaker de regie over projecten en initiatieven, zoals richting de jeugdhulpverlening. Daarnaast neemt zij deel aan de netwerken, die in de stadsdelen zijn gevormd om individuele jongeren met problemen te bespreken. Hieraan nemen diverse instanties deel, zoals het RIAGG, PPI, leerplichtambtenaren en GG&GD.

In 1997 heeft de afdeling strafzaken van de Raad voor de Kinderbescherming in intensieve samenwerking met de politie gewerkt aan de invulling van de beleidsrichtlijn van de Staatssecretaris van Justitie (Notitie Jeugdcriminaliteit, november 1995). Deze aanbeveling houdt in dat de politie alle processen-verbaal (niet alleen de inverzekeringstellingen) die worden opgemaakt tegen minderjarigen meldt aan de Raad voor de Kinderbescherming. Hierdoor kan de strafrechtelijke signalerings- en voorlichtingstaak van de Raad voor de Kinderbescherming, in het kader van een intensieve, vroegtijdige en consequente aanpak van jeugdcriminaliteit, goed tot zijn recht komen. Volgens de geïnterviewde van de Raad voor de Kinderbescherming is het aantal meldingen tot 1998 toegenomen, maar nog niet 100%.

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

In een interview is ingegaan op de vraag in hoeverre de ontwikkelingen door Jeugd en Veiligheid zijn 'aangejaagd'. Volgens de geïnterviewde is de bekendheid met Jeugd en Veiligheid binnen de Raad voor de Kinderbescherming groot. Alle projecten worden besproken en Jeugd en Veiligheid is regelmatig onderwerp van gesprek. Dit heeft volgens hem ook te maken met het feit dat bij de Raad voor de Kinderbescherming een projectmedewerker is aangesteld voor het coördineren en incorporeren van het beleid Jeugd en Veiligheid. De algemene sfeer is volgens de geïnterviewde ook dat iedereen gericht is op de uitwisseling van bruikbare informatie en werkwijzes. Niemand wil opnieuw het wiel uitvinden.

De kenmerken van Jeugd en Veiligheid zijn volgens de geïnterviewde niet uniek. Het valt binnen een geheel aan ontwikkelingen, die tezamen de integrale aanpak van jeugd en veiligheid stimuleren. Andere stimulerende factoren zijn volgens hem de financiële middelen die regulier op dit onderwerp worden ingezet en de enthousiaste inzet van de politie. Wel draagt Jeugd en Veiligheid bij aan de bekendheid van (personen van) andere instellingen. Daardoor zoek je elkaar sneller op en 'stap je sneller in gezamenlijke projecten'.

Beleid voor 1999

Om na te gaan in hoeverre Jeugd en Veiligheid het beleid van de Raad voor de Kinderbescherming heeft beïnvloed, zijn twee beleidsplannen geanalyseerd. Dit zijn het Jaarplan 1999 van de directie Noord-West en het jaarplan 1999 van de vestiging Amsterdam (getiteld 'Gebakken lucht of realiteit?').

In beide plannen wordt het grotestedenbeleid expliciet besproken. In het jaarplan van de directie Noord-West worden de contouren gegeven. In het jaarplan van de vestiging Amsterdam worden deze uitgewerkt en aangevuld. In deze analyse wordt vooral ingegaan op het jaarplan van de vestiging Amsterdam.

In het jaarplan van de vestiging Amsterdam wordt vermeld dat de Raad voor de Kinderbescherming ook in 1999 zal participeren in de stedelijke overlegstructuren en diverse projecten Jeugd en Veiligheid. Verder wordt melding gemaakt van het feit dat Jeugd en Veiligheid de aanzet is geweest voor een reguliere activiteit: "De unit strafzaken [...] levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de JIB's. Conform de filosofie van het GSB is niet voor de derde keer een projectaanvraag voor het JIB ingediend, maar zal via de reguliere contacten in het JIB worden geïnvesteerd."

Ook wordt vermeld welke drie projecten in het kader van het GSB zijn ingediend. Dit betreft onder meer een plan om, in samenwerking met Halt, extra aandacht te geven aan 12-minners. De bedoeling is dat de politie alle 12-minners die een pv-waardig feit plegen aanmeldt bij de Raad voor de Kinderbescherming. Deze zal mogelijkheden ontwikkelen voor een reactie op maat. Hiertoe worden onder meer de bestaande hulpverleningsmogelijkheden geïnventariseerd. Gedacht wordt om eerst een 12-min werkgroep te formeren, die zich gedurende een jaar bezig zal houden met beleids- en casuïstiekbesprekingen betreffende 12-min zaken.

Andere beleidspunten uit het jaarplan van de directie Noord-West zijn onder meer:

- beter op elkaar afstemmen van werkprocessen en werkstromen tussen de ketenpartners (politie, Openbaar Ministerie en jeugdreclassering);
- het ombuigen van de volledige instroom van beschermingszaken naar de voordeurteams van BJA en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- verder vorm geven aan preventie-activiteiten "waarbij voortgebouwd wordt op de reeds opgedane ervaringen in het kader van het GSB en de Beeldvormingscampagne;
- het in gebruik nemen van het cliëntvolgsysteem;
- verlagen van de wachttijden.

Initiatieven buiten Jeugd en Veiligheid

Nagegaan is in hoeverre de Raad voor de Kinderbescherming, buiten het beleid Jeugd en Veiligheid, initiatieven heeft genomen om de jeugdcriminaliteit terug te dringen. Bij de geïnterviewde van de Raad voor de Kinderbescherming is binnen Amsterdam alleen het reguliere initiatief 'Eerst tot 10 tellen' bekend. Dit is een agressie-project, dat samen met het RIAGG wordt uitgevoerd. De deelname van Raad voor de Kinderbescherming aan het JIB wordt met ingang van 1999 opgenomen in de reguliere activiteiten.

2.5 Reclassering

Prioritering en organisatie

De kerntaken van de Reclassering zijn:

- onderzoek en rapportage omtrent de verdachte;
- begeleiden, toezicht houden en motiveren van cliënten bij de maatschappelijke herinpassing;
- uitvoeren van taakstraffen.

De betrokkenheid bij Jeugd en Veiligheid komt voort uit het feit dat gestraften in de leeftijd 18-25 tot het taakgebied van de Reclassering (en niet de Jeugdreclassering) behoren.

Samenwerking

Eén van de belangrijke elementen van het Jeugd en Veiligheid-beleid is de integrale aanpak, waarbij de kolommen Jeugd en Veiligheid dichter naar elkaar toe moeten groeien. In het interview met de Reclassering is daarom gevraagd naar de mate waarin de Reclassering samenwerkt met organisaties uit de jeugdkolom. De geïnterviewde geeft hierop aan dat de Reclassering steeds vaker aansluiting zoekt bij lokale initiatieven. Dit blijkt uit het feit dat de unitmanager Oost deelneemt aan de regiegroep van stadsdeel Oost en ook aanwezig was bij de in Oost georganiseerde jeugdconferentie. De unitmanager van West was betrokken bij de Commissie Lankhorst. Ook neemt de Reclassering deel aan het JIB.

Concrete resultaten hebben de lokale initiatieven volgens de geïnterviewde nog niet opgeleverd. In de bijeenkomsten van het platform worden voornamelijk kleinschalige projecten besproken, waar de reclassering weinig mee te maken heeft. Op de jeugdconferentie kwam vooral de overlast die de jeugd veroorzaakt ter sprake en ook daar heeft de reclassering niet direct mee te maken. Desondanks blijft de reclassering wel deelnemen aan dergelijke overlegorganen. Vooral omdat het belangrijk is om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het stadsdelen.

Anderzijds heeft er bij de Reclassering een verandering in het klimaat plaats gevonden. De reclassering is zich volgens hem steeds meer op de 'buitenwereld' gaan oriënteren. Zo stuit de reclassering in haar arbeidstoeleidendende activiteiten bijvoorbeeld vaak op andere arbeidstoeleidingsprojecten, zoals Keerpunt, arbeidsbureau, ATO, Maatwerk, en werkgevers. Hier wordt dan in principe samenwerking mee gezocht.

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

De reclassering geeft aan dat het draagvlak voor Jeugd en Veiligheid er wel is, maar niet maximaal, omdat de reclassering alleen cliënten boven de 18 jaar heeft en deze hebben binnen Jeugd en Veiligheid niet de eerste prioriteit.

Verder wordt aangegeven dat de politie als belangrijke voortrekker wordt gezien. Zij zwengelt problemen aan, is actief, werkt samen en kijkt breder naar de (jeugd)problematiek. In navolging hiervan volgen ook het Openbaar Ministerie, de Reclassering, etc.

Alle communicatie over Jeugd en Veiligheid loopt via de vertegenwoordiger van de Reclassering in de ambtelijke projectgroep. Hij heeft ook de taak Jeugd en Veiligheid- en reguliere initiatieven met elkaar in verband te brengen en af te stemmen. Dit gebeurt naar tevredenheid.

Beleid voor 1999

In een conferentie is het beleid voor de komende jaren besproken. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in een 'blauwdruk', die moet leiden tot de vaststelling van een meerjarenplan. Deze is op het moment van deze evaluatie nog niet geformaliseerd, waardoor het toekomstige beleid nog niet in deze evaluatie kan worden meegenomen.

Initiatieven buiten Jeugd en Veiligheid

Nagegaan is in hoeverre de Reclassering, buiten het beleid Jeugd en Veiligheid, initiatieven onderneemt om de jeugdcriminaliteit terug te dringen. Hieruit blijkt dat één van de door de Reclassering uitgevoerde Jeugd en Veiligheid-projecten in 1998 regulier geworden is. Het betreft het project Change (voorheen Unitur). In dit project worden aangehouden jongeren zodanig begeleid, dat zij hun plek in de Nederlandse samenleving kunnen vinden. Change is als Jeugd en Veiligheid-project gestart in Zuidoost en wordt nu vanuit reguliere middelen naar de rest van de stad overgeheveld.

2.6 Jeugdhulpverlening

Ontwikkelingen 1996-1998

Prioriteiten en organisatie

Tot voor kort was het bij jeugdproblemen een niet geringe opgave om er, door het woud van instellingen heen, achter te komen welke instantie de gewenste hulp kon bieden. De komst van BJA moet aan deze zoektocht een einde maken. Zij biedt één toegang tot de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugd-ggz. BJA is regionaal opgezet. Dit betekent dat Amsterdam is verdeeld in zes regio's, die elk een eigen BJA hebben.

In BJA zijn de volgende instellingen gefuseerd/opgegaan:

- Stichting Interculturele Jeugdzorg Amsterdam (SiJa);
- JKK;
- FIOM.

Andere instellingen, zoals het Pedagogisch Psychologisch Instituut (PPI), de RIAGG's en de Raad voor de Kinderbescherming hebben onderdelen van hun werk in het bureau ondergebracht. Voor de Raad voor de Kinderbescherming is dit het team jeugdreclassering.

Vanwege het opgaan van het team jeugdreclassering in het BJA, heeft opnieuw afstemming plaatsgevonden over de taken van de jeugdreclassering. De jeugdreclassering in Amsterdam is op dit moment als volgt georganiseerd:

De Raad voor de Kinderbescherming houdt zich bezig met de voorlichting aan Justitie. Dat wil zeggen dat als de politie een minderjarige aanhoudt voor het plegen van een strafbaar feit, de Raad voor de Kinderbescherming de officier van Justitie inzicht geeft in de thuissituatie van de verdachte en de reden waarom hij/zij een strafbaar feit pleegde. Het Bureau Alternatieve Straffen coördineert de taakstraffen. De Jeugdreclassering van BJA richt zich op de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen, in het bijzonder de maatregel Hulp en Steun. Daarnaast houden zij zich bezig met de (voorlopige) ondertoezichtstelling van twaalf- tot achttienjarigen, als er sprake is van een politiecontact. De jeugdreclasseringsmedewerker treedt hierbij op als case-manager, maar de concrete hulpverlening wordt in de meeste gevallen uitbesteed, bijvoorbeeld naar Nieuwe Perspectieven, PPI, RIAGG, Streetcornerwork, Jellinek, Boddaert, JOC of Nieuwe Lloyd.

In het kader van dit onderzoek is tevens gesproken met het Sociaal-Agogisch Centrum (SAC). Het SAC biedt op verschillende manieren hulpverlening aan jongeren. Het Jongeren Opvang Centrum (JOC) biedt gesloten justitiële opvang voor jongens. Daarnaast worden kinderen van 0 t/m 18 met (gezins)problemen gesteund en indien nodig opgevangen in projectgezinnen, gezinshuizen, leefkringhuizen, crisisinterventie- of crisisopvangcentra. Een ander belangrijk project dat bij het SAC is ondergebracht, is het Jeugd en Veiligheid-project Nieuwe Perspectieven. Dit is een aanpak waarbij jongeren tussen 12 en 20 jaar met meervoudige politiecontacten een kort en zeer intensief interventietraject aangeboden krijgen. Dit project is gestart in Amsterdam-West en is inmiddels uitgebreid naar andere delen van de stad. De aanpak is zeer succesvol: Uit een evaluatie blijkt dat bij 82% van de deelnemende jongeren de situatie, ook een jaar na afloop van het traject, substantieel is verbeterd.

Samenwerking

Zoals in de vorige paragraaf wordt beschreven, werken binnen BJA verschillende organisaties met elkaar samen. De samenwerking gaat -zoals voor de hand ligt- met vallen en opstaan. De cultuur en uitgangspunten verschillen per hulpverleningsorganisatie. Bovendien is de organisatie nog sterk in beweging. Zo is het bestuur recent opgestapt en wordt nog gezocht naar taak- en beleidsafbakening. Ook kampen een aantal instellingen binnen BJA met onderbezetting. Dit resulteert in wachtlijsten bij de jeugdhulpverlening. Dit heeft tot resultaat dat instellingen die een beroep op BJA doen, worden teleurgesteld.

Ook omgekeerd worden verwachtingen van BJA niet altijd waargemaakt. Zo heeft BJA kritiek op toeleverende instanties. Zo is de afgesproken procedure volgens BJA dat aangehouden minderjarigen in principe gemeld worden bij Raad voor de Kinderbescherming, die hen indien nodig doorverwijzen naar BJA. Dit laatste gebeurt echter niet altijd. Als het wel gebeurt komt er vaak laat of in het geheel geen beschikking van het Openbaar Ministerie. BJA wordt echter alleen betaald als er een beschikking van Justitie is. In het verleden werden aangemelde cliënten zonder beschikking toch door BJA behandeld. Tegenwoordig niet meer, daarvoor zitten ze te krap bij kas.

Ook trekt de Raad voor de Kinderbescherming de loketfunctie naar zich toe. Illustratief is het volgende voorbeeld: BJA begeleidde altijd jongeren met een laag IQ. Nu is er echter een andere stichting opgericht (De Schrikkerstichting) die zich ook op deze doelgroep richt. Het is aan de Raad voor de Kinderbescherming om kinderen hetzij naar BJA, hetzij naar de Schrikkerstichting door te verwijzen.

BJA vindt het meer voor de hand liggen dat alle kinderen naar hen worden doorverwezen, waarna zij bepalen of doorverwijzing naar andere instanties, zoals De Schrikkerstichting, gewenst is.

Positief nieuws is echter dat er een verandering in het klimaat binnen de jeugdhulpverlening heeft plaats gevonden. Samenwerking is volgens de geïnterviewde vanzelfsprekend geworden: "Het beleid is steeds meer dat je een contactnetwerk nodig hebt waar veel organisaties deel van uitmaken, zoals de sociale dienst, uitzendbureau's, arbeidsbureau's, scholen, etc. Hierbij horen ook organisaties uit de veiligheidsskolom, zoals de jeugdreclassering en de gezinsvoogdijraad". BJA neemt ook deel aan het jeugdreclasseringsplatform. Bovendien heerst er vertrouwen dat in de toekomst prettig kan worden samengewerkt.

Het SAC geeft aan dat de samenwerking met andere instellingen sterk is toegenomen. Dat vloeit ook voort uit de toename van de ambulante hulpverlening. Hierdoor krijg je ook meer te maken met andere hulpverleningsinstanties, zoals BJA, PPI. De geïnterviewde van het SAC geeft aan dat deze attitudeverandering ten aanzien van samenwerking bij veel hulpverleningsinstanties ingang heeft gevonden. Wel geeft hij aan dat veel jeugdhulpverleners geneigd zijn om verder te gaan dan hun taakstelling voorschrijft. Zij moeten vaker en sneller doorverwijzen. Wel verloopt de doorverwijzing van criminele jongeren van het SAC naar NP goed.

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

Nagegaan is in hoeverre de ontwikkelingen in het reguliere beleid geïnspireerd zijn door Jeugd en Veiligheid. Dit is bij BJA volgens de geïnterviewde manager nauwelijks het geval. De reden is volgens hem dat BJA betaald wordt naar het aantal jongeren dat begeleid wordt. Dit betekent dat er weinig extra geld is om initiatieven te ontplooiën die verder gaan dan de directe hulpverlening. In de praktijk betekent dit dat Jeugd en Veiligheid wel wordt onderschreven, maar dat het niet mogelijk is om te onderzoeken in hoeverre het gedachtengoed en de werkwijze van Jeugd en Veiligheid in het reguliere werk kan worden geïncorporeerd. BJA zou hier meer mee doen als er ook financiële middelen voor preventieve activiteiten beschikbaar komen.

BJA wil ook op lokaal niveau insteken. Zo is zij vertegenwoordigd in de regiegroepen van de stadsdelen. Ook hebben zij een contactpersoon voor elk politiedistrict. Voor concrete activiteiten op buurtniveau ontbreekt volgens BJA echter de capaciteit en een uitgekristalliseerd beleid. Eén keer hebben zij in overleg met het stadsdeel en de politie een project voor het August Allebeeplein ontwikkeld. Toen het project echter af was, bleek het stadsdeel er geen geld voor te hebben.

NP ziet zowel stimulansen vanuit Jeugd en Veiligheid, als de invloed die zijzelf op het Jeugd en Veiligheid-beleid heeft uitgeoefend. Zo was NP er feitelijk al eerder dan Jeugd en Veiligheid. Jeugd en Veiligheid heeft deze aanpak wel 'geadopteerd' en de verspreiding van NP naar andere delen van de stad gestimuleerd en versneld.

NP heeft een eigen methodiek, waarvan de kern is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de directe leefomgeving van cliënten. Zo bezoeken de interventiewerkers hun cliënten zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving en wordt voor de jongere een 'very important person' uit de eigen omgeving gezocht (zoals een leraar, een tante, etc.), die kan worden betrokken bij de interventie. Ook zoeken de interventiewerkers positieve aanknopingspunten in het heden en verleden van de cliënten, waarbij in de interventie kan worden aangehaakt. Het uiteindelijke doel is dat de jongeren weer naar school of werk gaan.

Uit de evaluatie van NP blijkt dat de methodische vernieuwing van NP ook op de jeugdhulpverlening in bredere zin inwerkt. Dat geldt zeker voor het SAC, waar NP bij is onder gebracht. Er groeit hier in het algemeen meer aandacht voor methoden met de volgende aspecten:

- interventies van beperkte duur;
- gerichtheid op het versterken van het ondersteunende netwerk in de leefomgeving.

Beleid voor 1999

Het meerjarenbeleidsplan van BJA wordt in maart/april van dit jaar verwacht en kan daarom nog niet in deze evaluatie worden meegenomen.

NP geeft in haar voorlichtingsbrochure 'Vijf jaar NP: 500 jongeren per jaar in heel Amsterdam' wel enige beleidslijnen voor de komende periode aan. In het hoofdstuk 'De komende jaren: uitbreiden!' wordt de uitbreiding nader belicht: "In het kader van het jaarprogramma Jeugd en Veiligheid 1998 wordt overwogen een laatste team aan de aanpak van Nieuwe Perspectieven toe te voegen. [...] Als het gemeentebestuur daartoe besluit, is NP op de hele stad van toepassing. Er kunnen dan 600 jongeren per jaar worden geholpen."

In de voorlichtingsbrochure wordt expliciet ingegaan op de betekenis van BJA: "Bij de toekomstige ontwikkelingen rond NP speelt de introductie van het BJA een belangrijke rol. Naar verwachting zal BJA nieuwe mogelijkheden bieden waar ook NP van kan profiteren, vooral op het gebied van afstemming en doorverwijzing."

Ook wordt in de toekomst samenwerking met andere instellingen uit de jeugdkolom gezocht: "Zonder de actieve medewerking van het onderwijs en arbeidsvoorziening kan aan jongeren geen nieuw toekomstperspectief worden geboden."

Ook de randvoorwaarden worden aangestipt: "Om voldoende waarborgen te creëren voor mogelijkheden tot instroom- en uitstroom bij NP, is het van groot belang de bestuurlijke support ook na vijf jaar vast te houden."

2.7 Jeugdwelzijnsorganisaties

Ontwikkelingen 1996-1998

Prioritering en organisatie

Voor het in kaart brengen van de stand van zaken met betrekking tot jeugdwelzijnsorganisaties is gesproken met respectievelijk de Stichting Welzijn Impuls en BZO Welzijn Amsterdam Zuidoost. Bovendien zijn jaarverslagen en beleidsrapporten van deze instanties (voor zover aanwezig) geanalyseerd. Hierdoor wordt een idee verkregen van de wijze waarop dergelijke instanties tegen Jeugd en Veiligheid aankijken en op welke wijze zij door Jeugd en Veiligheid worden beïnvloed. Hieronder wordt eerst een beeld geschetst van de activiteiten van de geanalyseerde instellingen.

De Stichting Welzijn Impuls is actief in de Westelijke Tuinsteden en vervult verschillende taken, waaronder op het terrein van kinderopvang, buurtgericht werken, opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering, maatschappelijke dienstverlening, educatieve activiteiten en arbeid. De Stichting Impuls is per stadsdeel georganiseerd en ontvangt ook haar financiële middelen (voor zover niet afkomstig uit eigen activiteiten, zoals de kinderopvang) van de stadsdelen. Voor dit onderzoek is een vertegenwoordiger van de Stichting Welzijn Impuls in Geuzenveld/Slotermeer geïnterviewd. Impuls Geuzenveld/Slotermeer is betrokken bij Jeugd en Veiligheid doordat zij het Jeugd en Veiligheid-project 'Jeugd- en Jongerenteam' uitvoeren. Doel van dit project is het organiseren van educatieve en recreatieve activiteiten in de buurt. Ook zijn zij verantwoordelijk voor het 'zakgeldteam'-project in dit stadsdeel.

BZO Welzijn Amsterdam Zuidoost is in 1996 ingrijpend gereorganiseerd en houdt zich bezig met diverse activiteiten, waaronder kinderopvang, activiteitencentra, werk(ervarings)- en scholingsaanbod voor mensen zonder betaald werk, opvoeding- en onderwijsondersteuning (zoals huiswerkbegeleiding). Bij BZO werkten in 1998 475 mensen in vaste dienst (op 393 fulltime formatieplaatsen). BZO is in Zuidoost betrokken bij de uitvoering van de volgende Jeugd en Veiligheid-projecten: Summerschool, Time Out project, Veilige Vindplaatsen, Pleinwerk en het Jeugdtoezichtteam Zuidoost.

Samenwerking

De Stichting Welzijn Impuls werkt vooral intensief met de politie samen. In Geuzenveld/Slotermeer wordt samengewerkt met het wijkteam 'Lodewijk van Deijsselstraat' van de politie. Verder is Impuls Geuzenveld/Slotermeer vertegenwoordigd in de Werkgroep Integraal Jeugdbeleid en de Werkgroep Overlast Jeugd van dat stadsdeel. Volgens Impuls is er ook uitwisseling tussen de stadsdelen onderling.

Bij Impuls worden initiatieven via twee kanalen afgestemd met andere activiteiten in Amsterdam. Ten eerste via de stadsdeel-overleggen, namelijk de Werkgroep Integraal Jeugdbeleid en de Werkgroep Overlast Jeugd. Ten tweede heeft zij een Centraal bureau, die zaken op stedelijk niveau afstemt.

"Samenwerking is het sleutelwoord voor het ontwikkelen en uitvoeren van al onze ideeën". Deze woorden komen van de directeur van BZO en vormen de inleiding op hun geïntegreerde jaarverslag en toekomstplan 'Wijk in beweging'. De samenwerkingsverbanden zijn dan ook sterk toegenomen, zoals met de politie, de Woningbouwvereniging Nieuw Amsterdam, streetcornerwork het jongerenwerk, het buurtserviceteam, ppi, etc..

Verder wordt kritiek geuit op de regie van de stadsdelen: "Volgens de BZO-directeur treedt de overheid in Zuidoost teveel op als één van de belanghebbende partijen, in plaats van de regisseur, die aanstuurt en bij elkaar brengt".

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

Gevraagd is aan de instellingen in hoeverre de hierboven beschreven ontwikkelingen 'aangejaagd' zijn door het Jeugd en Veiligheid-beleid.

Impuls geeft aan dat de stadsdelen "echt gestimuleerd zijn door Jeugd en Veiligheid". De stadsdelen hebben het gedachtengoed overgenomen en hebben enorme vorderingen gemaakt op het gebied van samenwerking en integraal jeugdbeleid. Dit heeft ook z'n uitwerking gehad op Impuls. Enerzijds worden via het stadsdeel projecten ingediend die in aanmerking komen voor subsidie. Anderzijds is ook voor Impuls in de afgelopen drie jaar de samenwerking met allerlei instellingen (zoals de politie) geïntensiveerd.

De buurtgerichte aanpak is in Geuzenveld/Slotermeer al voor Jeugd en Veiligheid ingezet. Dit wordt door Jeugd en Veiligheid natuurlijk wel versterkt: "Door Jeugd en Veiligheid zijn er extra middelen beschikbaar gekomen, waardoor je die lijn kan voortzetten". Bovendien is bij aanvang van Jeugd en Veiligheid het aanbod in het stadsdeel geïnventariseerd. Ook de informatiepositie is verbeterd, maar de geïnterviewde kan niet aangeven in hoeverre dit aan Jeugd en Veiligheid is toe te schrijven.

BZO geeft daarbij aan zelf aanjager te zijn: "BZO is op het gebied van vernieuwingen op welzijnsgebied vooral een aanjager" en "Jarenlang hebben we op het belang van samenwerking gehamerd [...] zonder echt voet aan de grond te krijgen. Maar sinds anderhalf jaar zien we opeens een enorme omslag". Welke van de vele initiatieven van BZO vanuit Jeugd en Veiligheid zijn gefinancierd c.q. aangejaagd wordt uit hun rapport 'Wijk in beweging' niet duidelijk.

Beleid voor 1999

De bedoeling was om ook na te gaan in hoeverre Jeugd en Veiligheid het toekomstige beleid beïnvloed. Alleen BZO heeft hierover iets op papier staan. In hun gecombineerde jaarverslag en beleidsplan 'Wijk in beweging' wordt gestreefd naar vraaggestuurd werken, kwaliteit, partnership en vernieuwing. Het streven naar partnership wordt als volgt verwoord: "De ingewikkelde problematiek in Zuidoost vereist een integrale aanpak. Het leveren van diensten aan potentiële partners schept een goede voedingsbodem voor nieuwe samenwerkingsverbanden en strategische allianties".

Initiatieven buiten Jeugd en Veiligheid

Nagegaan is welke initiatieven de geïnterviewde welzijnsinstellingen nemen om, door middel van preventieve maatregelen, de jeugdcriminaliteit terug te dringen.

Impuls heeft, naast de Jeugd en Veiligheid-projecten, een aantal activiteiten gericht op buurt en werk georganiseerd, zoals buurtserviceteams en het project 'arbeidsmarktgerichte trajectbegeleiding jongeren'. Verder is in stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer in 1997 veel aandacht besteed aan de planvorming rond een opvoedingssteunpunt, dat i.s.m. Spel & Opvoeding, RIAGG en GG&GD tot stand moest komen. Die planvorming is door een aantal knelpunten echter gestagneerd. Onduidelijk bleef of het project gefinancierd kon worden en of er behoefte aan was.

Uit de vorige paragraaf kwam al naar voren dat alle 'produktgroepen' van BZO zeer veel activiteiten starten. Op het gebied van recreatie en educatie zijn dit bijvoorbeeld het Jongeren Informatie Punt (JIP) en de projecten Otrobanda en Faya Lobi.

2.9 Stadsdelen

Prioriteiten en organisatie

In 1997 zijn -in het kader van het groeimodel van Jeugd en Veiligheid- de stadsdelen als volwaardige partner toegetreden tot de bestaande organisatie van het beleid Jeugd en Veiligheid. De deelname van de stadsdelen vindt plaats via vertegenwoordiging van het stadsdeelcluster waar een stadsdeel onderdeel van uit maakt. Besloten werd verder dat de ingediende stadsdeelprojecten betrekking moeten hebben op veiliger openbare ruimten of op een gerichte aanpak van specifieke doelgroepen, die via de invalshoek van veilige openbare ruimten niet benaderd kunnen worden.

De bedoeling voor 1998 was om de projecten Jeugd en Veiligheid beter te verankeren in het lokaal preventief jeugdbeleid van de stadsdelen. In de notitie 'Buurtgerichte aanpak Jeugd en Veiligheid' van de stadsdelen (1997) wordt gekozen voor een integraal jeugdbeleid, waarbij samenhang in het aanbod van lokale en stedelijke organisaties en projecten tot stand moet worden gebracht. Daarvoor is nodig dat er overzicht komt in het aanbod van voorzieningen en projecten op het niveau van (clusters) van stadsdelen en waar mogelijk van buurten. Deze kennis is voorwaardelijk voor de vormgeving van een goede regiefunctie van de stadsdelen.

Samenwerking

Uit de informatie van de geïnterviewde stadsdelen en organisaties komt naar voren dat alle stadsdelen vorm geven aan integraal jeugdbeleid. De regie berust bij een werkgroep, regiegroep of projectbureau (integraal) jeugdbeleid of jeugd en veiligheid. Hierin nemen veel bij jeugd en/of veiligheid betrokken organisaties aan deel, zoals de politie, BJA, reclassering, welzijnsinstellingen zoals Impuls, etc. Lastig feit bij de samenwerking blijft dat de territoriale gebiedsgrenzen van de deelnemers niet altijd overeen stemmen.

Men geeft eveneens aan dat de beleidsmatige groep klein is. Daardoor kom je steeds weer dezelfde mensen tegen. Dit heeft echter ook een voordeel, men is met elkaar bekend en weet elkaar gemakkelijk aan te spreken.

Jeugd en Veiligheid als inspirator/aanjager

De brede, samenhangende en integrale aanpak van de situatie op het gebied van jeugd en veiligheid vormt een essentieel kenmerk van het Jeugd en Veiligheid-programma. Dit wordt onder meer gerealiseerd door gebruik te maken van de ketenbenadering van Schuyt. Aan de hand van deze benadering worden activiteiten in een breder kader geplaatst en worden 'witte plekken' in de aanpak getraceerd. Deze benadering is met name van belang geweest voor de stadsdelen, die dit als handvat voor de inventarisatie en aanpak van voorzieningen hebben gebruikt. Doordat het regiedocument (voorheen preventiedocument) nog in ontwikkeling is, is het aanbod van voorzieningen voor de jeugd nog niet geïnventariseerd.

Uit de interviews blijkt dat, van alle deelnemende organisaties, de stadsdelen nog het meest het gedachtengoed van Jeugd en Veiligheid hebben overgenomen. Bijvoorbeeld de integrale aanpak van de jeugd, de keten van Schuyt en de samenwerking tussen de kolommen jeugd en veiligheid. De buurtgerichte aanpak was voor de meeste stadsdelen niet nieuw. Overigens verschilden de stadsdelen bij aanvang van Jeugd en Veiligheid sterk van elkaar in de mate waarin zij reeds bezig waren met jeugdbeleid. Vooral stadsdelen waar het jeugdbeleid nog in de kinderschoenen stond, hebben door Jeugd en Veiligheid een enorme impuls gekregen.

Beleid voor 1999

De stadsdelen spreken met betrekking tot de toekomst twee zorgpunten uit:

Ten eerste dienen de stadsdelen allerlei projecten in, die heel nuttig zijn. De vraag is echter wat er met deze projecten gebeurt als de Jeugd en Veiligheid-financiering wegvalt. Het is dan nog maar de vraag of deze vanuit de reguliere middelen kunnen worden voortgezet.

Ten tweede geven de stadsdelen aan dat de onzekerheid over de continuïteit van de financiële middelen vanuit het Rijk belemmerend werkt. Zo is het lastig om projecten aan te melden, waarvan pas over enkele jaren resultaten kunnen worden verwacht. De middelen zouden volgens hen óf voor een langere termijn moeten worden vastgesteld óf structureel worden opgenomen in het gemeentefonds.

Initiatieven buiten Jeugd en Veiligheid

Ook buiten Jeugd en Veiligheid worden door de stadsdelen initiatieven genomen om de jeugdcriminaliteit terug te dringen. Deze liggen vooral op preventief gebied. In Noord wordt in twee buurten het project 'Communities that care' gestart. Doel hiervan is dat jeugdproblemen niet (alleen) door professionals, maar (ook) door buurtbewoners worden opgelost.

Het stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer kent op uitvoerend niveau de Werkgroep Overlast Jeugd, waar onder meer de politie, de Stichting Impuls, het jeugd- en jongerenteam, sportbuurtwerk, de trajectbegeleider en de leerplichtambtenaar aan deelnemen. Hierin worden individuele jongeren besproken, die bij verschillende instanties bekend zijn. Samen wordt nagegaan wie wat kan doen.

Dit zijn slechts twee voorbeelden. Met het in ontwikkeling zijnde regiedocument (voorheen preventiedocument) moet meer duidelijkheid over het aanbod van voorzieningen in de stadsdelen komen.

Bijlage 1 Geïnterviewden

- **Raad voor de Kinderbescherming:** Praktijkleider
- **Stadsdeel:** Voorzitter dagelijks bestuur
- **Reclassering:** Unitmanager
- **Jeugdwelzijn:**
 - Impuls: Stadsdeelmanager
 - BZO Welzijn Amsterdam Zuidoost
- **Openbaar Ministerie:** Officier van Justitie
- **Jeugdhulpverlening:**
 - Bureau Jeugdzorg: Regiomanager
 - SAC
- **Politie:** Districtscoördinator jeugd

Bijlage 2 Geraadpleegde literatuur

Politie Amsterdam-Amstelland

- Meerjarenkaderbrief 1999-2002
- Beleidsplan 1998 (november 1997)
- Beleidsplan 1999

Openbaar Ministerie

- Arrondissentsparket Amsterdam: Parketplan 1999

Raad voor de Kinderbescherming

- Jaarplan 1999. Raad voor de Kinderbescherming, directie Noord-West
- Gebakken lucht of realiteit? Jaarplan 1999, vestiging Amsterdam

Reclassering

- Jaarverslag 1997
- Voorlichtingsmateriaal

BJA

- Voorlichtingsmateriaal: Bureau Jeugdzorg Amsterdam
- Voorlichtingsmateriaal: Jeugdreclassering

SAC / Nieuwe Perspectieven

- Vijf jaar Nieuwe Perspectieven: 500 jongeren per jaar in heel Amsterdam
- Voorlichtingsmateriaal: Nieuwe Perspectieven
- Voorlichtingsmateriaal: Sociaal-agogisch Centrum het Burgerweeshuis

Impuls

- Jaarverslag 1997
- Projectvoorstel Mobiel toezicht en recreatieteam

BZO Welzijn Amsterdam Zuidoost

- Wijk in beweging (jaarverslag 1997, werkplan 1999, beleidsvoornemens tot 2002)